

Συμβούλιο
της Ευρωπαϊκής Ένωσης

Βρυξέλλες, 9 Ιουνίου 2022
(OR. en)

10064/22
ADD 1

FIN 648

ΔΙΑΒΙΒΑΣΤΙΚΟ ΣΗΜΕΙΩΜΑ

Αποστολέας:	Για τη Γενική Γραμματέα της Ευρωπαϊκής Επιτροπής, η κα Martine DEPREZ, Διευθύντρια
Ημερομηνία Παραλαβής:	8 Ιουνίου 2022
Αποδέκτης:	Γενική Γραμματεία του Συμβουλίου
Αριθ. εγγρ. Επιτρ.:	COM(2022) 401 final - ANNEXES 1 to 3
Θέμα:	ΠΑΡΑΡΤΗΜΑΤΑ της Έκθεσης της Επιτροπής προς το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο, το Συμβούλιο και το Ελεγκτικό Συνέδριο: Ετήσια έκθεση για τη διαχείριση και τις επιδόσεις του προϋπολογισμού της ΕΕ — Οικονομικό έτος 2021

Διαβιβάζεται συνημμένως στις αντιπροσωπίες το έγγραφο - COM(2022) 401 final - ANNEXES 1 to 3.

σνημμ.: COM(2022) 401 final - ANNEXES 1 to 3

Στρασβούργο, 7.6.2022
COM(2022) 401 final

ANNEXES 1 to 3

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑΤΑ

της

ΕΚΘΕΣΗΣ ΤΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ

**ΠΡΟΣ ΤΟ ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΙΟ, ΤΟ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ ΚΑΙ ΤΟ ΕΛΕΓΚΤΙΚΟ
ΣΥΝΕΔΡΙΟ**

**Ετήσια έκθεση για τη διαχείριση και τις επιδόσεις του προϋπολογισμού της ΕΕ —
Οικονομικό έτος 2021**

Ετήσια έκθεση
για τη διαχείριση
και τις επιδόσεις
ΤΟΥ
προϋπολογισμού
της ΕΕ
Τόμος II
Παραρτήματα

Οικονομικό έτος
2021

#EUBUDGET

Ενοποιημένες δημοσιονομικές εκθέσεις και εκθέσεις
λογοδοσίας για το 2021

Η Ευρωπαϊκή Επιτροπή δεν φέρει ευθύνη για οποιαδήποτε συνέπεια προέρχεται από την περαιτέρω χρήση της παρούσας έκδοσης.

Λουξεμβούργο: Υπηρεσία Εκδόσεων της Ευρωπαϊκής Ένωσης, 2022

© Ευρωπαϊκή Ένωση, 2022

Η πολιτική για την περαιτέρω χρήση εγγράφων της Ευρωπαϊκής Επιτροπής εφαρμόζεται δυνάμει της απόφασης 2011/833/ΕΕ της Επιτροπής, της 12ης Δεκεμβρίου 2011, για την περαιτέρω χρήση εγγράφων της Επιτροπής (ΕΕ L 330 της 14.12.2011, σ. 39). Με εξαίρεση τις περιπτώσεις όπου ορίζεται διαφορετικά, η περαιτέρω χρήση του παρόντος εγγράφου παραχωρείται βάσει της άδειας Creative Commons Attribution 4.0 International (CC BY 4.0) (<https://creativecommons.org/licenses/by/4.0/>). Αυτό σημαίνει ότι επιτρέπεται η περαιτέρω χρήση, υπό τον όρο ότι αναφέρεται η πηγή και επισημαίνονται τυχόν αλλαγές.

Για κάθε χρήση ή αναπαραγωγή στοιχείων που δεν ανήκουν στην Ευρωπαϊκή Ένωση, ενδέχεται να χρειάζεται να ζητήσετε άδεια απευθείας από τους κατόχους των σχετικών δικαιωμάτων.

Όλες οι φωτογραφίες © Ευρωπαϊκή Ένωση, εκτός εάν ορίζεται διαφορετικά.

Ετήσια έκθεση για τη διαχείριση και τις επιδόσεις του προϋπολογισμού της ΕΕ — Τόμος II — Παραρτήματα — Οικονομικό έτος 2021

Έντυπη	ISBN 978-92-76-51013-0	ISSN 2599-7084	doi:10.2761/733952	KV-AQ-22-002-EN-C
PDF	ISBN 978-92-76-51012-3	ISSN 2599-7092	doi:10.2761/285345	KV-AQ-22-002-EN-N

Διατίθεται επίσης:

Ετήσια έκθεση για τη διαχείριση και τις επιδόσεις του προϋπολογισμού της ΕΕ — Τόμος I — Οικονομικό έτος 2021

Έντυπη	ISBN 978-92-76-49919-0	ISSN 2599-7084	doi:10.2761/022851	KV-AQ-22-001-EN-C
PDF	ISBN 978-92-76-49892-6	ISSN 2599-7092	doi:10.2761/093153	KV-AQ-22-001-EN-N

Ετήσια έκθεση για τη διαχείριση και τις επιδόσεις του προϋπολογισμού της ΕΕ — Τόμος III — Τεχνικά παραρτήματα — Οικονομικό έτος 2021

Έντυπη	ISBN 978-92-76-51105-2	ISSN 2599-7084	doi:10.2761/762638	KV-AQ-22-003-EN-C
PDF	ISBN 978-92-76-51104-5	ISSN 2599-7092	doi:10.2761/064137	KV-AQ-22-003-EN-N

Περιεχόμενα

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ 1 — ΟΡΙΖΟΝΤΙΕΣ ΠΡΟΤΕΡΑΙΟΤΗΤΕΣ ΤΟ 2021	5
1. Ανάκαμψη και ενίσχυση της ανθεκτικότητας.....	8
2. Προώθηση της διττής μετάβασης προς ένα βιώσιμο μέλλον.....	12
3. Οικοδομώντας μια οικονομία στην υπηρεσία των ανθρώπων.....	21
4. Ενίσχυση της Ευρώπης ως γεωπολιτικού παράγοντα	30
ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ 2 — ΕΣΩΤΕΡΙΚΟΣ ΕΛΕΓΧΟΣ ΚΑΙ ΔΗΜΟΣΙΟΝΟΜΙΚΗ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗ.....	39
1. Ισχυρά εργαλεία για τη διαχείριση και την προστασία του προϋπολογισμού της ΕΕ σε ένα σύνθετο περιβάλλον.....	40
2. Αποτελέσματα ελέγχου	53
3. Εγγύηση ορθής διαχείρισης	70
4. Περαιτέρω εξελίξεις: προοπτικές για το 2022 και μετά	75
ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ 3 — Ο ΜΗΧΑΝΙΣΜΟΣ ΑΝΑΚΑΜΨΗΣ ΚΑΙ ΑΝΘΕΚΤΙΚΟΤΗΤΑΣ ΕΝΑ ΝΕΟ ΜΕΣΟ ΜΕ ΒΑΣΗ ΤΙΣ ΕΠΙΔΟΣΕΙΣ ΣΤΗΝ ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΤΗΣ ΑΝΑΚΑΜΨΗΣ ΤΗΣ ΕΕ.....	77

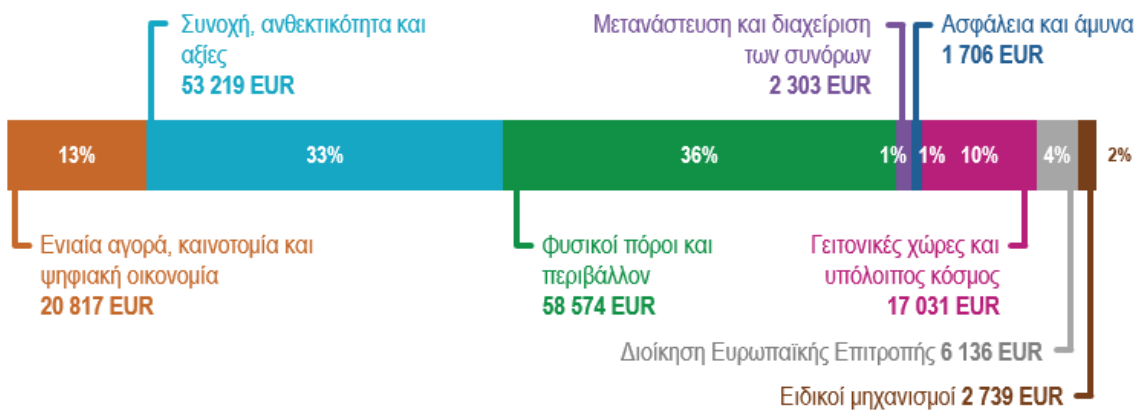
Παράρτημα 1 —
Οριζόντιες
προτεραιότητες το
2021

Οριζόντιες προτεραιότητες το 2021

Ο προϋπολογισμός της ΕΕ αποτελεί ένα εργαλείο με ολόένα και μεγαλύτερη σημασία για την υλοποίηση των προτεραιοτήτων της ΕΕ. Μέσω των προγραμμάτων του, ο προϋπολογισμός στηρίζει τις εσωτερικές και εξωτερικές πολιτικές της ΕΕ και δημιουργεί ευρωπαϊκή προστιθέμενη αξία επιτυγχάνοντας αποτελέσματα που δεν θα μπορούσαν να επιτύχουν οι μη συντονισμένες εθνικές δαπάνες. Τα προγράμματα της ΕΕ έχουν σχεδιαστεί έτσι ώστε να συνεργάζονται για την αξιοποίηση συνεργειών, τη δυναμική κινητοποίηση ιδιωτικής και δημόσιας χρηματοδότησης, καθώς και για την προώθηση πλήθους γενικών πολιτικών προτεραιοτήτων που βρίσκονται στο επίκεντρο των πρωταρχικών φιλοδοξιών της Επιτροπής von der Leyen ⁽¹⁾.

Ο προϋπολογισμός του 2021 ήταν ο πρώτος στο πλαίσιο του πολυετούς δημοσιονομικού πλαισίου (ΠΔΠ) 2021-2027. Βρισκόταν στο επίκεντρο της ολοκληρωμένης απόκρισης της ΕΕ στην πανδημία COVID-19, επιτρέποντάς της να ανταποκριθεί γρήγορα και ευέλικτα σε επείγουσες ανάγκες. Συνέχισε επίσης να θέτει τα θεμέλια για τη μελλοντική βιωσιμότητα και ευημερία της ΕΕ, επενδύοντας ειδικότερα στην πράσινη και ψηφιακή ανάκαμψη. Έτσι, η ευρωπαϊκή κοινωνική οικονομία θα μπορέσει να καταστεί πιο ανθεκτική και θα ενισχύσει τη δημιουργία θέσεων εργασίας. Ο προϋπολογισμός της ΕΕ για το 2021 ανήλθε σε 164 δισ. EUR σε αναλήψεις υποχρεώσεων που διατέθηκαν στο πλαίσιο των ακόλουθων τομέων.

Πολυετές δημοσιονομικό πλαίσιο το 2021
Σύνολο 162 526 EUR

Πολυετές δημοσιονομικό πλαίσιο: Πιστώσεις αναλήψεων υποχρεώσεων του προϋπολογισμού της ΕΕ για το 2021 ανά τομέα του προϋπολογισμού (σε εκατ. EUR).

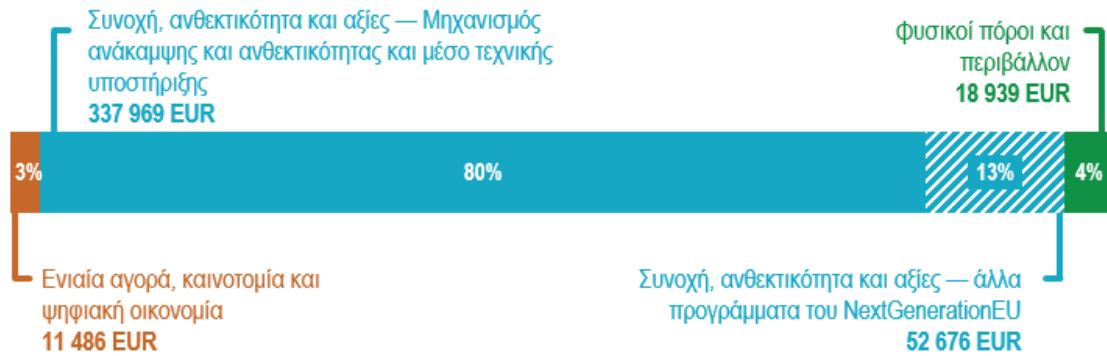
Πηγή: Ευρωπαϊκή Επιτροπή.

Ο προϋπολογισμός της ΕΕ ενισχύεται με το NextGenerationEU για την αντιμετώπιση των οικονομικών και κοινωνικών επιπτώσεων της πανδημίας. Το NextGenerationEU είναι ένα προσωρινό μέσο ανάκαμψης ύψους 807 δισ. EUR ⁽²⁾ που αποτελεί στήριξη επιπλέον του μακροπρόθεσμου προϋπολογισμού της ΕΕ, με έμφαση στα κρίσιμα πρώτα έτη της ανάκαμψης. Η χρηματοδότηση του NextGenerationEU επενδύεται σε διάφορα προγράμματα και, ως εκ τούτου, περιγράφεται σε ολόκληρο το παρόν παράρτημα.

⁽¹⁾ https://ec.europa.eu/info/sites/default/files/political-guidelines-next-commission_el.pdf

⁽²⁾ 807 δισ. EUR σε τρέχουσες τιμές, 750 δισ. EUR σε τιμές 2018.

NextGenerationEU το 2021
Σύνολο **421 070 EUR**

Πιστώσεις αναλήψεων υποχρεώσεων του NextGenerationEU ανά τομέα του προϋπολογισμού (σε εκατ. EUR).
Πηγή: Ευρωπαϊκή Επιτροπή.

Η ανάλυση των επιδόσεων στο παρόν παράρτημα περιγράφει τον τρόπο με τον οποίο τα προγράμματα της ΕΕ συνέβαλαν σε διάφορες οριζόντιες και διασυνδεδεμένες προτεραιότητες πολιτικής. Διαρθρώνεται γύρω από τέσσερα βασικά θέματα:

- ανάκαμψη και ενίσχυση της ανθεκτικότητας·
- προώθηση της διττής μετάβασης προς ένα βιώσιμο μέλλον·
- οικοδόμηση μιας οικονομίας στην υπηρεσία των ανθρώπων·
- ενίσχυση της Ευρώπης ως γεωπολιτικού παράγοντα.

Η παρούσα συνοπτική παρουσίαση συμπληρώνει την υποβολή εκθέσεων ανά πρόγραμμα στο παράρτημα 4, την οποία παρουσιάζει η Ευρωπαϊκή Επιτροπή ως δικτυακό τόπο [link].

1. Ανάκαμψη και ενίσχυση της ανθεκτικότητας

Το NextGenerationEU αφορά κάτι πολύ περισσότερο από την ανάκαμψη, θα διαμορφώσει την ήπειρό μας για τις επόμενες δεκαετίες. Θα εξοπλίζουμε τις κοινωνίες και τις οικονομίες μας ώστε να γίνουν ισχυρότερες και ανθεκτικότερες.

Ursula von der Leyen

Πρόεδρος της Ευρωπαϊκής Επιτροπής

Η κρίση λόγω της νόσου COVID-19 ανέδειξε τη στρατηγική σημασία της ενίσχυσης της οικονομικής, κοινωνικής και θεσμικής ανθεκτικότητας της ΕΕ. Επίσης, τόνισε την επείγουσα ανάγκη να ενισχυθεί η ετοιμότητα και η ικανότητα αντίδρασης της ΕΕ σε κρίσεις, μεταξύ άλλων, μέσω επενδύσεων σε ισχυρά συστήματα υγείας και της ενίσχυσης της ικανότητας της ΕΕ να ανταποκρίνεται σε φυσικές καταστροφές και άλλες καταστάσεις έκτακτης ανάγκης.

Το παρόν τμήμα καλύπτει τις κύριες συνιστώσες της αντίδρασης της ΕΕ, πρώτον όσον αφορά τη στήριξη της ανάκαμψης και, στη συνέχεια, τη θεμελίωση μιας ισχυρότερης και ανθεκτικότερης ΕΕ.

Στήριξη της ανάκαμψης αμέσως μετά την πανδημία

Βασικός στόχος της δημοσιονομικής δράσης της ΕΕ για το 2021 ήταν η διατήρηση της ανάκαμψης από τον οικονομικό κλυδωνισμό που προκλήθηκε λόγω της πανδημίας COVID-19 και των περιορισμών που επιβλήθηκαν για την αναχαίτιση της εξάπλωσής της. Ο στόχος αυτός επιτεύχθηκε κυρίως μέσω μιας διττής προσέγγισης: 1) παρέχοντας στα κράτη μέλη όσο το δυνατόν μεγαλύτερη ευελιξία ώστε να ανακατευθύνουν όλους τους διαθέσιμους πόρους στο πλαίσιο του μακροπρόθεσμου προϋπολογισμού για την περίοδο 2014-2020 στην αντιμετώπιση των υγειονομικών και οικονομικών συνεπειών της πανδημίας· και 2) χορηγώντας νέους πόρους της ΕΕ για τη στήριξη της ανάκαμψης βραχυπρόθεσμα, έως ότου εδραιωθεί η πιο μακροπρόθεσμη αντίδραση (όπως περιγράφεται κατωτέρω).

Οι ακόλουθες διατάξεις επέτρεψαν στα κράτη μέλη να ανακατευθύνουν τους εναπομείναντες πόρους από τον μακροπρόθεσμο προϋπολογισμό για την περίοδο 2014-2020 για να χρηματοδοτήσουν την αντιμετώπιση της πανδημίας.

- Η **Πρωτοβουλία Επενδύσεων για την Αντιμετώπιση του Κορονοϊού** παρείχε άμεση ρευστότητα 8 δισ. EUR περίπου για την κινητοποίηση επενδύσεων με σκοπό τον μετριασμό των επιπτώσεων της πανδημίας COVID-19, παρέχοντας μεγαλύτερη ευελιξία ως προς την εφαρμογή των κανόνων της ΕΕ για τις δαπάνες και επεκτείνοντας το πεδίο εφαρμογής του Ταμείου Αλληλεγγύης της ΕΕ.
- Η **Πρωτοβουλία Επενδύσεων για την Αντιμετώπιση του Κορονοϊού+** θέσπισε επίσης εξαιρετική ευελιξία επιτρέποντας την πλήρη κινητοποίηση όλης της μη χρησιμοποιηθείσας στήριξης από τα Ευρωπαϊκά Διαρθρωτικά και Επενδυτικά Ταμεία, προσφέροντας την κάλυψη

του 100 % των δαπανών από τον προϋπολογισμό της ΕΕ για μία λογιστική χρήση, και απλουστεύοντας τα διαδικαστικά στάδια που συνδέονται με την εκτέλεση προγραμμάτων, τη χρήση χρηματοδοτικών μέσων και τους λογιστικούς ελέγχους.

Νέοι πόροι ύψους 50,6 δισ. EUR διατέθηκαν από την πρωτοβουλία της συνδρομής για την ανάκαμψη της συνοχής και των εδαφών της Ευρώπης (REACT EU) ⁽³⁾. Το REACT-EU είναι ένα από τα μεγαλύτερα προγράμματα στο πλαίσιο του NextGenerationEU. Σχεδιάστηκε για την παροχή χρηματοδότησης σε έργα που ενισχύουν τις ικανότητες αποκατάστασης των συνεπειών της κρίσης στο πλαίσιο της νόσου COVID-19, καθώς και για επενδύσεις σε πράξεις που συμβάλλουν στην προετοιμασία μιας πράσινης, ψηφιακής και ανθεκτικής ανάκαμψης. Σε επιχειρησιακό επίπεδο, το REACT-EU ενίσχυσε τα σχετικά προγράμματα για την περίοδο 2014-2020 και συμπληρώνει τα κονδύλια για τη συνοχή για την περίοδο 2021-2027. Το 2021 συνέβαλε στην παροχή συνεχούς στήριξης έκτακτης ανάγκης για τον τομέα της υγείας, τις μικρομεσαίες επιχειρήσεις και τα βραχυπρόθεσμα προγράμματα απασχόλησης, ενώ παράλληλα εστίασε στη μακροπρόθεσμη ανάκαμψη μέσω ψηφιακών και πράσινων επενδύσεων στο πλαίσιο της αποκατάστασης των συνεπειών της κρίσης.

Ο προϋπολογισμός της ΕΕ διαδραμάτισε επίσης καίριο ρόλο στην άμεση αντιμετώπιση της κατάστασης έκτακτης ανάγκης στον τομέα της υγείας, και ειδικότερα με τη χρηματοδότηση μέρους των αρχικών δαπανών από το μέσο στήριξης έκτακτης ανάγκης ύψους 2,7 δισ. EUR. Η ΕΕ διαπραγματεύθηκε συμφωνίες προαγοράς με οκτώ παρασκευαστές εμβολίων (AstraZeneca, BioNTech-Pfizer, CureVac, Johnson & Johnson, Moderna και Sanofi-GlaxoSmithKline, Novavax και Valneva) στο πλαίσιο μιας διαφοροποιημένης στρατηγικής εμβολίων με στόχο την εξασφάλιση της πρόσβασης σε ασφαλή και αποτελεσματικά εμβόλια το συντομότερο δυνατόν. Με αυτήν τη συντονισμένη προσέγγιση της ΕΕ τα κράτη μέλη ήταν σε θέση να επιμεριστούν τον εγγενή κίνδυνο να επενδύσουν σε αυτό που τη δεδομένη χρονική στιγμή αποτελούσε αναπόδεικτη ανάπτυξη εμβολίων και να έχουν πρόσβαση σε ένα ευρύ χαρτοφυλάκιο δυνητικών τεχνολογιών και επιχειρήσεων ανάπτυξης εμβολίων.

Ο προϋπολογισμός της ΕΕ πλήρωσε εν μέρει τα εμβόλια αυτά από το μέσο στήριξης έκτακτης ανάγκης. Πρόκειται για ένα μέσο που έχει σχεδιαστεί για να στηρίζει, εν μέρει με γρήγορους μηχανισμούς προμηθειών, διάφορα στοχευμένα μέτρα όταν η κλίμακα, η ταχύτητα ή ο διασυννοριακός χαρακτήρας της ανάγκης αντιμετωπίζονται καλύτερα μέσω συντονισμένης παρέμβασης της ΕΕ.

Σήμερα η ΕΕ έχει ένα από τα υψηλότερα ποσοστά διείσδυσης εμβολίων στον κόσμο, με το 82 % ⁽⁴⁾ του ενήλικου πληθυσμού της ΕΕ να έχει εμβολιαστεί τουλάχιστον μία φορά.

Το μέσο στήριξης έκτακτης ανάγκης χρηματοδότησε επίσης ⁽⁵⁾ τις υποδομές για την έκδοση και την επαλήθευση διαλειτουργικών πιστοποιητικών εμβολίων κατά της νόσου COVID-19, διαγνωστικών ελέγχων και ανάρρωσης (κόστος 16 εκατ. EUR). Ο κανονισμός της ΕΕ για το ψηφιακό πιστοποιητικό COVID άρχισε να ισχύει την 1η Ιουλίου 2021 και διαδραμάτισε καθοριστικό ρόλο στη διευκόλυνση της ασφαλούς και ελεύθερης κυκλοφορίας των πολιτών εντός της ΕΕ κατά τη

⁽³⁾ Το REACT-EU χωρίζεται σε δύο δόσεις: το μεγαλύτερο μέρος διατέθηκε για προγραμματισμό το 2021 (39,6 δισ. EUR) και το υπόλοιπο το 2022 (10,8 δισ. EUR).

⁽⁴⁾ Στις 13 Μαΐου 2022 το ποσοστό πλήρους εμβολιασμού ανερχόταν σε 62,4 % του ενήλικου πληθυσμού.

⁽⁵⁾ Στο σημείο αυτό αναφέρονται και άλλες πρωτοβουλίες που χρηματοδοτήθηκαν από το μέσο στήριξης έκτακτης ανάγκης: https://ec.europa.eu/info/live-work-travel-eu/coronavirus-response/emergency-support-instrument_el.

διάρκεια της πανδημίας και, ως εκ τούτου, στην επαναλειτουργία της ΕΕ —προϋπόθεση για την οικονομική ανάκαμψη.

Οικοδόμηση μιας ισχυρότερης και ανθεκτικότερης ΕΕ μακροπρόθεσμα

Η κρίση ανέδειξε επίσης τη σημασία της λήψης αποφασιστικών μέτρων με σκοπό την οικοδόμηση ενός ισχυρότερου, ανθεκτικότερου και πιο βιώσιμου μέλλοντος. Για τον λόγο αυτόν, η πλειονότητα των κονδυλίων του NextGenerationEU (έως 724 δισ. EUR) ⁽⁶⁾ καταλογίζεται στον μηχανισμό ανάκαμψης και ανθεκτικότητας. Πρόκειται για ένα καινοτόμο μέσο, έκτακτου και προσωρινού χαρακτήρα, που έχει σχεδιαστεί για να βοηθήσει τα κράτη μέλη να υλοποιήσουν επενδύσεις και μεταρρυθμίσεις ώστε να διαμορφώσουν τη μακροπρόθεσμη πορεία οικονομικής ανάπτυξής τους σύμφωνα με τις βασικές προτεραιότητες της ΕΕ, και ειδικότερα με την επιτάχυνση της πράσινης και της ψηφιακής μετάβασης. Ο μηχανισμός διαρθρώνεται γύρω από έξι πυλώνες: την πράσινη μετάβαση· τον ψηφιακό μετασχηματισμό· την οικονομική συνοχή, την παραγωγικότητα και την ανταγωνιστικότητα· την κοινωνική και εδαφική συνοχή· την υγεία και την οικονομική, κοινωνική και θεσμική ανθεκτικότητα· και τις πολιτικές για την επόμενη γενιά.

Ο κανονισμός για τη θέσπιση του μηχανισμού ανάκαμψης και ανθεκτικότητας κάλεσε τα κράτη μέλη να υποβάλουν εθνικά σχέδια ανάκαμψης και ανθεκτικότητας στην Επιτροπή. Στα σχέδια αυτά, τα κράτη μέλη παρουσιάζουν τα θεματολόγια μεταρρυθμίσεων και επενδύσεων τους για τη στήριξη της ανάκαμψης και την ενίσχυση της ανθεκτικότητας, ειδικότερα με την αντιμετώπιση των προκλήσεων που προσδιορίζονται στις ειδικές ανά χώρα συστάσεις στο πλαίσιο του Ευρωπαϊκού Εξαμήνου και με την κατάλληλη συνεισφορά στους έξι πυλώνες πολιτικής που ορίζονται στο άρθρο 3 του κανονισμού. Ο κανονισμός καλεί επίσης τα κράτη μέλη να εξηγήσουν τον τρόπο με τον οποίο τα σχέδιά τους αναμένεται να συμβάλουν στους κλιματικούς και ψηφιακούς στόχους, στην ισότητα των φύλων και στις ίσες ευκαιρίες για όλους. Στο παράρτημα III της παρούσας έκθεσης εξηγείται η διαδικασία αξιολόγησης των σχεδίων.

Το 2021 εγκρίθηκαν από το Συμβούλιο 22 σχέδια ανάκαμψης και ανθεκτικότητας, με βάση την πρόταση της Επιτροπής. Τα εν λόγω εγκεκριμένα σχέδια αντιπροσωπεύουν συνολική χρηματοδότηση ύψους 291 δισ. EUR σε μη επιστρεπτέα χρηματοδότηση και 154 δισ. EUR σε δάνεια ⁽⁷⁾. Τα δύο τρίτα του ποσού της χρηματοδότησης και των δανείων αφορούν επενδύσεις και το ένα τρίτο περιλαμβάνει μέτρα που αφορούν μεταρρυθμίσεις. Τα μέτρα παρακολουθούνται μέσω ενός συνόλου οροσήμων και στόχων που πρέπει να επιτευχθούν έως τον Αύγουστο του 2026. Με μια σημαντική καινοτομία, η χρηματοδότηση στο πλαίσιο του μηχανισμού ανάκαμψης και ανθεκτικότητας θα εκταμιευθεί σε διάφορες δόσεις μετά την επίτευξη των συμφωνηθέντων οροσήμων και στόχων από τα κράτη μέλη.

Τον Δεκέμβριο του 2021 η Επιτροπή πραγματοποίησε την πρώτη πληρωμή —σύμφωνα με τα ορόσημα και τους στόχους— προς την Ισπανία, ύψους 10 δισ. EUR. Η εν λόγω μη επιστρεπτέα οικονομική στήριξη καταβλήθηκε αφού η Ισπανία είχε επιτύχει τα σχετικά 52 ορόσημα, καλύπτοντας μεταρρυθμίσεις στους τομείς της βιώσιμης κινητικότητας, της ενεργειακής απόδοσης, της απαλλαγής από τις ανθρακούχες εκπομπές, της συνδεσιμότητας, της δημόσιας διοίκησης, των δεξιοτήτων, της εκπαίδευσης και των κοινωνικών πτυχών, της έρευνας και της ανάπτυξης, της εργασιακής και

⁽⁶⁾ Πρόκειται για επιχορηγήσεις (338 δισ. EUR) και δάνεια (386 δισ. EUR), με ποσά σε τρέχουσες τιμές.

⁽⁷⁾ Έξι κράτη μέλη ζήτησαν δάνεια (Ελλάδα, Ιταλία, Κύπρος, Πορτογαλία, Ρουμανία και Σλοβενία).

δημοσιονομικής πολιτικής, καθώς και την ενίσχυση του συστήματος λογιστικών και άλλων ελέγχων της Ισπανίας για την εφαρμογή του μηχανισμού ανάκαμψης και ανθεκτικότητας.

Βελτιώθηκε η ανθεκτικότητα σε σχέση με μελλοντικές καταστάσεις έκτακτης ανάγκης στον τομέα της υγείας με τη σύσταση της Αρχής Ετοιμότητας και Αντιμετώπισης Καταστάσεων Έκτακτης Υγειονομικής Ανάγκης. Βασικός πυλώνας της Ευρωπαϊκής Ένωσης Υγείας που ανακοίνωσε η πρόεδρος von der Leyen στην ομιλία της για την κατάσταση της Ένωσης το 2021, στόχος της αρχής είναι η πρόβλεψη, η πρόληψη, ο εντοπισμός και η αντιμετώπιση απειλών και δυνητικών κρίσεων στον τομέα της υγείας μέσω της συλλογής πληροφοριών και της ανάπτυξης ικανοτήτων. Συνεργάζεται στενά με τους ενωσιακούς και εθνικούς οργανισμούς υγείας, τη βιομηχανία και τους διεθνείς εταίρους για τη βελτίωση της ετοιμότητας της ΕΕ σε καταστάσεις έκτακτης ανάγκης στον τομέα της υγείας. Για την εκπλήρωση των στόχων της, διατέθηκε στην αρχή προϋπολογισμός ύψους περίπου 6 δισ. EUR για την υλοποίηση διαφόρων προγραμμάτων (όπως το EU4Health, το πρόγραμμα-πλαίσιο «Ορίζων Ευρώπη» και ο μηχανισμός πολιτικής προστασίας της ΕΕ) κατά την περίοδο 2022-2027.

Η οικοδόμηση της ανθεκτικότητας απαιτεί επίσης την ενίσχυση της ετοιμότητας για την αντιμετώπιση καταστροφών. Για τον σκοπό αυτόν, ο μηχανισμός πολιτικής προστασίας της ΕΕ ενισχύει τη συνεργασία στον τομέα της πολιτικής προστασίας μεταξύ των κρατών μελών της ΕΕ και έξι άλλων συμμετεχόντων κρατών. Η Ευρωπαϊκή Επιτροπή, παρότι αναγνωρίζει ότι η πρωταρχική ευθύνη για την πολιτική προστασία εναπόκειται στα κράτη μέλη, παρέχει στις εθνικές αρχές συμπληρωματική στήριξη με απώτερο στόχο τη βελτίωση της πρόληψης, της ετοιμότητας και της αντιμετώπισης καταστροφών μέσω της ενίσχυσης των ικανοτήτων για την αντιμετώπιση κρίσεων (είτε πρόκειται για δασικές πυρκαγιές, για καταστάσεις έκτακτης ανάγκης στον τομέα της υγείας και τον ιατρικό τομέα είτε για χημικά, βιολογικά, ραδιολογικά ή πυρηνικά συμβάντα) που υπερβαίνουν τη μεμονωμένη ικανότητα αντίδρασης μιας χώρας. Ως εκ τούτου, η Επιτροπή διαδραματίζει βασικό ρόλο στον συντονισμό της αντιμετώπισης καταστροφών σε παγκόσμιο επίπεδο, συνεισφέροντας τουλάχιστον στο 75 % των μεταφορικών και/ή επιχειρησιακών δαπανών των αποστολών. Μια νέα πρόταση, που εγκρίθηκε τον Απρίλιο του 2021, θα επιτρέψει στην ΕΕ να διαδραματίσει πιο ενεργό ρόλο, ενώ ο μηχανισμός θα έχει μεγαλύτερη ευελιξία όσον αφορά τη στήριξη των κρατών μελών, ιδίως όταν πλήττονται ταυτόχρονα από μεγάλης κλίμακας και πολύπλοκες καταστάσεις έκτακτης ανάγκης.

- Στο πλαίσιο της προετοιμασίας για την περίοδο δασικών πυρκαγιών του 2021, η Ευρωπαϊκή Επιτροπή συγχρηματοδότησε τη διαθεσιμότητα σε κατάσταση ετοιμότητας ενός **πυροσβεστικού στόλου rescEU** για την αντιμετώπιση πιθανών ελλείψεων κατά την αντίδραση σε δασικές πυρκαγιές. Έξι κράτη μέλη της ΕΕ (Ελλάδα, Ισπανία, Γαλλία, Κροατία, Ιταλία και Σουηδία) έθεσαν συνολικά 11 πυροσβεστικά αεροσκάφη και έξι ελικόπτερα στη διάθεση άλλων κρατών μελών σε περίπτωση έκτακτης ανάγκης, με αντάλλαγμα χρηματοδοτική συνεισφορά στις δαπάνες ετοιμότητας των εν λόγω ικανοτήτων. Επί του παρόντος, οι προετοιμασίες για την περίοδο δασικών πυρκαγιών του 2022 βρίσκονται σε εξέλιξη.
- Στο πλαίσιο του μηχανισμού πολιτικής προστασίας της ΕΕ, η Επιτροπή δημιούργησε ένα **στρατηγικό ιατρικό απόθεμα rescEU και έναν μηχανισμό διανομής**, το απόθεμα του οποίου φιλοξενείται σε εννέα κράτη μέλη. Το απόθεμα επιτρέπει την ταχεία παράδοση ιατρικού εξοπλισμού (όπως αναπνευστήρες και μέσα ατομικής προστασίας) οπουδήποτε στην ΕΕ και σε τρίτες χώρες.
- Το μέσο στήριξης έκτακτης ανάγκης χρησιμοποιήθηκε επίσης για την προμήθεια **υλικού που σχετίζεται με την υγειονομική περίθαλψη, την παροχή βοήθειας στο ιατρικό προσωπικό και την επιχειρησιακή υποστήριξη για ικανότητες κινητής ιατρικής βοήθειας**. Έτσι το ιατρικό προσωπικό και οι ιατρικές ομάδες είναι διαθέσιμες εκεί όπου υπάρχει μεγαλύτερη ανάγκη στην Ευρώπη, και διευκολύνεται η μεταφορά φορτίων.

2. Προώθηση της διττής μετάβασης προς ένα βιώσιμο μέλλον*

Θέλουμε να κληροδοτήσουμε στην επόμενη γενιά έναν υγιή πλανήτη, καθώς και ποιοτικές θέσεις εργασίας και ανάπτυξη που δεν βλάπτουν τη φύση μας.

Ursula von der Leyen

Πρόεδρος της Ευρωπαϊκής Επιτροπής

Η πράσινη και η ψηφιακή μετάβαση βρίσκονται στο επίκεντρο της πολιτικής της ΕΕ και της στρατηγικής της για την ανάκαμψη. Η τοποθέτηση της προστασίας του κλίματος και της βιοποικιλότητας, καθώς και της ψηφιακής μετάβασης στο επίκεντρο του μοντέλου κοινωνικής και οικονομικής ανάπτυξης της ΕΕ έχει ουσιαστική σημασία για τη διασφάλιση της βιωσιμότητάς της. Δεδομένου του ολοένα και πιο έντονου παγκόσμιου ανταγωνισμού για τον έλεγχο των ψηφιακών τεχνολογιών, είναι υψίστης σημασίας οι επιχειρήσεις, οι δημόσιοι τομείς και οι ερευνητές της ΕΕ να έχουν πρόσβαση σε υπολογιστικά δεδομένα, τεχνητή νοημοσύνη και ψηφιακές υποδομές από την ΕΕ. Επιπλέον, προκειμένου να επιτευχθεί ο στόχος της μείωσης των εκπομπών αερίων του θερμοκηπίου κατά 55 % έως το 2030, είναι αναγκαίο να παρασχεθούν στήριξη και κίνητρα για καινοτόμες τεχνολογίες χαμηλών ανθρακούχων εκπομπών. Ο προϋπολογισμός της ΕΕ διαδραματίζει ζωτικό ρόλο σε όλους αυτούς τους τομείς.

Η Ευρωπαϊκή Πράσινη Συμφωνία αποτελεί σχέδιο στρατηγικής για τη βιώσιμη ανάπτυξη

Η πράσινη μετάβαση βρίσκεται στο επίκεντρο της αναπτυξιακής στρατηγικής της ΕΕ. Ως το κλειδί για ένα βιώσιμο μέλλον, η πράσινη μετάβαση είναι καθοριστικής σημασίας για την απαλλαγή της ευρωπαϊκής οικονομίας από τις ανθρακούχες εκπομπές και την προώθηση της ανταγωνιστικότητας της βιομηχανίας της ΕΕ, στηρίζοντας παράλληλα τη μακροπρόθεσμη ενεργειακή ανεξαρτησία της ΕΕ. Αυτό συνεπάγεται προσπάθειες όσον αφορά τους στόχους για το κλίμα και τη βιοποικιλότητα, διασφαλίζοντας παράλληλα μια δίκαιη μετάβαση για όλους.

Η καταπολέμηση της κλιματικής αλλαγής από τη φύση της υπερβαίνει τα εθνικά σύνορα και απαιτεί την ανάληψη δράσης σε ενωσιακό και διεθνές επίπεδο. Η δράση της ΕΕ μπορεί να αξιοποιήσει σημαντικές οικονομίες κλίμακας, να συγκεντρώσει πόρους για την επίτευξη κρίσιμης μάζας και να συμβάλει στην ενδυνάμωση της ΕΕ στη διεθνή σκηνή.

Κλίμα	Βιοποικιλότητα
Έως το τέλος του 2020 επιτεύχθηκε αύξηση της πρόσθετης ικανότητας παραγωγής ενέργειας από ανανεώσιμες πηγές κατά περισσότερο από 2 735 MWh χάρη στα περιφερειακά ταμεία.	Έως το τέλος του 2020 είχαν αποκατασταθεί πάνω από 15 000 km ² οικοτόπων ή είχε επιτευχθεί βελτίωση στην κατάσταση διατήρησής τους χάρη στη χρηματοδότηση του προγράμματος LIFE.

Στις χώρες εταίρους, προγραμματίστηκε η εγκατάσταση ικανότητας παραγωγής ενέργειας από ανανεώσιμες πηγές 18 000 megawatts με τη στήριξη της ΕΕ κατά την περίοδο 2014-2020.

Στις χώρες εταίρους προστατεύθηκαν δασικές περιοχές με πλούσια βιοποικιλότητα έκτασης 909 620 km² με τη στήριξη αναπτυξιακών έργων της ΕΕ μεταξύ 2013 και 2021.

Η ΕΕ έχει δεσμευτεί να διαθέτει σημαντικό μέρος του προϋπολογισμού της για τη χρηματοδότηση παρεμβάσεων που σχετίζονται με το κλίμα. Οι τελευταίες διαθέσιμες πληροφορίες καταδεικνύουν ότι μεταξύ 2014 και 2020 η ΕΕ διέθεσε το ισοδύναμο των 221 δισ. EUR, δηλαδή το 20,6 % του συνολικού πολυετούς προϋπολογισμού της, σε μέτρα που σχετίζονται με το κλίμα ⁽⁸⁾. Για την περίοδο 2021-2027 η Επιτροπή αύξησε τον συνολικό στόχο της για τη συνεισφορά στην ενσωμάτωση της διάστασης του κλίματος από τον προϋπολογισμό της ΕΕ (όπως αυξήθηκε από το NextGenerationEU) στο 30 %. Ο στόχος αυτός υποστηρίζεται επίσης μέσω της περιφερειακής πολιτικής, για την οποία έχει καθοριστεί νομικά δεσμευτικό ποσοστό του προϋπολογισμού ύψους 30 % για το Ευρωπαϊκό Ταμείο Περιφερειακής Ανάπτυξης και 37 % για το Ταμείο Συνοχής. Τέλος, η Επιτροπή ανέπτυξε και δημοσίευσε νέα μεθοδολογία με βάση τους συντελεστές της ΕΕ για να εξασφαλίσει την αποτελεσματική και ορθή προσέγγιση για τον υπολογισμό της επίτευξης του στόχου αυτού.

Ο μηχανισμός ανάκαμψης και ανθεκτικότητας θα συμβάλει σημαντικά στην επίτευξη του στόχου για το κλίμα. Ο μηχανισμός σχεδιάστηκε για να βοηθήσει την ΕΕ να επιτύχει τον στόχο της όσον αφορά την κλιματική ουδετερότητα έως το 2050, διαθέτοντας το 37 % του κονδυλίου του σε επενδύσεις και μεταρρυθμίσεις που σχετίζονται με το κλίμα. Στα 22 σχέδια ανάκαμψης και ανθεκτικότητας που εγκρίθηκαν το 2021, τα κράτη μέλη διέθεσαν σχεδόν το 40 % στη χρηματοδότηση των δαπανών για το κλίμα, ποσοστό που υπερβαίνει κατά πολύ τον στόχο του 37 %. Οι επενδύσεις που καλύπτονται από τα σχέδια ανάκαμψης και ανθεκτικότητας που ενέκρινε το Συμβούλιο καλύπτουν ευρύ φάσμα τομέων. Για παράδειγμα, προβλέπεται να δαπανηθούν σχεδόν 70,7 δισ. EUR για τη βελτίωση της βιωσιμότητας του ευρωπαϊκού συστήματος κινητικότητας, μεταξύ άλλων, με την αναβάθμιση και τον εκσυγχρονισμό των σιδηροδρομικών δικτύων και την κατασκευή νέων υποδομών εναλλακτικών καυσίμων.

⁽⁸⁾ Πρόκειται για επικαιροποίηση του αριθμού που παρέχεται στην ετήσια έκθεση για τη διαχείριση και τις επιδόσεις του 2020, η οποία αντικατοπτρίζει τις νέες διαθέσιμες πληροφορίες σχετικά με τον προορισμό των κονδυλίων της ΕΕ που δαπανώνται στο πλαίσιο της επιμερισμένης διαχείρισης και για τεχνικές διορθώσεις (συμπεριλαμβανομένης της καταμέτρησης της συγχρηματοδότησης στο Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο, όπως προσδιορίστηκε από το Ευρωπαϊκό Ελεγκτικό Συνέδριο στην τελευταία ειδική έκθεσή του για το κλίμα).

Σύνολο EUR 137 538

Συνεισφορά για το κλίμα το 2021 (σε εκατ. EUR).

Πηγή: Ευρωπαϊκή Επιτροπή.

Η Επιτροπή υπολογίζει ότι το 2021 ο προϋπολογισμός της ΕΕ χρηματοδότησε παρεμβάσεις σχετικές με το κλίμα ύψους περίπου 138 δισ. EUR (32 % του συνολικού προϋπολογισμού). Ως παραδείγματα μπορούν να αναφερθούν τα ακόλουθα.

- **Συνέχιση της στήριξης για τις διαρθρωτικές αλλαγές που χρειάζεται η οικονομία της ΕΕ ώστε να επιτύχει κλιματική ουδετερότητα και ενεργειακή ανεξαρτησία** μέσω των ταμείων της πολιτικής συνοχής και του μηχανισμού «Συνδέοντας την Ευρώπη».
- **Νέα έργα έρευνας και καινοτομίας** που δρομολογήθηκαν το 2021 τόσο από το πρόγραμμα «Ορίζων 2020» όσο και από το πρόγραμμα-πλαίσιο «Ορίζων Ευρώπη», συμπεριλαμβανομένων έργων-ορόσημων για πράσινους αερολιμένες και λιμένες, νέων εταιρικών σχέσεων/κοινών επιχειρήσεων (π.χ. όσον αφορά το SESAR 3, τον σιδηρόδρομο της Ευρώπης, την καθαρή αεροπορία, το καθαρό υδρογόνο, τις οδικές και πλωτές μεταφορές μηδενικών εκπομπών), καθώς και της δρομολόγησης αποστολών σε σχέση με το κλίμα (π.χ. όσον αφορά την προσαρμογή στην κλιματική αλλαγή, τις κλιματικά ουδέτερες και έξυπνες πόλεις, τους καθαρούς ωκεανούς).
- **Στήριξη της ριζικής καινοτομίας.** Το πρόγραμμα επιτάχυνσης του Ευρωπαϊκού Συμβουλίου Καινοτομίας δημοσίευσε το 2021 πρόσκληση υποβολής προτάσεων ειδικά σχεδιασμένη για τη στήριξη των καινοτομιών στο πλαίσιο της Ευρωπαϊκής Πράσινης Συμφωνίας. Η πρόσκληση επικεντρώνεται στις προτεραιότητες της ΕΕ για τη μετάβαση σε μια πράσινη, ψηφιακή και υγιή κοινωνία, με ιδιαίτερη έμφαση στις καινοτομίες σε έναν από τους ακόλουθους τομείς: βιομηχανίες χαμηλών ανθρακούχων εκπομπών· ριζική ανακαίνιση κτιρίων· ενέργεια από ανανεώσιμες πηγές· συσσωρευτές και άλλα συστήματα αποθήκευσης ενέργειας. Η ανάπτυξη της καινοτομίας αποτελεί την κινητήρια δύναμη για την επίτευξη των στόχων της ΕΕ.
- **Στήριξη των μικρομεσαίων επιχειρήσεων.** Στις 30 Σεπτεμβρίου 2021 ο μηχανισμός μετοχικού κεφαλαίου για την ανάπτυξη στο πλαίσιο του προγράμματος της ΕΕ για την ανταγωνιστικότητα των επιχειρήσεων και των μικρομεσαίων επιχειρήσεων επένδυσε 6,7 εκατ. EUR σε ένα [ταμείο επιχειρηματικών κεφαλαίων που εστιάζει τις δραστηριότητές του στις καθαρές τεχνολογίες](#) με στόχο να διασφαλιστεί ότι οι μικρές και μεσαίες επιχειρήσεις μπορούν να αναπτυχθούν προς ένα βιώσιμο μέλλον.

- Απόκτηση δεξιοτήτων για τη στήριξη των στόχων μετριασμού της ΕΕ.** Αρκετά κοινά μεταπτυχιακά προγράμματα σπουδών Erasmus Mundus αφορούν άμεσα ζητήματα κλιματικής αλλαγής, για παράδειγμα το [μεταπτυχιακό πρόγραμμα σπουδών αστικού κλίματος και βιωσιμότητας](#), από το οποίο αποφοιτούν πτυχιούχοι υψηλού επιπέδου οι οποίοι μπορούν να κατανοήσουν, να αξιολογήσουν και να διαχειριστούν την ανθεκτικότητα στην κλιματική αλλαγή σε πόλεις που να ζήσουν σε έναν θερμότερο κόσμο κατά 1,5 °C, και το [μεταπτυχιακό πρόγραμμα σπουδών στον τομέα των ανανεώσιμων πηγών ενέργειας στο θαλάσσιο περιβάλλον](#), το οποίο είναι προσαρμοσμένο στις ανάγκες των εταιρειών στον τομέα των υπεράκτιων ανανεώσιμων πηγών ενέργειας, και θα έχει διεθνή προσανατολισμό με τη στήριξη της άμεσης συμμετοχής ερευνητικών κέντρων παγκόσμιας εμβέλειας, μικρομεσαίων επιχειρήσεων και μεγάλων εταιρειών του κλάδου, ως συνεργαζόμενων εταιρών. Ένα άλλο παράδειγμα είναι η στήριξη που παρέχει το Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο από το 2016 στη Σαρδηνία της Ιταλίας σε πάνω από 5 000 άτομα που αναζητούν εργασία, συμβάλλοντας στην εύρεση εργασίας στην πράσινη και γαλάζια οικονομία της Ευρώπης· αρχικά, ενισχύοντας τις δεξιότητές τους μέσω επαγγελματικής καθοδήγησης, πρακτικής άσκησης και κατάρτισης καταλήγει σε πιστοποίηση, και στη συνέχεια βοηθώντας τους να ιδρύσουν τη δική τους επιχείρηση.
- Στήριξη και επενδύσεις σε καινοτόμες τεχνολογίες χαμηλών ανθρακούχων εκπομπών, οι οποίες απαιτούνται για τη μετάβαση της ΕΕ σε χαμηλές εκπομπές διοξειδίου του άνθρακα.** Το Ταμείο Καινοτομίας δημιουργεί τα οικονομικά κίνητρα και στηρίζει έργα με εξαιρετικά καινοτόμες τεχνολογίες, διαδικασίες ή προϊόντα που είναι επαρκώς ώριμα και έχουν σημαντικές δυνατότητες μείωσης των εκπομπών αερίων του θερμοκηπίου. Στις δύο πρώτες προσκλήσεις υποβολής έργων ελήφθησαν περισσότερες από 540 προτάσεις και το 2021 υπογράφηκαν οι πρώτες 30 συμφωνίες επιχορήγησης για την επέκταση μικρών έργων καθαρής τεχνολογίας.

Το πολυετές δημοσιονομικό πλαίσιο για την περίοδο 2021-2027 δίνει επίσης μεγαλύτερη έμφαση στην προστασία της βιοποικιλότητας. Ο προϋπολογισμός της ΕΕ, μέσω της φιλοδοξίας του να διαθέτει το 7,5 % των ετήσιων πόρων του για τον σκοπό αυτόν ήδη από το 2024 και το 10 % των ετήσιων πόρων του από το 2026 και μετά, επιτελεί το καθήκον του ως προς την επίτευξη των στόχων της στρατηγικής της ΕΕ για τη βιοποικιλότητα με ορίζοντα το 2030. Το 2021 η Επιτροπή υπολογίζει ότι διατέθηκαν 18 δισ. EUR για την ενσωμάτωση της διάστασης της βιοποικιλότητας, δηλαδή 4,3 % του προϋπολογισμού της ΕΕ, συμπεριλαμβανομένου του NextGenerationEU.

Συνεισφορά για τη βιοποικιλότητα το 2021 (σε εκατ. EUR).

Πηγή: Ευρωπαϊκή Επιτροπή.

- Ο Ευρωπαϊκός Οργανισμός Περιβάλλοντος παρέχει **γεωχωρικά λεπτομερή προϊόντα σχετικά με πανευρωπαϊκές και τοπικές πληροφορίες για την κάλυψη και τη χρήση της γης** στο πλαίσιο της υπηρεσίας παρακολούθησης της ξηράς του Copernicus. Η τοπική συνιστώσα εστιάζει σε περιοχές που είναι επιρρεπείς σε συγκεκριμένες περιβαλλοντικές προκλήσεις και ζητήματα στην ΕΕ. Στο πλαίσιο της τοπικής αυτής συνιστώσας, ο Ευρωπαϊκός Οργανισμός Περιβάλλοντος παρέχει πληροφορίες σχετικά με κομβικά σημεία που προστατεύονται στο πλαίσιο του Natura 2000, τα οποία χρησιμοποιούνται για την αξιολόγηση της διατήρησης και της κατάστασης των εν λόγω τόπων και του αν είναι εμφανής η μείωση της κάλυψης βοσκοτόπων. Η κατάσταση των κομβικών σημείων του δικτύου Natura 2000 διασφαλίζει την ακριβή χαρτογράφησή τους και μπορεί να χρησιμοποιηθεί για να επιστήσει την προσοχή σε γεγονότα που απειλούν τη διατήρηση των τόπων.
- Όσον αφορά την προστασία της βιοποικιλότητας, το **ολοκληρωμένο έργο LIFE — MarHa για την αποτελεσματική και δίκαιη διαχείριση των θαλάσσιων οικοτόπων στη Γαλλία** αποσκοπεί στη βελτίωση της κατάστασης διατήρησης όλων των τύπων θαλάσσιων οικοτόπων της Γαλλίας που απαριθμούνται στην οδηγία για τους οικοτόπους. Στο πλαίσιο του έργου πραγματοποιούνται εργασίες για την επίτευξη του βραχυπρόθεσμου στόχου να βρίσκονται τουλάχιστον οι μισοί οικοτόποι σε καλή κατάσταση διατήρησης έως το 2025. Εκτός από το πρόγραμμα LIFE, το έργο θα διευκολύνει τη συντονισμένη χρήση περίπου 50 εκατ. EUR συμπληρωματικής χρηματοδότησης από το Ευρωπαϊκό Γεωργικό Ταμείο Αγροτικής Ανάπτυξης, το Ευρωπαϊκό Ταμείο Περιφερειακής Ανάπτυξης και από εθνικά ταμεία.
- Η Ιρλανδία θα στηρίξει την **αποκατάσταση των τυρφώνων**, μέτρο το οποίο έχει τη δυνατότητα να προαγάγει και να ενθαρρύνει την επιστροφή της χλωρίδας και πανίδας σε αυτές τις περιοχές. Στο σχέδιο της Ιρλανδίας υπολογίζεται ότι, σε χρονικό διάστημα 30 ετών, χάρη στην εφαρμογή των ενισχυμένων μέτρων αποκατάστασης, θα αποφευχθούν 3,3 εκατ. τόνοι εκπομπών CO².

Η εναρμόνιση του προϋπολογισμού της ΕΕ με τους περιβαλλοντικούς στόχους της ΕΕ ενισχύθηκε με την απαίτηση συμμόρφωσης με την αρχή της «μη πρόκλησης βλάβης».

Σύμφωνα με τη [διοργανική συμφωνία](#) μεταξύ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου, του Συμβουλίου της Ευρωπαϊκής Ένωσης και της Επιτροπής, η εκτέλεση του προϋπολογισμού για την περίοδο 2021-2027 πρέπει να συμμορφώνεται με την αρχή αυτήν, όπως κατοχυρώνεται στην Ευρωπαϊκή Πράσινη Συμφωνία. Στόχος είναι να διασφαλιστεί ότι κανένα μέρος του προϋπολογισμού —ανεξαρτήτως αν θεωρείται συναφές με το κλίμα ή όχι— δεν θα βλάπτει ούτε θα αντιβαίνει τους κλιματικούς και περιβαλλοντικούς στόχους της ΕΕ.

Ο προϋπολογισμός της ΕΕ αντικατοπτρίζει επίσης τη σημασία ότι οι κοινωνικές και οικονομικές επιπτώσεις της μετάβασης προς μια κλιματικά ουδέτερη οικονομία πρέπει να αντιμετωπίζονται με δίκαιο τρόπο, και πάλι σύμφωνα με την Ευρωπαϊκή Πράσινη Συμφωνία και το σχέδιο δράσης για τον ευρωπαϊκό πυλώνα κοινωνικών δικαιωμάτων ⁽⁹⁾. Ο νέος Μηχανισμός Δίκαιης Μετάβασης έχει σχεδιαστεί για να συνδράμει με τη στήριξη περιφερειών, βιομηχανιών και εργαζομένων που επηρεάζονται αρνητικά από τη μετάβαση. Η στήριξη από το Ταμείο Δίκαιης Μετάβασης διατίθεται στις περιφέρειες που πλήττονται περισσότερο σε κάθε κράτος μέλος, κατόπιν υποβολής εδαφικών σχεδίων που εγκρίνονται από την Επιτροπή στο πλαίσιο των προγραμμάτων της πολιτικής συνοχής. Λόγω της καθυστερημένης έγκρισής του, τα προγράμματα του Ταμείου Δίκαιης Μετάβασης δεν έχουν ακόμη εγκριθεί και η υλοποίησή τους έχει καθυστερήσει ⁽¹⁰⁾. Κατά τη λειτουργία του, ο μηχανισμός αναμένεται να κινητοποιήσει περίπου 55 δισ. EUR μεταξύ 2021 και 2027 μέσω τριών διαφορετικών πυλώνων.

⁽⁹⁾ [Σχέδιο δράσης για τον ευρωπαϊκό πυλώνα κοινωνικών δικαιωμάτων.](#)

⁽¹⁰⁾ Από το 2021 δεν έχουν πραγματοποιηθεί πληρωμές για το Ταμείο Δίκαιης Μετάβασης.

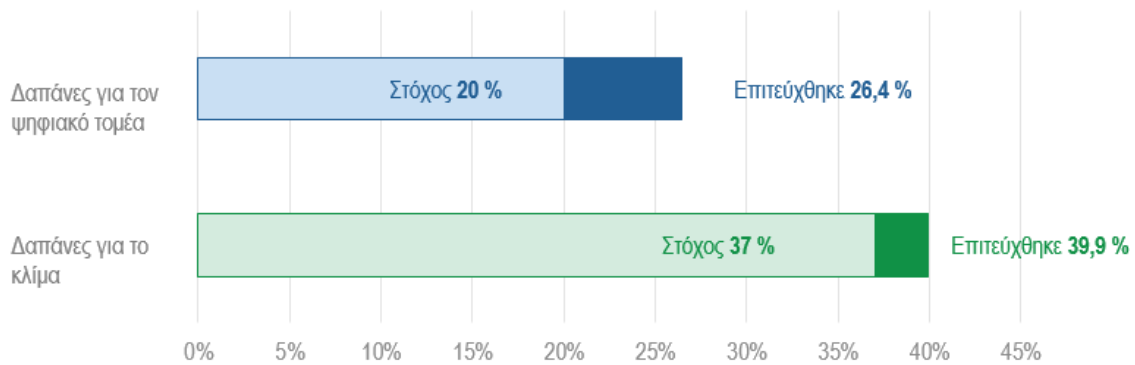
Ταμείο Δίκαιης Μετάβασης	Καθεστώς δίκαιης μετάβασης	Μηχανισμός δανειοδότησης του δημόσιου τομέα
<ul style="list-style-type: none"> • Το ταμείο θα χρηματοδοτήσει χρηματοδοτήσει δράσεις, όπως επενδύσεις σε μικρομεσαίες επιχειρήσεις, δραστηριότητες έρευνας και καινοτομίας, αποκατάσταση αποκατάσταση και αναβάθμιση αναβάθμιση των δικτύων τηλεθέρμανσης, ψηφιοποίηση, ψηφιοποίηση, ψηφιακή καινοτομία και ψηφιακή συνδεσιμότητα, καθώς και ενίσχυση της κυκλικής οικονομίας. 	<ul style="list-style-type: none"> • Το καθεστώς θα κινητοποιήσει κινητοποιήσει πόρους στον στον ιδιωτικό τομέα, εν μέρει μέρει χάρη στον συμβουλευτικό συμβουλευτικό κόμβο InvestEU, InvestEU, ο οποίος θα λειτουργεί λειτουργεί ως κεντρικό σημείο σημείο εισόδου για αιτήματα αιτήματα συμβουλευτικής στήριξης. 	<ul style="list-style-type: none"> • Ο μηχανισμός θα χρηματοδοτήσει, μεταξύ άλλων, άλλων, επενδύσεις σε ανανεώσιμες πηγές ενέργειας, ενέργειας, πράσινη και βιώσιμη βιώσιμη κινητικότητα, περιβαλλοντικές υποδομές για για έξυπνη διαχείριση των αποβλήτων και των υδάτων, και υδάτων, και πολεοδομική ανάπλαση.

Η πρόταση για ένα νέο Κοινωνικό Ταμείο για το Κλίμα έχει σχεδιαστεί ώστε να συμβάλει στην αντιμετώπιση των κοινωνικών και διανεμητικών επιπτώσεων της κλιματικής μετάβασης σύμφωνα με τη δέσμη μέτρων προσαρμογής στον στόχο του 55 % (Fit-for-55) ⁽¹¹⁾. Ειδικότερα, το ταμείο σκοπεύει να μετριάσει τις επιπτώσεις της προτεινόμενης εισαγωγής της εμπορίας εκπομπών για τα κτίρια και τις οδικές μεταφορές στα πλέον ευάλωτα άτομα της κοινωνίας. Η πρόταση για το Κοινωνικό Ταμείο για το Κλίμα συμπληρώνει τα μέτρα στο πλαίσιο του Μηχανισμού Δίκαιης Μετάβασης και του Ευρωπαϊκού Κοινωνικού Ταμείου+.

Ψηφιακή μετάβαση για την ενίσχυση του αναπτυξιακού δυναμικού της ΕΕ

Η ανάπτυξη ψηφιακών τεχνολογιών προσφέρει στην ΕΕ σημαντικές ευκαιρίες ανάπτυξης. Στόχος της Επιτροπής είναι να δημιουργήσει μια Ευρώπη έτοιμη για την ψηφιακή εποχή, ενδυναμώνοντας τους πολίτες, τις επιχειρήσεις και τις διοικήσεις με μια νέα γενιά ψηφιακών τεχνολογιών και κατάλληλη αναβάθμιση των δεξιοτήτων και επανεπίδραση προς όφελος όλων. Για τον λόγο αυτόν, οι νομοθέτες συμφώνησαν να αφιερώσουν τουλάχιστον το 20 % των κονδυλίων στο πλαίσιο του μηχανισμού ανάκαμψης και ανθεκτικότητας σε μεταρρυθμίσεις και επενδύσεις που στηρίζουν ψηφιακούς στόχους. Οι πρώτες ενδείξεις είναι ελπιδοφόρες, καθώς τα 22 σχέδια ανάκαμψης και ανθεκτικότητας που εγκρίθηκαν έως το τέλος του 2021 αφιερώνουν το 26 % των κονδυλίων σε μεταρρυθμίσεις και επενδύσεις που στηρίζουν τον ψηφιακό μετασχηματισμό.

⁽¹¹⁾ Ανακοίνωση της Επιτροπής — «Προσαρμογή στον στόχο του 55 %»: υλοποίηση του στόχου της ΕΕ για το κλίμα με ορίζοντα το 2030 στην πορεία προς την κλιματική ουδετερότητα [[COM\(2021\) 550 final](#)].

Οπτική αναπαράσταση της συμβολής του μηχανισμού ανάκαμψης και ανθεκτικότητας στις διάφορες προτεραιότητες. Οι υπολογισμοί βασίζονται στις μεθοδολογίες που ορίζονται στα παραρτήματα VI και VII του κανονισμού για τον μηχανισμό ανάκαμψης και ανθεκτικότητας.

Πηγή: Ευρωπαϊκή Επιτροπή.

- Τα βασικά επιτεύγματα περιλάμβαναν τις επενδύσεις που αντικατοπτρίζονται στο **σχέδιο της Ιταλίας για την ενίσχυση του δικτύου και την ψηφιοποίηση του δικτύου ηλεκτρικής ενέργειας** για την αύξηση της ικανότητας του δικτύου, επιτρέποντας την περαιτέρω ενσωμάτωση της παραγωγής ενέργειας από ανανεώσιμες πηγές. Πρόκειται για παράδειγμα έργου που συνδυάζει και τις δύο πτυχές της διττής μετάβασης, στο πλαίσιο της οποίας το κλίμα και η ψηφιακή τεχνολογία προβλέπονται ως σημαντικά μέρη της ανάκαμψης της Ευρώπης μετά την πανδημία.
- Συνέχιση της ανάπτυξης τοπικής ασύρματης συνδεσιμότητας μέσω του **προγράμματος WiFi4EU**, το οποίο επί του παρόντος υπερβαίνει τα 8 000 εγκατεστημένα δίκτυα και διαθέτει περισσότερα από 83 000 ενεργά σημεία πρόσβασης στην Ευρώπη.
- Τον Ιούνιο του 2021 εγκαινιάστηκε και τέθηκε σε λειτουργία το **νέο υποβρύχιο καλώδιο οπτικών ινών EllaLink** που συνδέει την Ευρώπη και τη Λατινική Αμερική. Μέσω μιας πραγματικής ψηφιακής εταιρικής σχέσης, η εν λόγω υποθαλάσσια οδός δεδομένων μήκους 6 000 km φέρνει τις δύο περιοχές πιο κοντά από ποτέ. Χάρη στο πρόγραμμα BELLA ⁽¹²⁾, το οποίο συγχρηματοδοτείται από την Ευρωπαϊκή Επιτροπή, οι ερευνητικές και εκπαιδευτικές κοινότητες και στις δύο πλευρές του Ατλαντικού Ωκεανού έχουν αρχίσει να χρησιμοποιούν αυτήν τη σύνδεση δικτύου υψηλής χωρητικότητας και χαμηλού χρόνου αναμονής.

Το πρόγραμμα «Ψηφιακή Ευρώπη» διαμορφώνει τον ψηφιακό μετασχηματισμό της Ευρώπης. Αποστολή του προγράμματος είναι να ενισχύσει την ανοικτή στρατηγική αυτονομία και την ανταγωνιστικότητα της ΕΕ, καθώς και τις κρίσιμες ψηφιακές ικανότητες της ΕΕ εστιάζοντας στους εξής βασικούς τομείς: υπολογιστική υψηλών επιδόσεων· υποδομές υπολογιστικού νέφους στις παρυφές· χώροι δεδομένων και τεχνητή νοημοσύνη· κυβερνοασφάλεια· την αναγκαία αναβάθμιση των δεξιοτήτων για την παροχή εργατικού δυναμικού στις εν λόγω προηγμένες τεχνολογίες· την ανάπτυξη των τεχνολογιών αυτών και τη βέλτιστη χρήση τους σε κρίσιμους τομείς, όπως η ενέργεια ή το κλίμα· και τη στήριξη της βιομηχανίας, των μικρομεσαίων επιχειρήσεων και των δημόσιων διοικήσεων στον ψηφιακό μετασχηματισμό τους. Παρά τη έκδοση του ιδρυτικού κανονισμού σε μεταγενέστερο χρόνο από τον αναμενόμενο, η Επιτροπή κατάφερε και πάλι να αντιδράσει γρήγορα και να εγκρίνει μια σειρά προγραμμάτων εργασίας το 2021, τα οποία ακολούθησε αμέσως μια πρώτη σειρά προσκλήσεων υποβολής προτάσεων για επιχορηγήσεις.

⁽¹²⁾ Το BELLA σημαίνει «οικοδόμηση της ευρωπαϊκής σύνδεσης με τη Λατινική Αμερική» και παρέχει στήριξη για τη μακροπρόθεσμη διασυνδεσιμότητα των ερευνητικών και εκπαιδευτικών κοινοτήτων της Ευρώπης και της Λατινικής Αμερικής, βελτιώνοντας σημαντικά τη συνεργασία μεταξύ ερευνητών και ακαδημαϊκών στις δύο περιοχές.

 <p>Υπολογιστική επιδόσεων</p> <p>Ανάπτυξη ικανοτήτων υπερυπολογιστικής εξακλίμακας και μεταεξακλίμακας παγκόσμιας κλάσης και εξασφάλιση πρόσβασης σε αυτές.</p>	 <p>Τεχνητή νοημοσύνη</p> <p>Ανάπτυξη κοινών χώρων δεδομένων σε επίπεδο ΕΕ με βάση ομοσπονδιοποιημένη υποδομή υπολογιστικού νέφους στις παρυφές και προώθηση της δοκιμής και της υιοθέτησης λύσεων με βάση την τεχνητή νοημοσύνη.</p>
 <p>Κυβερνοασφάλεια</p> <p>Δημιουργία προηγμένων ικανοτήτων κυβερνοασφάλειας, διασφαλίζοντας την ευρεία ανάπτυξη σύγχρονων λύσεων κυβερνοασφάλειας σε ολόκληρη την ευρωπαϊκή οικονομία.</p>	 <p>Προηγμένες ψηφιακές δεξιότητες</p> <p>Ενίσχυση της ακαδημαϊκής αριστείας στον ψηφιακό τομέα, μέσω της αύξησης της προσφοράς εκπαίδευσης σε τεχνολογίες, όπως η υπολογιστική υψηλών επιδόσεων, η κυβερνοασφάλεια και η τεχνητή νοημοσύνη, και προώθηση του ψηφιακού γραμματισμού.</p>

Επιτάχυνση της βέλτιστης χρήσης των τεχνολογιών

Ανάπτυξη ενός δικτύου ευρωπαϊκών κόμβων ψηφιακής καινοτομίας για τη στήριξη του ψηφιακού μετασχηματισμού των ευρωπαϊκών δημόσιων και ιδιωτικών οργανισμών. Θα αντιμετωπίσει επίσης βασικές κοινωνικές προκλήσεις μέσω εφαρμογών υψηλού αντικτύπου, επιτρέποντας παράλληλα διασυννοριακές διαλειτουργικές ψηφιακές δημόσιες υπηρεσίες και προωθώντας έναν αξιόπιστο ψηφιακό χώρο χωρίς αποκλεισμούς.

Πρόγραμμα «Ψηφιακή Ευρώπη», παραδείγματα δράσεων.

Πηγή: Ευρωπαϊκή Επιτροπή.

Οι τεχνολογικές εξελίξεις και η έρευνα καθιστούν δυνατές τις καινοτόμες διαστημικές εφαρμογές που ωφελούν την καθημερινή μας ζωή. Έχει επιτευχθεί πρόοδος με το Galileo και το EGNOS ⁽¹³⁾, τα παγκόσμια δορυφορικά συστήματα πλοήγησης της ΕΕ, και το Copernicus, το σύστημα γεωσκόπησης της ΕΕ, προωθώντας την αξιοπιστία και τις επιδόσεις των παρεχόμενων υπηρεσιών. Οι τελικοί χρήστες επωφελούνται από ακριβέστερο και πιο αξιόπιστο εντοπισμό θέσης και από άρτια και αξιόπιστα, πλήρη, δωρεάν και ανοικτά δεδομένα και πληροφορίες παρακολούθησης της Γης, εκσυγχρονίζοντας τις μεταφορές, καθιστώντας δυνατή τη γεωργία ακριβείας και προωθώντας τη βιωσιμότητα. Το Copernicus συμβάλλει στην αξιολόγηση των επιπτώσεων της κλιματικής αλλαγής, μεταξύ άλλων, με τη στήριξη δράσεων κατά τη διάρκεια μειζόνων καταστροφών. Το Galileo μπορεί να διαδραματίσει καθοριστικό ρόλο στην προώθηση ενεργειακά αποδοτικών μεταφορών, βοηθώντας τους ναυτικούς και τους πιλότους στις συνήθεις δραστηριότητές τους ή κατά την αναζήτηση ατόμων που βρίσκονται σε δυσχερή θέση.

⁽¹³⁾ Ευρωπαϊκή Υπηρεσία Υπέρθωσης για τη Γεωστατική Πλοήγηση.

Διαστημικό πρόγραμμα: κυριότερα επιτεύγματα του 2021

- Στο τέλος του 2021 χρησιμοποιούνταν 2,5 δισεκατομμύρια συσκευές συμβατές με το Galileo.
- Οι επιδόσεις του Galileo όσον αφορά την ακρίβεια εντοπισμού θέσης είναι τρεις φορές καλύτερες από ό,τι άλλα συστήματα του είδους του.
- Δύο νέοι δορυφόροι του Galileo εκτοξεύτηκαν το 2021, ανεβάζοντας τον αριθμό των δορυφόρων σε τροχιά στους 28.
- Από το 2021 υπήρχαν οκτώ δορυφόροι του Copernicus.
- Η υπηρεσία του Copernicus για την κλιματική αλλαγή έχει 100 000 χρήστες.

3. Οικοδομώντας μια οικονομία στην υπηρεσία των ανθρώπων

Το πλαίσιο πολιτικής της ΕΕ και η μοναδική ενιαία αγορά της αποτελούν το υπόβαθρο μιας ισχυρής οικονομίας στην υπηρεσία των πολιτών της ΕΕ. Το μοντέλο κοινωνικής οικονομίας της αγοράς της ΕΕ στοχεύει στην οικονομική ανάπτυξη και στη μείωση της φτώχειας και των ανισοτήτων στις περιφέρειες της ΕΕ. Η ενίσχυση της ενιαίας αγοράς και των μικρομεσαίων επιχειρήσεων είναι απαραίτητη ώστε να μπορέσει η οικονομία της ΕΕ να ανταποκριθεί στις ανάγκες των πολιτών της. Η ισχυρή οικονομία αποτελεί επίσης προϋπόθεση για την αντιμετώπιση των σημαντικότερων προκλήσεων της εποχής μας, συμπεριλαμβανομένης της διττής μετάβασης και της ενίσχυσης της ανοικτής στρατηγικής αυτονομίας και του παγκόσμιου ρόλου της ΕΕ. Η γνώση και οι λύσεις που προκύπτουν από την έρευνα και την καινοτομία μπορούν να συμβάλουν στη βελτίωση της ανταγωνιστικότητας, προωθώντας έτσι την ανάπτυξη, δημιουργώντας θέσεις εργασίας και αντιμετωπίζοντας τις κοινωνικές προκλήσεις.

Ο προϋπολογισμός της ΕΕ συνεισφέρει μέσω των πολλών προγραμμάτων του που καλύπτουν διάφορες διαστάσεις. Οι συνεχείς επενδυτικές προσπάθειες διασφαλίζουν την περαιτέρω εμβάθυνση της ενιαίας αγοράς, αποφέροντας σημαντικά οφέλη για τους καταναλωτές και τις επιχειρήσεις της ΕΕ. Η πολιτική συνοχής παρέχει σε εκατοντάδες χιλιάδες έργα τη δυνατότητα να προσφέρουν βοήθεια σε μικρομεσαίες επιχειρήσεις σε όλες τις περιφέρειες της ΕΕ. Μέσω της ποιοτικής εκπαίδευσης και κατάρτισης, πολλές δράσεις επενδύουν στο ανθρώπινο δυναμικό και στηρίζουν την (επαν)ένταξή τους στην απασχόληση, ενθαρρύνοντας σημαντικά έργα για την πραγματική οικονομία και συμβάλλοντας στις διαρθρωτικές αλλαγές, στην έρευνα και την καινοτομία στα κράτη μέλη της ΕΕ. Σε μια κοινωνία που αντιμετωπίζει σύνθετες επιχειρηματικές, πολιτικές, επιστημονικές, τεχνολογικές, υγειονομικές και περιβαλλοντικές προκλήσεις, η πολύπλευρη αυτή στήριξη αποτελεί σημαντική κινητήρια δύναμη της οικονομικής ανάπτυξης, οδηγώντας σε πρωτοποριακές εξελίξεις που παράγουν κέρδη και ευημερία στην οικονομία της ΕΕ. Οι επενδύσεις αυτές σε υποδομές και ανθρώπινο κεφάλαιο διαδραματίζουν ηγετικό ρόλο στην ενεργοποίηση της μετάβασης προς μια περιβαλλοντικά και οικονομικά βιώσιμη Ευρώπη, στην προώθηση της ισότητας ευκαιριών ανεξαρτήτως φύλου και στην επιδίωξη των τριών πρωταρχικών στόχων σε επίπεδο ΕΕ που πρέπει να επιτευχθούν έως το 2030 σχετικά με την απασχόληση, τις δεξιότητες και τη μείωση της φτώχειας που ορίζονται στο **σχέδιο δράσης για τον ευρωπαϊκό πυλώνα κοινωνικών δικαιωμάτων** ⁽¹⁴⁾.

⁽¹⁴⁾ [Σχέδιο δράσης για τον ευρωπαϊκό πυλώνα κοινωνικών δικαιωμάτων.](#)

Προς μια ισχυρότερη και δικαιότερη οικονομία

Η οικονομία της ΕΕ επανήλθε στα προ πανδημίας επίπεδα παραγωγής της το καλοκαίρι του 2021, έπειτα από ισχυρή ανάκαμψη της τάξης του 5,3 % το 2021 ⁽¹⁵⁾. Το 2021 η απασχόληση σε όρους αριθμού εργαζομένων στην ΕΕ αυξήθηκε κατά 0,9 %, με την προσθήκη περίπου 1,8 εκατομμυρίων θέσεων εργασίας. Η απασχόληση αυξήθηκε σε όλες σχεδόν τις ομάδες εκπαίδευσης, ηλικίας και φύλου, με περίπου 1 εκατομμύριο άτομα να εξέρχονται από την ανεργία κατά το τρίτο τρίμηνο του 2021. Έτσι, το μέγεθος του εργατικού δυναμικού της ΕΕ υπερέβη το προ της πανδημίας επίπεδο του κατά 0,3 % κατά το τρίτο τρίμηνο του 2021. Ωστόσο, η απασχόληση μειώθηκε στους τομείς που επλήγησαν περισσότερο από τα μέτρα απαγόρευσης της κυκλοφορίας, όπως οι τομείς της στέγασης, των τροφίμων και των ταξιδιών. Επιπλέον, η αύξηση της τιμής των πρώτων υλών και της ενέργειας —η οποία επιδεινώθηκε σε μεγάλο βαθμό από τον αδικαιολόγητο και απρόκλητο επιθετικό πόλεμο της Ρωσίας κατά της Ουκρανίας— έχει μειώσει σημαντικά ⁽¹⁶⁾ τις προσδοκίες για την ανάπτυξη.

Το Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο για την περίοδο 2014-2020 συνέχισε να συμβάλλει θετικά στη μείωση των ποσοστών ανεργίας και φτώχειας, τα οποία εξακολουθούν να ανήκουν στις μεγαλύτερες ανησυχίες των πολιτών της ΕΕ. Παρότι η υλοποίηση του Ευρωπαϊκού Κοινωνικού Ταμείου+ έχει καθυστερήσει λόγω της καθυστερημένης έγκρισης της νομικής βάσης του, όπως συμβαίνει με όλα τα άλλα ταμεία της πολιτικής συνοχής, το προηγούμενο πρόγραμμά του βοήθησε από το 2014 45,3 εκατομμύρια άτομα, εκ των οποίων 5,4 εκατομμύρια άτομα βρήκαν εργασία, συμπεριλαμβανομένης της αυτοαπασχόλησης, ενώ τα υπόλοιπα πέτυχαν άλλα ορόσημα, όπως παρουσιάζονται στα ακόλουθα τμήματα.

Το Ευρωπαϊκό Ταμείο Προσαρμογής στην Παγκοσμιοποίηση για τους απολυμένους εργαζομένους συμβάλλει σε μια πιο δυναμική και ανταγωνιστική οικονομία της ΕΕ μέσω της βελτίωσης των δεξιοτήτων και της απασχολησιμότητας των απολυμένων εργαζομένων. Χάρη στο διευρυμένο πεδίο εφαρμογής του ταμείου κατά την περίοδο προγραμματισμού 2021-2027, το 2021 υποβλήθηκαν οκτώ αιτήσεις από τέσσερα κράτη μέλη προκειμένου να παρασχεθεί βοήθεια σε 3 500 απολυμένους εργαζομένους. Σε πέντε από τις περιπτώσεις αυτές, η πανδημία COVID-19 ήταν ο κύριος παράγοντας που οδήγησε στις απολύσεις. Επιπλέον, το 2021 εγκρίθηκαν από την αρμόδια για τον προϋπολογισμό αρχή έξι αιτήσεις που ελήφθησαν το 2020 στο πλαίσιο του προηγούμενου κανονισμού. Τέσσερις από τις αιτήσεις αυτές αφορούσαν την οικονομική κρίση που προέκυψε από την πανδημία. Η βοήθεια από το ταμείο περιλαμβάνει δέσμες εξατομικευμένων υπηρεσιών για την επανένταξη απολυμένων εργαζομένων σε βιώσιμη απασχόληση το συντομότερο δυνατόν.

Ο προϋπολογισμός της ΕΕ συμβάλλει στην ενίσχυση της ενιαίας αγοράς μέσω του προγράμματος για την ενιαία αγορά. Με σκοπό την ενίσχυση της διακυβέρνησης της ενιαίας αγοράς, ο προϋπολογισμός ύψους 4,24 δισ. EUR για το πρόγραμμα αυτό καλύπτει ευρύ φάσμα διαφορετικών δραστηριοτήτων που στο παρελθόν χρηματοδοτούνταν στο πλαίσιο χωριστών

⁽¹⁵⁾ Βλ. [Ευρωπαϊκές Οικονομικές Προβλέψεις — χειμώνας 2022](#).

⁽¹⁶⁾ Στις εαρινές οικονομικές προβλέψεις του 2022, η πραγματική αύξηση του ακαθάριστου εγχώριου προϊόντος στην ΕΕ και στη ζώνη του ευρώ αναμένεται πλέον να ανέλθει στο 2,7 % το 2022 και στο 2,3 % το 2023, από 4,0 % και 2,8 % στη ζώνη του ευρώ (2,7 % στη ζώνη του ευρώ), αντίστοιχα, στις [χειμερινές ενδιάμεσες προβλέψεις του 2022](#).

προγραμμάτων (το πρόγραμμα της ΕΕ για την ανταγωνιστικότητα των επιχειρήσεων και των μικρομεσαίων επιχειρήσεων, το ευρωπαϊκό στατιστικό πρόγραμμα, τα χρηματοοικονομικά και μη χρηματοοικονομικά πρότυπα υποβολής εκθέσεων και ελέγχου, τη συμμετοχή των καταναλωτών στη χάραξη πολιτικής στον τομέα των χρηματοπιστωτικών υπηρεσιών, το πρόγραμμα για τους καταναλωτές και τα τρόφιμα και τις ζωοτροφές) **και τις προνομιακές γραμμές του προϋπολογισμού της Επιτροπής**. Παρά την καθυστερημένη έγκριση της νομικής βάσης του, η Επιτροπή κατόρθωσε να καλύψει όλα τα σκέλη του προγράμματος το 2021.

Ο προϋπολογισμός της ΕΕ επιδιώκει να κινητοποιήσει δημόσιες και ιδιωτικές επενδύσεις εξασφαλίζοντας επενδύσεις από εκτελεστικούς εταίρους, όπως ο όμιλος της Ευρωπαϊκής Τράπεζας Επενδύσεων και άλλα χρηματοπιστωτικά ιδρύματα. Αυτός είναι ο ρόλος του ταμείου InvestEU, το οποίο περιλαμβάνει επίσης ένα σκέλος για τις μικρομεσαίες επιχειρήσεις. Μέσω εγγύησης από τον προϋπολογισμό της ΕΕ ύψους 26,15 δισ. EUR, η οποία υποστηρίζεται με 10,46 δισ. EUR από τον προϋπολογισμό της ΕΕ, θα αντιμετωπίσει τα μεγάλα επενδυτικά κενά σε τομείς καίριας σημασίας για το μέλλον. Επιπλέον, τουλάχιστον το 30 % του ταμείου InvestEU αναμένεται να συμβάλει στην καταπολέμηση της κλιματικής αλλαγής. Παρά τις προχωρημένες διαπραγματεύσεις για τη συμφωνία εγγύησης του InvestEU με τον όμιλο της Ευρωπαϊκής Τράπεζας Επενδύσεων, καθώς και τη δημοσίευση της πρώτης πρόσκλησης εκδήλωσης ενδιαφέροντος τον Απρίλιο του 2021, στο τέλος του 2021 δεν είχαν υπογραφεί συμφωνίες εγγυήσεων με τους εκτελεστικούς εταίρους. Η συμφωνία εγγύησης με τον όμιλο της Ευρωπαϊκής Τράπεζας Επενδύσεων υπογράφηκε τον Μάρτιο του 2022 και αναμένονται περαιτέρω συμφωνίες στο μέλλον.

Πολιτική συνοχής: αντιμετώπιση των ανισοτήτων αντιμετωπίζοντας παράλληλα την πανδημία

Τα ταμεία της πολιτικής συνοχής, εκτός από τον παραδοσιακό ρόλο τους για τη στήριξη των επενδύσεων και την αντιμετώπιση των ανισοτήτων σε όλες τις περιφέρειες της ΕΕ, συνέχισαν να διαδραματίζουν καίριο ρόλο συνδράμοντας τα κράτη μέλη στην αντιμετώπιση των άμεσων οικονομικών, κοινωνικών και υγειονομικών επιπτώσεων της κρίσης λόγω της νόσου COVID-19. Τα ταμεία της πολιτικής συνοχής στηρίζουν παραδοσιακά όλες τις περιφέρειες και τις πόλεις της ΕΕ, ενισχύοντας τη δημιουργία θέσεων εργασίας, την ανταγωνιστικότητα των επιχειρήσεων, την οικονομική και τη βιώσιμη ανάπτυξη και βελτιώνοντας την ποιότητα ζωής των πολιτών. Όπως συνέβη και το 2020, η Επιτροπή χορήγησε επίσης μεγαλύτερη ευελιξία στην εκτέλεση των ταμείων της πολιτικής συνοχής το 2021, ώστε να παρέχει πρόσθετη ρευστότητα στα κράτη μέλη, καθώς προσπάθησαν να περιορίσουν τις δυσμενείς επιπτώσεις της πανδημίας COVID-19.

Το Ταμείο Ευρωπαϊκής Βοήθειας προς τους Απόρους για την περίοδο 2014-2020 συνέβαλε στην ανακούφιση των χειρότερων μορφών φτώχειας στην ΕΕ, βοηθώντας τους απόρους με τρόφιμα, βασικά αγαθά και στήριξη για κοινωνική ένταξη. Το 2020 ⁽¹⁷⁾ διανεμήθηκαν σχεδόν 428 000 τόνοι τροφίμων σε περίπου 15 εκατομμύρια άτομα, 1,96 εκατομμύρια άτομα έλαβαν υλική βοήθεια και 30 000 άτομα επωφελήθηκαν από στήριξη για την κοινωνική ένταξη. Πρόκειται για αύξηση σε σύγκριση με τα προηγούμενα έτη, η οποία θα μπορούσε να αποδοθεί εν μέρει στον αντίκτυπο της πανδημίας COVID-19, η οποία άφησε πολλά άτομα χωρίς εργασία και αντιμέτωπα με τον κίνδυνο φτώχειας και κοινωνικού αποκλεισμού.

⁽¹⁷⁾ Τελευταία γνωστά στοιχεία, όπως για το Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο και την Πρωτοβουλία για την Απασχόληση των Νέων.

Η έναρξη των προγραμμάτων για την περίοδο 2021-2027 υπήρξε πολύ δύσκολη. Η προετοιμασία των εθνικών και περιφερειακών προγραμμάτων για την περίοδο 2021-2027 επηρεάστηκε από την καθυστερημένη έγκριση του πολυετούς δημοσιονομικού πλαισίου 2021-2027. Η Επιτροπή συνεργάστηκε εντατικά με τα κράτη μέλη για την προετοιμασία και την οριστικοποίηση των νέων προγραμμάτων το συντομότερο δυνατόν. Οι προετοιμασίες στα κράτη μέλη πραγματοποιήθηκαν παράλληλα, για παράδειγμα, με την κατάρτιση των σχεδίων ανάκαμψης και ανθεκτικότητας που αποτέλεσε επιχειρησιακή πρόκληση σε ορισμένα κράτη μέλη.

Η υλοποίηση το 2021 αντανάκλωσε κυρίως έργα και πόρους από το προηγούμενο πολυετές δημοσιονομικό πλαίσιο ⁽¹⁸⁾. Εκτός από την επιτάχυνση των πληρωμών στο πλαίσιο των προηγούμενων ταμείων της πολιτικής συνοχής, τα αποτελέσματα των προηγούμενων προγραμμάτων προκύπτουν πλέον ταχέως.

Με στήριξη του περιφερειακού ταμείου από το 2014 ⁽¹⁹⁾:

- Εξοικονομήθηκαν 4,4 εκατομμύρια τόνοι CO₂.
- 5,5 εκατομμύρια κατοικίες απέκτησαν πρόσβαση σε ευρυζωνικές ταχύτητες τουλάχιστον 30 Mb ανά δευτερόλεπτο.
- Δημιουργήθηκαν 238 000 θέσεις εργασίας σε επιχειρήσεις που έλαβαν στήριξη.
- 52 εκατομμύρια άτομα επωφελήθηκαν από νέες ή εκσυγχρονισμένες υγειονομικές υπηρεσίες.

Στήριξη της εκπαίδευσης και της κατάρτισης

Πέραν των επενδύσεων σε υλικές υποδομές, ο προϋπολογισμός της ΕΕ παρέχει επίσης ουσιαστική στήριξη για τη δημιουργία ανθρώπινου κεφαλαίου και την παροχή ευκαιριών, για παράδειγμα μέσω του Ευρωπαϊκού Κοινωνικού Ταμείου και της πρωτοβουλίας για την απασχόληση των νέων, η οποία έως το 2020 είχε σπηρίξει 45,3 εκατομμύρια άτομα. Έως το τέλος του 2020 7,4 εκατομμύρια άτομα είχαν αποκτήσει επαγγελματικά προσόντα, 2,2 εκατομμύρια άτομα βρίσκονταν σε εκπαίδευση ή κατάρτιση ως αποτέλεσμα της στήριξης του Ευρωπαϊκού Κοινωνικού Ταμείου και της Πρωτοβουλίας για την Απασχόληση των Νέων και 3,4 εκατομμύρια νέοι είχαν επωφεληθεί από την πρωτοβουλία για την απασχόληση των νέων. Έως το τέλος του 2021 τα κράτη μέλη έλαβαν 4,5 δισ. EUR σε σχέση με την πρωτοβουλία για την απασχόληση των νέων.

Η έρευνα και η καινοτομία της ΕΕ συμβάλλουν στην προστασία των πολιτών και των αξιών της ΕΕ και διαδραματίζουν ολοένα και σημαντικότερο ρόλο στην οικονομία της ΕΕ. Παρέχουν οφέλη σε καταναλωτές και εργαζομένους, δημιουργώντας καλύτερες θέσεις εργασίας, οικοδομώντας μια πιο πράσινη κοινωνία και βελτιώνοντας την ποιότητα ζωής στην ΕΕ. Έχουν επίσης καίρια σημασία για τη διατήρηση της ανταγωνιστικότητας της ΕΕ στην παγκόσμια αγορά. Με την πολιτική καινοτομίας να λειτουργεί ως διεπαφή μεταξύ της έρευνας και της τεχνολογικής ανάπτυξης και της βιομηχανικής πολιτικής, αποσκοπούν στη δημιουργία ενός ευνοϊκού πλαισίου για τη διάθεση ιδεών στην αγορά. Ο

⁽¹⁸⁾ 350 δισ. EUR στο πλαίσιο του μακροπρόθεσμου προϋπολογισμού για την περίοδο 2014-2020 και 392 δισ. EUR στο πλαίσιο του μακροπρόθεσμου προϋπολογισμού για την περίοδο 2021-2027.

⁽¹⁹⁾ Τα στοιχεία αυτά αποτελούν τα σωρευτικά επιτεύγματα για την περίοδο 2014-2020 έως το τέλος του 2020 για το Ευρωπαϊκό Ταμείο Περιφερειακής Ανάπτυξης και το Ταμείο Συνοχής.

προϋπολογισμός της ΕΕ παρέχει χρηματοδότηση για την έρευνα και την καινοτομία, συμπεριλαμβανομένης της στοχευμένης στήριξης των μικρομεσαίων επιχειρήσεων, οι οποίες αντιπροσωπεύουν το 99 % των επιχειρήσεων στην ΕΕ ⁽²⁰⁾. Ένας από τους στόχους του προγράμματος-πλαisiού «Ορίζων Ευρώπη» είναι η προώθηση όλων των μορφών καινοτομίας, η διευκόλυνση της τεχνολογικής ανάπτυξης, της επίδειξης, της μεταφοράς γνώσης και τεχνολογίας, με παράλληλη ενίσχυση της ανάπτυξης και της αξιοποίησης καινοτόμων λύσεων.

Το 2021 η Επιτροπή παρουσίασε το πρώτο πρόγραμμα εργασίας στο πλαίσιο του προγράμματος-πλαisiού «Ορίζων Ευρώπη». Στο πλαίσιο αυτό, επέλεξε 65 καινοτόμες νεοφυείς και μικρομεσαίες επιχειρήσεις για να λάβουν χρηματοδότηση ύψους 363 εκατ. EUR για ρηζικέλευθες καινοτομίες μέσω του προγράμματος επιτάχυνσης του Ευρωπαϊκού Συμβουλίου Καινοτομίας, προκειμένου να τις βοηθήσει να προωθήσουν τις καινοτομίες τους στην αγορά και να επεκταθούν.

- Τον Νοέμβριο η Επιτροπή ανακοίνωσε τον νικητή του βραβείου γυναικείας καινοτομίας της ΕΕ και την ευρωπαϊκή πρωτεύουσα καινοτομίας για το 2021. Η γυναίκα επιχειρηματίας που εορτάστηκε το 2021 ήταν η Merel Boers (Κάτω Χώρες), συνιδρύτρια και διευθύνουσα σύμβουλος της NICO-LAB, μιας εταιρείας που προσφέρει τεχνολογία αιχμής με σκοπό να βοηθά τους ιατρούς να βελτιώσουν την επείγουσα περίθαλψη. Η πόλη Ντόρτμουντ στη Γερμανία αναγνωρίστηκε ως η ευρωπαϊκή πρωτεύουσα καινοτομίας για το 2021 για την προώθηση της καινοτομίας στην κοινότητα.

Βελτίωση της ενσωμάτωσης της διάστασης για την ισότητα των φύλων

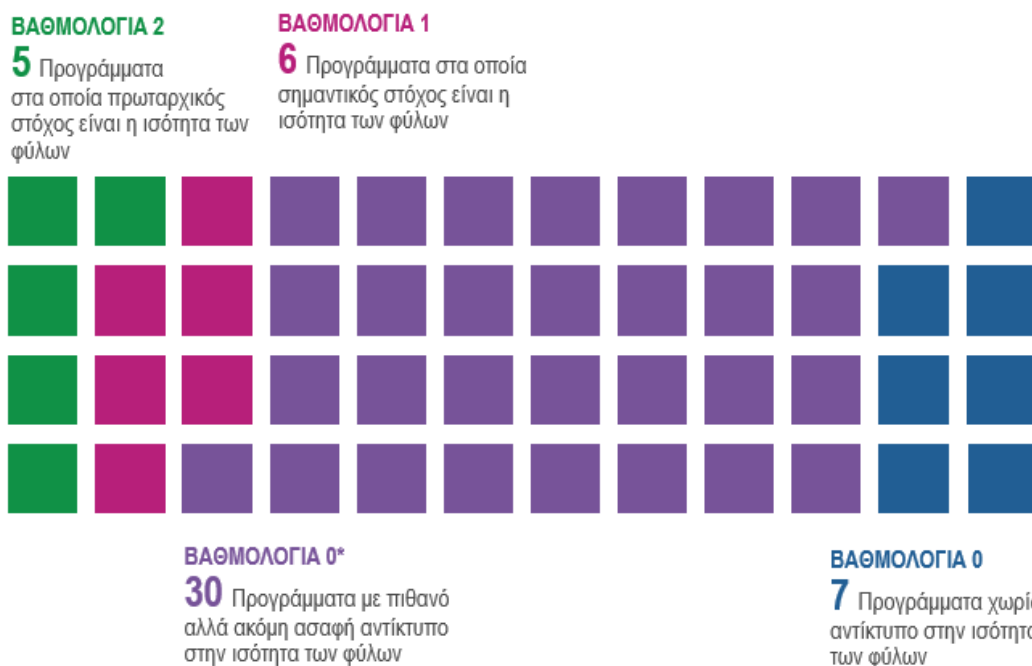
Το 2021 η Επιτροπή έλαβε περαιτέρω μέτρα για την εφαρμογή της στρατηγικής της για την ισότητα των φύλων 2020-2025 ⁽²¹⁾, στην οποία δηλώνεται η ενισχυμένη δέσμευση της Επιτροπής για την επίτευξη μιας Ένωσης ισότητας. Ειδικότερα, η Επιτροπή ενίσχυσε τον εντοπισμό και την ανάλυση των επιπτώσεων της ισότητας των φύλων στις διαδικασίες για τη βελτίωση της νομοθεσίας (τόσο για τις εκτιμήσεις των επιπτώσεων όσο και για τις αξιολογήσεις).

Ο προϋπολογισμός της ΕΕ συμβάλλει σημαντικά στην επίτευξη των στόχων της ισότητας. Το NextGenerationEU και ο μακροπρόθεσμος προϋπολογισμός για την περίοδο 2021-2027 παρέχουν ένα ευρύ φάσμα μέσων χρηματοδότησης και δημοσιονομικών εγγυήσεων της ΕΕ για τη στήριξη δράσεων που προωθούν τη συμμετοχή των γυναικών στην αγορά εργασίας και την ισορροπία μεταξύ επαγγελματικής και προσωπικής ζωής. Οι επενδύσεις σε εγκαταστάσεις φροντίδας, η στήριξη της γυναικείας επιχειρηματικότητας, η καταπολέμηση του διαχωρισμού με βάση το φύλο σε ορισμένα επαγγέλματα και η αντιμετώπιση της ανισορροπίας στην εκπροσώπηση κοριτσιών και αγοριών σε ορισμένους τομείς της εκπαίδευσης και της κατάρτισης είναι υψίστης σημασίας. Μέσω ορισμένων πρωτοβουλιών, όπως το σκέλος Daphne του προγράμματος «Πολίτες, ισότητα, δικαιώματα και αξίες», παρέχεται ειδική χρηματοδότηση σε οργανώσεις της κοινωνίας των πολιτών και δημόσιους οργανισμούς που στηρίζουν τον στόχο της ισότητας, μεταξύ άλλων, σε συγκεκριμένους τομείς μεγάλης σημασίας, όπως η αντιμετώπιση της έμφυλης βίας.

⁽²⁰⁾ Βλ. <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=uriserv%3AOJ.LI.2020.433.01.0028.01.ENG&toc=OJ%3AL%3A2020%3A433I%3ATOC>.

⁽²¹⁾ Βλ. https://ec.europa.eu/info/policies/justice-and-fundamental-rights/gender-equality/gender-equality-strategy_el.

Η Επιτροπή έχει αναπτύξει —πριν από το χρονοδιάγραμμα— μια πιλοτική μεθοδολογία για τη μέτρηση των δαπανών που σχετίζονται με την ισότητα των φύλων. Στο πλαίσιο της διοργανικής συμφωνίας που συνοδεύει το πολυετές δημοσιονομικό πλαίσιο 2021-2027, η Επιτροπή δεσμεύτηκε να αναπτύξει μια τέτοια μεθοδολογία. Οι παρεμβάσεις σε κάθε πρόγραμμα λαμβάνουν, στο μέγιστο δυνατό επίπεδο λεπτομέρειας, βαθμολογία 0, 1, 2 ή 0*. Οι βαθμολογίες 0, 1 και 2 αντικατοπτρίζουν τον βαθμό στον οποίο η ισότητα των φύλων αποτελεί στόχο μέσω δημοσιονομικών παρεμβάσεων της ΕΕ. Η βαθμολογία 0* αποδίδεται στις παρεμβάσεις που ενδέχεται να έχουν αντίκτυπο στην ισότητα των φύλων, αλλά για τις οποίες η Επιτροπή δεν είναι σε θέση επί του παρόντος να αξιολογήσει και να τεκμηριώσει τον εν λόγω αντίκτυπο. Η βαθμολογία αυτή θα επικαιροποιείται εφόσον και όταν διατίθενται επαρκείς πληροφορίες. Η Επιτροπή υποβάλλει εκθέσεις σχετικά με τα αποτελέσματα της εφαρμογής αυτής της πιλοτικής μεθοδολογίας στην παρούσα δέσμη μέτρων. Στο παρακάτω γράφημα παρουσιάζεται η κατανομή των προγραμμάτων με βάση τη μέγιστη βαθμολογία που αποδίδεται σε (ορισμένες από τις) παρεμβάσεις της.

Αριθμός προγραμμάτων που πληρούν τις προϋποθέσεις για καθεμία από τις τέσσερις βαθμολογίες (0, 0*, 1 και 2) που προτείνει η μεθοδολογία. Ένα πρόγραμμα μπορεί να πληροί τις προϋποθέσεις για περισσότερες από μία βαθμολογίες. Στην περίπτωση αυτήν, οι ετήσιες αναλήψεις υποχρεώσεων που υλοποιήθηκαν κατανομούνται ανά βαθμολογία.

Πηγή: Ευρωπαϊκή Επιτροπή.

Ο μηχανισμός ανάκαμψης και ανθεκτικότητας έχει σχεδιαστεί επίσης για την προώθηση των αρχών της ισότητας των φύλων. Τα 22 σχέδια ανάκαμψης και ανθεκτικότητας που εγκρίθηκαν το 2021 περιλαμβάνουν 115 μέτρα με έμφαση στην ισότητα των φύλων. Τα μέτρα αυτά περιλαμβάνουν μεταρρυθμίσεις για τη μείωση του μισθολογικού χάσματος μεταξύ των φύλων, την καταπολέμηση της ανισότητας μεταξύ γυναικών και ανδρών, τη στήριξη της αναβάθμισης των δεξιοτήτων των γυναικών και την προώθηση ευέλικτων εργασιακών ρυθμίσεων. Όσον αφορά τις επενδύσεις, ο μηχανισμός συμβάλλει μέσω ευρέος φάσματος παρεμβάσεων. Για παράδειγμα, τα εγκεκριμένα σχέδια ανάκαμψης και ανθεκτικότητας περιλαμβάνουν μέτρα για τη βελτίωση των υποδομών κοινωνικής και προσχολικής φροντίδας, τη θέσπιση πιστοποιητικών ισότητας των φύλων για τις επιχειρήσεις, την παροχή κατάρτισης για την ενίσχυση των επιχειρηματικών δεξιοτήτων των γυναικών, τη δημιουργία γραμμής στήριξης γυναικών σε αγροτικές και αστικές περιοχές και τη βελτίωση της ρύθμισης των

επαγγελματιών που αναλαμβάνουν παραδοσιακά οι γυναίκες (όπως η οικιακή εργασία και η κοινωνική μέριμνα).

Υλοποίηση του θεματολογίου του 2030 για τη βιώσιμη ανάπτυξη

Ο προϋπολογισμός της ΕΕ και το NextGenerationEU συμβάλλουν σημαντικά στην επίτευξη των στόχων που ορίζονται στο θεματολόγιο του 2030 των Ηνωμένων Εθνών για τη βιώσιμη ανάπτυξη με στόχο την επίτευξη μετασχηματιστικής αλλαγής έως το 2030, η οποία δεν θα αφήνει κανέναν στο περιθώριο. Το θεματολόγιο του 2030 είναι ένας κοινός χάρτης πορείας που εγκρίθηκε υπό την αιγίδα των Ηνωμένων Εθνών για έναν ειρηνικό και ευημερούντα κόσμο, και είναι υψίστης σημασίας για τις αξίες της ΕΕ και το μέλλον της Ευρώπης. Από την έγκριση του θεματολογίου το 2015, η ΕΕ έχει σημειώσει σημαντική πρόοδο όσον αφορά την επίτευξη των στόχων βιώσιμης ανάπτυξης, υλοποιώντας τους στόχους βιώσιμης ανάπτυξης στο πλαίσιο των εσωτερικών και των εξωτερικών πολιτικών της, και συνεχίζει να ενισχύει τις προσπάθειές της. Η πανδημία COVID-19 κατέδειξε ότι η πλήρης υλοποίηση του θεματολογίου του 2030 είναι ζωτικής σημασίας για την καλύτερη αποκατάσταση μετά την κρίση. Οι στόχοι βιώσιμης ανάπτυξης παρέχουν το καθολικό σχέδιο δράσης για μια βιώσιμη ανάκαμψη.

Η ΕΕ έχει δρομολογήσει τη μετάβαση προς την κλιματικά ουδέτερη, κυκλική οικονομία με αποδοτική χρήση των πόρων και χαμηλές εκπομπές άνθρακα, η οποία συμβαδίζει με την αύξηση της ασφάλειας, της ευημερίας και της ισότητας και τον περιορισμό των αποκλεισμών. Υπό αυτό το πρίσμα, ο στόχος του σχεδιασμού και της υλοποίησης των προγραμμάτων δαπανών της ΕΕ είναι η επίτευξη των στόχων σε κάθε τομέα πολιτικής, καθώς και η προώθηση της βιωσιμότητας μέσω των δράσεων και των παρεμβάσεων των σχετικών προγραμμάτων. Μέσω της ευρωπαϊκής κοινής αντίληψης για την ανάπτυξη, η ΕΕ έχει εναρμονίσει επίσης την προσέγγισή της όσον αφορά την πολιτική διεθνούς συνεργασίας και ανάπτυξης με το θεματολόγιο του 2030, θέτοντας τους στόχους βιώσιμης ανάπτυξης και τη συμφωνία του Παρισιού στο επίκεντρο της εξωτερικής της δράσης.

Δεδομένης της αλληλένδετης φύσης αυτών των στόχων, τα περισσότερα από τα προγράμματα του προϋπολογισμού της ΕΕ αποσκοπούν στην επίτευξη πολλαπλών στόχων βιώσιμης ανάπτυξης. Επί του παρόντος, πάνω από το 85 % των προγραμμάτων του προϋπολογισμού της ΕΕ (τα 41 από τα 48) συμβάλλει στην επίτευξη αυτών των στόχων. Τα εν λόγω 41 προγράμματα αντιπροσώπευαν το 96 % του συνολικού προϋπολογισμού της ΕΕ. Στη συνέχεια παρατίθενται παραδείγματα της συνεισφοράς του προϋπολογισμού της ΕΕ στο θεματολόγιο για τη βιώσιμη ανάπτυξη.

Από τον Μάρτιο του 2020 έως τον Δεκέμβριο του 2021, το **Ταμείο Ευρωπαϊκής Βοήθειας προς τους Απόρους** συγχρηματοδότησε το έργο «Διανομή τροφίμων σε φοιτητές» ύψους 1,4 εκατ. EUR. Το έργο στόχευε τους πλέον μειονεκτούντες φοιτητές τριτοβάθμιας εκπαίδευσης στην περιφέρεια Nouvelle-Aquitaine της Γαλλίας.

Η **κοινή γεωργική πολιτική** συμβάλλει στην επίτευξη του στόχου της βελτίωσης της διατροφής. Μέσω του προγράμματος της ΕΕ για τα σχολεία, στηρίζει τη διανομή φρούτων, λαχανικών και γάλακτος σε σχολεία σε ολόκληρη την ΕΕ, μαζί με εκπαιδευτικά μέτρα για τη γεωργία της ΕΕ και τα οφέλη της υγιεινής διατροφής. Για την περίοδο 2017-2023 ο συνολικός προϋπολογισμός της ΕΕ που διατίθεται ανέρχεται σε 220,8 εκατ. EUR ανά σχολικό έτος.

Το 2021 κινητοποιήθηκαν περίπου 16 εκατ. EUR στο πλαίσιο του **μέσου στήριξης έκτακτης ανάγκης** για τη δημιουργία των αναγκαίων υποδομών για την έκδοση και την επαλήθευση διαλειτουργικών ψηφιακών πιστοποιητικών COVID-19 της ΕΕ, με στόχο τη διευκόλυνση της ασφαλούς και ελεύθερης κυκλοφορίας των πολιτών εντός της ΕΕ κατά τη διάρκεια της πανδημίας.

Η **πρωτοβουλία «Η εκπαίδευση δεν μπορεί να περιμένει»**, την οποία υποστήριξε η ΕΕ από την έναρξή της το 2016 με 27,5 εκατ. EUR, κατέστησε δυνατή την παροχή εκπαίδευσης σε 4,6 εκατομμύρια παιδιά και νέους, εκ των οποίων τα μισά είναι κορίτσια, σε 34 χώρες που πλήττονται από την κρίση, καθώς και την παροχή κατάρτισης σε περισσότερους από 70 000 εκπαιδευτικούς. Στο πλαίσιο στοχευμένων δράσεων για την αντιμετώπιση της νόσου COVID-19, η πρωτοβουλία αυτή προσέγγισε 29,2 εκατομμύρια παιδιά και νέους και στήριξε περισσότερους από 88 000 εκπαιδευτικούς.

Στη Σουηδία, ένα έργο που ξεκίνησε από το 2016 έως το 2019 και χρηματοδοτήθηκε με 1,6 εκατ. EUR από το **Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο+** βοήθησε περίπου 700 νεοαφιχθείσες γυναίκες πρόσφυγες να επιταχύνουν τη διαδικασία εύρεσης εργασίας ή κατάρτισης, καταργώντας παράλληλα τα στερεότυπα που αφορούν το φύλο.

Το 2021 η υπηρεσία **Copernicus** για την παρακολούθηση της ξηράς παρέχει συστηματικά πληροφορίες σχεδόν σε πραγματικό χρόνο σχετικά με τα παγκόσμια συστήματα εσωτερικών υδάτων και την εποχιακή αναπλήρωσή τους, συμπεριλαμβανομένης της δυνητικής διαθεσιμότητας υδάτων από χιόνι και παγοκάλυψη.

Ο **μηχανισμός «Συνδέοντας την Ευρώπη»** παρέιχε χρηματοδοτική συνδρομή ύψους 1 052 εκατ. EUR έως το τέλος του 2020 στο έργο συγχρονισμού της Βαλτικής, το οποίο θα επιτρέψει στα τρία κράτη της Βαλτικής να αποκτήσουν τον πλήρη έλεγχο των δικτύων ηλεκτρικής ενέργειας και να ενισχύσουν την ενεργειακή ασφάλεια.

Από το 2020 στο πλαίσιο της στήριξης από τον **Μηχανισμό Προενταξιακής Βοήθειας** στο πρόγραμμα «Κοινωνική ένταξη» στην Αλβανία, 173 091 εργαζόμενοι και 65 574 άτομα επωφελήθηκαν από μέτρα για τον μετριασμό των επιπτώσεων της πανδημίας COVID-19 στην οικονομία.

Στις 31 Δεκεμβρίου 2020 το **Ευρωπαϊκό Ταμείο Στρατηγικών Επενδύσεων** είχε στηρίξει επενδύσεις σε υποδομές μεταφορών ύψους 9,3 δισ. EUR περίπου για την προώθηση δικτύων μεταφορών και καθαρότερων στόλων και για τη μείωση της συμφόρησης και των σημείων συμφόρησης.

Το 2020 το πρόγραμμα **ανθρωπιστικής βοήθειας** παρέιχε βοήθεια ύψους 900 εκατ. EUR σε βιαίως εκποτισθέντες πληθυσμούς και στις κοινότητες υποδοχής τους.

Μεταξύ 2021 και 2024 το πρόγραμμα **Erasmus+** παρέχει 1 εκατ. EUR για τη στήριξη του έργου «Αστική ανθεκτικότητα και προσαρμογή για την Ινδία και τη Μογγολία». Το έργο αυτό αποσκοπεί στην προώθηση πράσινων και γαλάζινων υποδομών μέσω της τριτοβάθμιας εκπαίδευσης που βασίζεται στην τεχνολογία των πληροφοριών και συνδέεται με τις αγορές εργασίας.

Στο πλαίσιο του έργου Ecotex του προγράμματος **LIFE** στην Ισπανία, αναπτύχθηκε ένα καινοτόμο, οικολογικά αποδοτικό και εξαιρετικά αναπαραγωγίμο σύστημα ανακύκλωσης για τα απόβλητα πολυεστερικών υφασμάτων. Το σύστημα αύξησε την κυκλικότητα της βιομηχανίας υποδημάτων και μείωσε τις εκπομπές αερίων του θερμοκηπίου.

Στο πλαίσιο της στήριξης της ΕΕ προς **υπερπόντιες χώρες και εδάφη**, η χρηματοδότηση ύψους 4 εκατ. EUR που θα χορηγηθεί μεταξύ 2021 και 2027 στο πλαίσιο της συνεργασίας της ΕΕ με τις γαλλικές περιοχές του νότιου ημισφαιρίου και της Ανταρκτικής έχει ως προτεραιότητα την προστασία της βιοποικιλότητας.

Κατά την περίοδο 2021-2027 το Ευρωπαϊκό Ταμείο Θάλασσας, Αλιείας και Υδατοκαλλιέργειας παρέχει 6,1 δισ. EUR για τη στήριξη της βιωσιμότητας των δραστηριοτήτων αλιείας και υδατοκαλλιέργειας στα ύδατα της ΕΕ, καθώς και για τη σταδιακή αποκατάσταση και διατήρηση των ιχθυοπληθυσμών και της βιοποικιλότητας των θαλάσσιων οικοτόπων μας.

Από το 2016 έως το 2019 το **Ευρωπαϊκό Ταμείο Περιφερειακής Ανάπτυξης** χορήγησε 763 292 EUR για τη στήριξη του έργου «Πολωνικός άτλαντας για την ένταση των βροχοπτώσεων». Πρόκειται για ένα επιγραμμικό, ψηφιακό και ολοκληρωμένο σύστημα χαρτογράφησης των βροχοπτώσεων, το οποίο έχει σχεδιαστεί για την καλύτερη προστασία πόλεων της Πολωνίας από τις επιπτώσεις των ισχυρών βροχοπτώσεων.

Η διαδικτυακή πύλη της ευρωπαϊκής ηλεκτρονικής δικαιοσύνης, η οποία δημιουργήθηκε με τη χρηματοδότηση από το **πρόγραμμα «Δικαιοσύνη»**, διευκολύνει την πρόσβαση στη δικαιοσύνη σε ολόκληρη την ΕΕ και εξυπηρέτησε 4,4 εκατομμύρια επισκέπτες το 2021.

Το δίκτυο γνώσεων για την πολιτική προστασία της ΕΕ δημιουργήθηκε τον Δεκέμβριο του 2021 στο πλαίσιο του **μηχανισμού πολιτικής προστασίας της ΕΕ**. Στόχος του είναι να διευκολύνει την ανταλλαγή εμπειριών και διδαγμάτων, καθώς και τη λήψη καλύτερα τεκμηριωμένων αποφάσεων για αποδοτικότερη και αποτελεσματικότερη πρόληψη, ετοιμότητα και αντίδραση.

Πηγή: Ευρωπαϊκή Επιτροπή.

4. Ενίσχυση της Ευρώπης ως γεωπολιτικού παράγοντα

Η ΕΕ στηρίζει την πολυμέρεια και μια παγκόσμια τάξη βασισμένη σε κανόνες μέσω του πιο ενεργού ρόλου και της ισχυρότερης φωνής της ΕΕ στον κόσμο. Επιδιώκει μια συντονισμένη προσέγγιση σε όλες τις εξωτερικές δράσεις —από την αναπτυξιακή συνεργασία έως την κοινή εξωτερική πολιτική και πολιτική ασφαλείας— που θα εξασφαλίζει στην Ευρώπη ισχυρότερη και πιο ενιαία φωνή στην παγκόσμια σκηνή. Ένας από τους στόχους της ΕΕ είναι η στήριξη των αξιών της, της ελευθερίας και της δημοκρατίας στις γειτονικές χώρες και στον κόσμο γενικότερα. Οι πρόσφατες εξελίξεις απλώς αναδεικνύουν την ανάγκη συντονισμένης ευρωπαϊκής προσέγγισης για τις επιτακτικές γεωπολιτικές προκλήσεις.

Το 2021 η Επιτροπή χρησιμοποίησε όλη την ευελιξία που παρέχει ο προϋπολογισμός της ΕΕ για να ανταποκριθεί σε ένα ήδη εξαιρετικά ασταθές γεωπολιτικό περιβάλλον. Η εκμετάλλευση της μετανάστευσης στα ανατολικά σύνορα της ΕΕ απαιτούσε άμεση αντίδραση, και η ΕΕ συμμετείχε πλήρως στην παροχή βοήθειας σε γειτονικές χώρες και διεθνείς εταίρους για την ενίσχυση της ανθεκτικότητάς τους ενόψει πολλών άλλων προκλήσεων, μεταξύ άλλων, ειδικότερα, της πανδημίας COVID-19, των ανθρωπιστικών κρίσεων και των συνακόλουθων μεταναστευτικών ροών.

Ο προϋπολογισμός της ΕΕ βρίσκεται στην πρώτη γραμμή των προσπαθειών της Ευρωπαϊκής Ένωσης για τη στήριξη χωρών εταίρων, την προώθηση των ευρύτερων γεωπολιτικών στόχων της και την προάσπιση των αξιών της σε παγκόσμιο επίπεδο. Ο νέος ολοκληρωμένος Μηχανισμός Γειτονίας, Ανάπτυξης και Διεθνούς Συνεργασίας ενισχύει την ικανότητα της ΕΕ ως γεωπολιτικού παράγοντα σε μια περίοδο εξαιρετικών προκλήσεων στη γειτονία της Ευρώπης και πέραν αυτής. Η ανάγκη για κάτι τέτοιο καταδεικνύεται έντονα από την απρόκλητη και αδικαιολόγητη εισβολή της Ρωσίας στην Ουκρανία, η οποία απαιτεί ισχυρή και συντονισμένη ευρωπαϊκή απάντηση. Ο προϋπολογισμός της ΕΕ κινητοποιήθηκε για να παράσχει άμεση βοήθεια στην Ουκρανία και στον λαό της, καθώς και για να βοηθήσει τα κράτη μέλη να στηρίξουν όσους εγκαταλείπουν την Ουκρανία.

Μηχανισμός Γειτονίας, Ανάπτυξης και Διεθνούς Συνεργασίας

- 60 δισ. EUR για **γεωγραφικά προγράμματα**, συμπεριλαμβανομένων τουλάχιστον 19 δισ. EUR για τις γειτονικές χώρες και 29 δισ. EUR για την υποσαχάρια Αφρική.
- 6 δισ. EUR για **θεματικά προγράμματα** (ανθρώπινα δικαιώματα και δημοκρατία· οργανώσεις της κοινωνίας των πολιτών· ειρήνη, σταθερότητα και πρόληψη συγκρούσεων· και παγκόσμιες προκλήσεις).
- 3 δισ. EUR για τον **μηχανισμό ταχείας αντίδρασης** που επιτρέπει στην ΕΕ να ανταποκρίνεται ταχέως σε κρίσεις, να συμβάλλει στην ειρήνη, τη σταθερότητα και την πρόληψη των συγκρούσεων και να ενισχύει την ανθεκτικότητα των κρατών, των κοινωνιών, των κοινοτήτων και των ατόμων, συνδέοντας την ανθρωπιστική βοήθεια με την αναπτυξιακή δράση. Εξασφαλίζει επίσης έγκαιρη δράση για την αντιμετώπιση των αναγκών και των προτεραιοτήτων της εξωτερικής πολιτικής της ΕΕ.
- 10 δισ. EUR για ένα **«αποθεματικό» μη χορηγηθέντων κονδυλίων** για τη συμπλήρωση οποιουδήποτε από τα προαναφερθέντα προγράμματα και τον μηχανισμό ταχείας αντίδρασης σε περίπτωση απρόβλεπτων περιστάσεων, νέων αναγκών, αναδυόμενων προκλήσεων ή νέων προτεραιοτήτων.

Ο προϋπολογισμός της ΕΕ λειτουργεί ως καταλύτης για την ενίσχυση της ανθεκτικότητας στις χώρες εταίρους

Πέραν της αναδυόμενης κρίσης στα σύνορα της ΕΕ, το 2021 η ΕΕ συνέχισε να στηρίζει τις χώρες εταίρους με σκοπό τη διατήρηση της σταθερότητας και την προώθηση της ανάπτυξής τους. Το πρωταρχικό μέλημα κατά τη διάρκεια του έτους ήταν η πανδημία COVID-19 και οι συνακόλουθες επιπτώσεις σε πολλούς κοινωνικούς και οικονομικούς τομείς. Η πανδημία ήρθε να προστεθεί στις υφιστάμενες κρίσεις, δημιουργώντας ένα εξαιρετικά δύσκολο περιβάλλον. Ως εκ τούτου, η ενίσχυση της ανθεκτικότητας των χωρών εταίρων είχε ύψιστη σημασία για τις εξωτερικές δράσεις της ΕΕ. Αυτό επιτεύχθηκε μέσω ποικίλων μέσων χρηματοδοτικής συνδρομής για την καταπολέμηση των οικονομικών επιπτώσεων των μέτρων περιορισμού της κυκλοφορίας και την ενίσχυση της ανθεκτικότητας των τομέων της υγείας.

Χρησιμοποιώντας την προσέγγιση «Ομάδα Ευρώπη»⁽²²⁾, η παγκόσμια αντίδραση της ΕΕ στη νόσο COVID-19 ανέρχεται σε 46 δισ. EUR και απευθύνεται σε περισσότερες από 130 χώρες παγκοσμίως. Τα κονδύλια χρησιμοποιήθηκαν για να βοηθήσουν τις χώρες να αντιμετωπίσουν την έκτακτη υγειονομική ανάγκη, να ενισχύσουν τα συστήματα υγείας τους, να καθορίσουν μέτρα ύδρευσης και αποχέτευσης και να μετριάσουν τις κοινωνικοοικονομικές επιπτώσεις της πανδημίας. Η προσέγγιση «Ομάδα Ευρώπη» βοήθησε την ΕΕ και τα κράτη μέλη της να καταστούν οι σημαντικότεροι χορηγοί της πρωτοβουλίας για την παγκόσμια πρόσβαση στα εμβόλια κατά της COVID-19 (COVAX) το 2021, με περισσότερα από 3 δισ. EUR να χορηγούνται για την αγορά εμβολίων κατά της νόσου COVID-19. Ως εκ τούτου, επιτεύχθηκε ο στόχος που είχε τεθεί για την κατανομή άνω των 250 εκατομμυρίων δόσεων εμβολίων με χώρες χαμηλού και μεσαίου εισοδήματος έως το τέλος του 2021. Επιπλέον, η Επιτροπή στήριξε την έρευνα και την καινοτομία για θεραπευτικά και διαγνωστικά μέσα και για εμβόλια και δρομολόγησε την πρωτοβουλία «Ομάδα Ευρώπη» για την τόνωση της τοπικής παραγωγής προϊόντων υγείας και εμβολίων στην Αφρική, ως βασικό προσδοκώμενο στόχο της συνόδου κορυφής Ευρωπαϊκής Ένωσης – Αφρικανικής Ένωσης. Στις χώρες της διεύρυνσης και της γειτονίας, η ΕΕ κινητοποίησε πάνω από 4,5 δισ. EUR για να συμβάλει στην άμβλυνση των επιπτώσεων της πανδημίας. Στην Ουκρανία μόνο, πριν από την έναρξη της αδικαιολόγητης και απρόκλητης εισβολής της Ρωσίας, η ΕΕ εκταμίευσε 600 εκατ. EUR ως μακροοικονομική χρηματοδοτική συνδρομή για τον σκοπό αυτόν.

Η ΕΕ έχει διαμορφώσει ισχυρή ανθρωπιστική εταιρική σχέση με τα Ηνωμένα Έθνη και πρωτοστάτησε στις παγκόσμιες προσφορές ανθρωπιστικής βοήθειας το 2021, με επιχειρήσεις σε πληγείσες χώρες, όπως το Αφγανιστάν, η Αιθιοπία, το Νότιο Σουδάν, η Συρία, η Τουρκία, η Ουκρανία, η Βενεζουέλα και η Υεμένη, μαζί με την περιοχή του Σαχέλ. Κατά τη διάρκεια του έτους, η ΕΕ κινητοποίησε 2,19 δισ. EUR για ανθρωπιστική βοήθεια χάρη σε σημαντικές ενισχύσεις του προϋπολογισμού.

Η ανθρωπιστική κατάσταση στο Αφγανιστάν και στην ευρύτερη περιοχή επιδεινώθηκε δραματικά το 2021, καθιστώντας επιτακτική την προσαρμογή των προτεραιοτήτων και την

⁽²²⁾ Η προσέγγιση «Ομάδα Ευρώπη» αποτελείται από την Ευρωπαϊκή Ένωση, τα κράτη μέλη της ΕΕ — συμπεριλαμβανομένων των εκτελεστικών οργανισμών τους και των δημόσιων αναπτυξιακών τραπεζών— καθώς και την Ευρωπαϊκή Τράπεζα Επενδύσεων (ΕΤΕπ) και την Ευρωπαϊκή Τράπεζα Ανασυγκρότησης και Ανάπτυξης (ΕΤΑΑ). Η προσέγγιση «Ομάδα Ευρώπη» εφαρμόζεται σε διεθνές επίπεδο και σε επίπεδο χωρών και αποτελεί μια διαδικασία χωρίς αποκλεισμούς, ανοικτή σε όλα τα κράτη μέλη της ΕΕ, τους εκτελεστικούς οργανισμούς τους και τα χρηματοδοτικά τους ιδρύματα.

επείγουσα συνδρομή. Ακόμα και πριν από την τρέχουσα κρίση, οι συνεχιζόμενες συγκρούσεις, η ανασφάλεια, η ακραία ξηρασία και η πανδημία COVID-19 είχαν προκαλέσει μεγάλα δεινά και εκτοπισμούς στον πληθυσμό του Αφγανιστάν και της ευρύτερης περιοχής. Η κατάληψη της Καμπούλ από τους Ταλιμπάν στις 15 Αυγούστου περιέπλεξε ακόμα περισσότερο την κατάσταση. Η Ευρωπαϊκή Ένωση τετραπλασίασε την ανθρωπιστική της χρηματοδότηση το 2021 φθάνοντας συνολικά τα 222 εκατ. EUR, αναμένοντας να διατεθούν σε τουλάχιστον 5 εκατομμύρια δικαιούχους που βρίσκονταν σε κατάσταση ακραίας ανάγκης. Επίσης, μεταξύ Σεπτεμβρίου και Δεκεμβρίου, μεταφέρθηκαν στην Καμπούλ 280 τόνοι φορτίου —κυρίως ιατρικός εξοπλισμός, προμήθειες για τη νόσο COVID-19 και τρόφιμα— μέσω της ανθρωπιστικής αερογέφυρας της ΕΕ. Επιπλέον, η Επιτροπή εστίασε τις προσπάθειές της στην πρόληψη της κατάρρευσης της χώρας και στις κοινωνικοοικονομικές συνέπειες εντός και εκτός των συνόρων του Αφγανιστάν, με ιδιαίτερη έμφαση στα δικαιώματα των γυναικών και των κοριτσιών. Τα έργα που βρίσκονταν σε εξέλιξη αναπροσανατολίστηκαν και διατέθηκαν 250 εκατ. EUR για τη στήριξη βασικών αναγκών και μέσων διαβίωσης (αρχικά αναφερόταν ως ανθρωπιστική βοήθεια+), με στόχο τη διατήρηση ελάχιστων βασικών υπηρεσιών (συμπεριλαμβανομένης της εκπαίδευσης και της διατήρησης των βασικών μέσων βιοπορισμού). Όσον αφορά τις πρόσφατες εξελίξεις σχετικά με την ισότιμη πρόσβαση στη δευτεροβάθμια εκπαίδευση, οι περισσότεροι εκπαιδευτικοί στους οποίους απευθύνεται η στήριξη της ΕΕ έλαβαν έκτακτη χρηματική ενίσχυση κατά τους χειμερινούς μήνες (όπου δεν έλαβαν μισθούς).

Άλλη στήριξη το 2021

- **Χορηγήθηκαν 3 δισ. EUR στο πλαίσιο της μακροοικονομικής χρηματοδοτικής συνδρομής έκτακτης ανάγκης για τον περιορισμό των οικονομικών επιπτώσεων της πανδημίας COVID-19** σε 10 χώρες εταίρους της διεύρυνσης και της γειτονίας.
- **Συνολικά 82 χώρες έλαβαν στήριξη για ανθρωπιστική συνεργασία** από την ΕΕ.
- **2,3 εκατομμύρια νέοι** που ζουν σε ανθρωπιστικές κρίσεις επωφελήθηκαν από την πρόσβαση στην εκπαίδευση.
- **5,5 εκατομμύρια δόσεις εμβολίων** χορηγήθηκαν σε βρέφη προσφύγων στην Τουρκία στο πλαίσιο της Διευκόλυνσης για τους Πρόσφυγες στην Τουρκία.
- Στα Δυτικά Βαλκάνια παρασχέθηκαν **4,2 εκατομμύρια δόσεις** εμβολίων κατά της νόσου COVID-19 από τα κράτη μέλη και 2,2 εκατομμύρια μέσω του μηχανισμού COVAX.
- Μια δέσμη χρηματοδοτικής συνδρομής ύψους **3,4 δισ. EUR** τέθηκε σε εφαρμογή για την καταπολέμηση της πανδημίας COVID-19 και των κοινωνικοοικονομικών επιπτώσεών της στα Δυτικά Βαλκάνια.
- **1 δισ. EUR** διατέθηκε για την αγορά εμβολίων μέσω του μηχανισμού COVAX.
- Παραδόθηκαν **500 τόνοι** βασικών προμηθειών ιατρικού υλικού και φορτίων ανθρωπιστικής βοήθειας για τη στήριξη ορισμένων από τις πιο ευάλωτες κοινότητες του κόσμου που χρησιμοποιούν την ανθρωπιστική αερογέφυρα.
- Υπήρξαν 78 εκκλήσεις για χρήση του **μηχανισμού πολιτικής προστασίας της ΕΕ** για την αντιμετώπιση των **δασικών πυρκαγιών** στα Δυτικά Βαλκάνια, του **σεισμού** και του **τυφώνα** στην Αϊτή και της **πανδημίας COVID-19** σε τρίτες χώρες.

Στήριξη των αξιών της ΕΕ στη γειτονία και πέραν αυτής

Ο προϋπολογισμός της ΕΕ συμβάλλει στην προώθηση των αξιών της ΕΕ στο εξωτερικό, στη στήριξη των οικονομιών των χωρών εταίρων και στη σταθεροποίηση των γειτονικών χωρών με την ενίσχυση της ανθεκτικότητάς τους σε τρέχουσες και μελλοντικές προκλήσεις. Ως εκ τούτου, η ενίσχυση του κράτους δικαίου, της δημοκρατίας και των ανθρωπίνων δικαιωμάτων και η προώθηση της χρηστής διακυβέρνησης και των πρωταρχικών προτεραιοτήτων, όπως η διττή μετάβαση, αποτελούν τους κύριους στόχους της πολιτικής της Επιτροπής για τις εξωτερικές δράσεις. Με κονδύλια ύψους 80 δισ. EUR για την περίοδο 2021-2027, ο Μηχανισμός Γειτονίας, Ανάπτυξης και Διεθνούς Συνεργασίας — Η Ευρώπη στον κόσμο θα συμβάλει στην τόνωση της βιώσιμης μακροπρόθεσμης κοινωνικοοικονομικής ανάκαμψης και της δημιουργίας θέσεων εργασίας στις γειτονικές χώρες της ΕΕ.

Για τη Γεωργία, τη Μολδαβία και την Ουκρανία, τα γεγονότα του 2021 και του 2022 —και ειδικότερα ο επιθετικός πόλεμος της Ρωσίας κατά της Ουκρανίας— ενίσχυσαν ακόμα περισσότερο τις προσδοκίες τους να προσχωρήσουν στην Ένωση. Έχουν ήδη υποβάλει τις αιτήσεις προσχώρησής τους και η Επιτροπή θα διατυπώσει σύντομα τη γνώμη της. Άλλες υποψήφιες προς ένταξη χώρες σημείωσαν σε μεγάλο βαθμό πρόοδο, με ορισμένες εξαιρέσεις. Η επιβράβευση της προόδου όπου αναμένεται, προχωρώντας στο αντίστοιχο επόμενο στάδιο των αντίστοιχων διαδικασιών τους, έχει καίρια σημασία για την αξιοπιστία και τη γεωπολιτική επιρροή της Ένωσης. Με προϋπολογισμό προγραμματισμού ύψους 1,9 δισ. EUR για το 2021, ο Μηχανισμός Προενταξιακής Βοήθειας III αποτελεί βασικό παράγοντα διευκόλυνσης για την έγκριση και την εφαρμογή των πολιτικών, θεσμικών, νομικών, διοικητικών, κοινωνικών και οικονομικών μεταρρυθμίσεων που απαιτούνται σε υποψήφιες και εν δυνάμει υποψήφιες χώρες, όπως η Αλβανία, η Βοσνία και Ερζεγοβίνη, το Κόσοβο ⁽²³⁾, το Μαυροβούνιο, η Βόρεια Μακεδονία, η Σερβία και η Τουρκία.

Επιτεύγματα στην άμεση γειτονία της ΕΕ έως το τέλος του 2021

- Κατασκευάστηκαν 8 826 κατοικίες.
- Κατασκευάστηκαν 75 σταθμοί παρακολούθησης των υδάτων σύμφωνα με την οδηγία-πλαίσιο της ΕΕ για τα ύδατα.
- 400 οργανώσεις εργάστηκαν για την πρόληψη και την αντιμετώπιση της βίας κατά των γυναικών.
- Στην Τουρκία αναβαθμίστηκαν 12 000 εκπαιδευτικές εγκαταστάσεις.

Επιπλέον, **ο προϋπολογισμός της ΕΕ στήριξε ευάλωτα άτομα, παρέχοντας σωτήρια βοήθεια σε χώρες που έχουν κατακλυστεί από συγκρούσεις, όπως το Αφγανιστάν, η Αιθιοπία και η Υεμένη.** Η ΕΕ συνέχισε να στηρίζει τα ευάλωτα άτομα εντός της Συρίας, καθώς και τους Σύριους πρόσφυγες στην Τουρκία και σε άλλες χώρες της περιοχής. Μπροστά σε μια πρωτοφανή σειρά προκλήσεων που αντιμετωπίζουν οι ανθρωπιστικές προσπάθειες, η Επιτροπή ενέκρινε τον Μάρτιο του 2021 μια ανανεωμένη στρατηγική προοπτική για να ενισχύσει τον ανθρωπιστικό αντίκτυπο της ΕΕ σε παγκόσμιο επίπεδο και να συνεχίσει να αναλαμβάνει ηγετικό ρόλο. Οι πρωτοβουλίες αυτές θα καταστήσουν δυνατή την αποτελεσματικότερη χρήση των πόρων· θα διασφαλίσουν ταχύτερη παροχή ανθρωπιστικής βοήθειας μέσω της στήριξης των εταίρων στον τομέα της ανθρωπιστικής βοήθειας —

⁽²³⁾ Η ονομασία αυτή χρησιμοποιείται με επιφύλαξη των θέσεων ως προς το καθεστώς και συνάδει με την απόφαση 1244/1999 του Συμβουλίου Ασφαλείας των Ηνωμένων Εθνών και τη γνώμη του Διεθνούς Δικαστηρίου σχετικά με τη διακήρυξη της ανεξαρτησίας του Κοσόβου.

μεταξύ άλλων με τη δημιουργία ικανότητας ευρωπαϊκής ανθρωπιστικής δράσης, χρησιμοποιώντας την προσέγγιση «Ομάδα Ευρώπη»· θα επεκτείνουν τη βάση δωρητών εντός και εκτός Ευρώπης· και θα αντιμετωπίσουν τα βαθύτερα αίτια των κρίσεων με την παροχή ανθρωπιστικής βοήθειας σε στενή συνεργασία με αναπτυξιακούς οργανισμούς και οργανισμούς οικοδόμησης της ειρήνης.

Η ΕΕ διαθέτει περίπου το 10 % του προϋπολογισμού της στην εξωτερική δράση, παρέχοντας χρηματοδότηση σε χώρες εταίρους με τη μορφή επιχορηγήσεων, δημόσιων συμβάσεων, χρηματοδοτικών μέσων, εγγυήσεων από τον προϋπολογισμό και δημοσιονομικής στήριξης. Η Επιτροπή συνεργάζεται στενά με διεθνείς οργανισμούς, ιδιωτικούς φορείς και κράτη μέλη για να αυξήσει τον αντίκτυπο της στήριξης της ΕΕ. Ως παραδείγματα μπορούν να αναφερθούν τα ακόλουθα.

- Στον κρίσιμο τομέα της κλιματικής αλλαγής, το 2021 η ΕΕ παρείχε τεχνική υποστήριξη σε 60 χώρες εταίρους για την αναβάθμιση και την υλοποίηση των εθνικά καθορισμένων συνεισφορών τους, με ιδιαίτερη έμφαση στον τομέα της βιώσιμης ενέργειας.
- Η υλοποίηση της πρωτοβουλίας «NaturAfrica» ξεκίνησε το 2021 σε έξι περιφερειακές περιοχές και σε αρκετές χώρες (Μπενίν, Μπουρούντι, Καμερούν, Κονγκό, Λαϊκή Δημοκρατία του Κονγκό και Τόγκο). Στόχος της πρωτοβουλίας «NaturAfrica» είναι η βελτίωση των μέσων διαβίωσης 65 εκατομμυρίων ανθρώπων, η δέσμευση έως και 21 δισεκατομμυρίων τόνων άνθρακα, η σταθεροποίηση 3 εκατομμυρίων km² γης και η διασφάλιση της ασφάλειας των υδάτων. Η Επιτροπή ανέλαβε επίσης την πρωτοφανή δέσμευση να διαθέσει 1 δισ. EUR για την προστασία, την αποκατάσταση και τη βιώσιμη διαχείριση των δασών για την περίοδο 2021-2024.

- Οι υπηρεσίες παρακολούθησης και αξιολόγησης των πλημμυρών πολλαπλών διαστάσεων για τη Δυτική Αφρική αποτελεί έργο που χρηματοδοτείται μέσω της συνεργασίας μεταξύ της Επιτροπής της Αφρικανικής Ένωσης και της Ευρωπαϊκής Επιτροπής. Το έργο έχει επτά εκτελεστικούς εταίρους οι οποίοι είναι διασκορπισμένοι σε πέντε αφρικανικές χώρες: Μπενίν, Μπουρκίνα Φάσο, Ακτή Ελεφαντοστού, Γκάνα και Νιγηρία.
- Ο παγκόσμιος μηχανισμός τεχνικής συνδρομής της ΕΕ είναι ένα μακροχρόνιο πρόγραμμα της ΕΕ που βοηθά τις χώρες εταίρους να βελτιώσουν τα ρυθμιστικά πλαίσια, να ενισχύσουν τις θεσμικές ικανότητες και να κινητοποιήσουν επενδύσεις στη βιώσιμη ενέργεια.
- Το πρόγραμμα διδασκαλίας και μάθησης που λαμβάνει υπόψη τη διάσταση του φύλου κατά τα πρώτα έτη, το οποίο συγχρηματοδοτείται από την ΕΕ, έχει μετατρέψει την προσχολική εκπαίδευση σε 15 ορεινές περιοχές του κεντρικού Βιετνάμ σε περιβάλλοντα μάθησης που λαμβάνουν υπόψη τη διάσταση του φύλου με βάση το παιχνίδι και με τη συμμετοχή των γονέων όσο το δυνατόν πληρέστερα στη διαδικασία.

Τον Απρίλιο του 2021 η ΕΕ και τα μέλη του Οργανισμού Κρατών της Αφρικής, της Καραϊβικής και του Ειρηνικού (ΟΑΚΡΕΠ) ολοκλήρωσαν τις διαπραγματεύσεις για το σχέδιο συμφωνίας με το οποίο ανανεώθηκε η ισχυρή εταιρική τους σχέση, γνωστή ως συμφωνία που θα διαδεχθεί τη συμφωνία του Κοτονού. Πριν από την εφαρμογή και την έναρξη ισχύος της συμφωνίας, τα αντίστοιχα μέρη θα πρέπει να ολοκληρώσουν τις εσωτερικές διαδικασίες τους για την έγκριση.

Η ΕΕ διατήρησε τη δυναμική με συνεχή συνεργασία με τους εταίρους της Αφρικής και ένα ευρύ φάσμα ενδιαφερόμενων φορέων και από τις δύο ηπείρους για την περαιτέρω συζήτηση των μακροπρόθεσμων προτεραιοτήτων στο επίκεντρο μιας ανανεωμένης εταιρικής σχέσης Αφρικής–ΕΕ.

Ενόψει της έκτης συνόδου κορυφής ΕΕ – Αφρικανικής Ένωσης, η οποία πραγματοποιήθηκε στις 17-18 Φεβρουαρίου 2022, οι υπουργοί Εξωτερικών συναντήθηκαν τον Οκτώβριο του 2021 στο Κιγκάλι για να συζητήσουν τις σημαντικότερες κοινές προτεραιότητες, ευκαιρίες και προκλήσεις για το θεματολόγιο.

Η πρωτοβουλία Global Gateway ⁽²⁴⁾, η οποία δρομολογήθηκε το 2021, καθορίζει τη νέα στρατηγική για την προώθηση έξυπνων, καθαρών και ασφαλών δεσμών στους τομείς της ψηφιακής τεχνολογίας, της ενέργειας και των μεταφορών, και την ενίσχυση της υγείας και της συνδεσιμότητας μεταξύ των λαών μέσω της εκπαίδευσης και της έρευνας σε ολόκληρο τον κόσμο. Συμβάλλει στη μείωση του παγκόσμιου χάσματος επενδύσεων σε υποδομές παγκοσμίως, σύμφωνα με τη δέσμευση που ανέλαβαν τον Ιούνιο του 2021 οι ηγέτες της G7 να δρομολογήσουν μια υψηλού επιπέδου και διαφανή εταιρική σχέση υποδομών με γνώμονα τις αξίες για την κάλυψη των παγκόσμιων αναγκών για ανάπτυξη υποδομών. Στο πλαίσιο της προσέγγισης «Ομάδα Ευρώπη», η ΕΕ, τα κράτη μέλη της και τα ευρωπαϊκά χρηματοπιστωτικά ιδρύματα θα κινητοποιήσουν από κοινού επενδύσεις ύψους έως 300 δισ. EUR έως το 2027. Αυτό θέτει τη βιωσιμότητα στο επίκεντρο της δράσης της ΕΕ, απαιτώντας από τις χώρες εταίρους να τηρούν το κράτος δικαίου, και δίνει ιδιαίτερη έμφαση στην υποστήριξη της εμπειρογνώσιας και στη δημιουργία ενός ευνοϊκού περιβάλλοντος για την προσέλκυση επενδύσεων και στον περιορισμό των κινδύνων υπερχρέωσης στις χώρες εταίρους.

Η ενίσχυση της ανθεκτικότητας επεκτείνεται στην αντιμετώπιση των μεταναστευτικών προκλήσεων

Μαζί με τη νόσο COVID-19, ένας άλλος σημαντικός παράγοντας αποσταθεροποίησης για τις γειτονικές χώρες και τις χώρες εταίρους ήταν οι μεταναστευτικές ροές που κατευθύνονταν στα κράτη μέλη της ΕΕ. Οι ροές αυτές δημιουργούν σημαντικές προκλήσεις λόγω του αριθμού των ατόμων που φθάνουν και των πολιτικών ευαισθησιών, με αποτέλεσμα η ανάγκη ενίσχυσης της ανθεκτικότητας να αυξάνεται ολοένα και περισσότερο.

Το 2021 το καθεστώς Λουκασένκο στη Λευκορωσία καταχράστηκε την εύθραυστη κατάσταση των μεταναστών από χώρες της Μέσης Ανατολής για να τους χρησιμοποιήσει ως μέσο υβριδικής επίθεσης, και ειδικότερα κατά της Λετονίας, της Λιθουανίας και της Πολωνίας. Το εν λόγω μεταναστευτικό ρεύμα ήρθε να προστεθεί στα ήδη υφιστάμενα ρεύματα που διασχίζουν τη Μεσόγειο Θάλασσα και την Τουρκία. Μετά την αξιολόγηση των προτάσεων της Λετονίας, της Λιθουανίας και της Πολωνίας για ειδικές δράσεις με σκοπό τη στήριξη της διαχείρισης των συνόρων, η Επιτροπή διέθεσε 185 εκατ. EUR για τη βελτίωση του ελέγχου επιτήρησης των συνόρων. Η Επιτροπή αντέδρασε άμεσα λαμβάνοντας ορισμένα μέτρα, μεταξύ των οποίων η βοήθεια έκτακτης ανάγκης ύψους 36,7 εκατ. EUR για τη Λιθουανία τον Αύγουστο, καθώς και 14,9 εκατ. EUR τον Δεκέμβριο για ενισχυμένο εξοπλισμό συνοριακών ελέγχων και 2,3 εκατ. EUR για τη Λετονία.

Πρόσθετη συνδρομή

- Τοποθέτηση αξιωματικών στη Λετονία, τη Λιθουανία και την Πολωνία από τον Ευρωπαϊκό Οργανισμό Συνοριοφυλακής και Ακτοφυλακής.

⁽²⁴⁾ JOIN(2021) 30 final της 1.12.2021.

- Στήριξη της Λετονίας, της Λιθουανίας και της Πολωνίας από τον Ευρωπαϊκό Οργανισμό Συνοριοφυλακής και Ακτοφυλακής για την οικειοθελή επιστροφή υπηκόων τρίτων χωρών.
- Τοποθέτηση υπαλλήλων στη Λιθουανία και την Πολωνία από τον Οργανισμό της Ευρωπαϊκής Ένωσης για τη Συνεργασία στον Τομέα της Επιβολής του Νόμου.
- Τοποθέτηση εμπειρογνομόνων και διεργμηθένων στη Λετονία και τη Λιθουανία από τον Οργανισμό της Ευρωπαϊκής Ένωσης για το Άσυλο.

Επιπλέον των 360 εκατ. EUR που προβλέπονται για τη Λετονία, τη Λιθουανία και την Πολωνία στο πλαίσιο του μέσου για τη διαχείριση των συνόρων και τις θεωρήσεις για την τρέχουσα χρηματοδοτική περίοδο 2020-2027, η Επιτροπή διέθεσε περαιτέρω συμπληρωματικό ποσό ύψους περίπου 200 εκατ. EUR για το 2021 και το 2022.

Ο προϋπολογισμός της ΕΕ παρείχε σημαντική χρηματοδοτική στήριξη σε χώρες που βρίσκονται στις μεταναστευτικές οδούς. Η Επιτροπή υπέβαλε πρόταση για συμπληρωματικό ποσό ύψους 3 δισ. EUR για τη Διευκόλυνση για τους Πρόσφυγες, η οποία χρηματοδοτείται αποκλειστικά από τον προϋπολογισμό της ΕΕ, με σκοπό τη συνέχιση της στήριξης των προσφύγων και των κοινοτήτων υποδοχής, και ανάληψη υποχρεώσεων ύψους 1 δισ. EUR ετησίως, αρχής γενομένης από το 2021, μέσω του Μηχανισμού Προενταξιακής Βοήθειας. Λόγω του παρατεταμένου χαρακτήρα της προσφυγικής κρίσης, η βοήθεια εξακολουθεί να μετατοπίζεται από την ανθρωπιστική στην αναπτυξιακή συνεργασία, η οποία έχει ήδη ξεκινήσει στο πλαίσιο της δεύτερης δόσης της Διευκόλυνσης για τους Πρόσφυγες στην Τουρκία, με διττό στόχο τη διασφάλιση της συνέχειας της στήριξης κατά τη μετάβαση σε εθνικές δομές. Η Επιτροπή συνέχισε να στηρίζει τους πρόσφυγες μέσω της εν λόγω διευκόλυνσης, η οποία διαθέτει επιχειρησιακό προϋπολογισμό ύψους 6 δισ. EUR. Μέχρι στιγμής, έχουν εκταμιευθεί 4,5 δισ. EUR, ενώ διατέθηκαν επιπλέον 3 δισ. EUR για την περίοδο από το 2021 έως το 2023. Το 2021 πάνω από 1,5 εκατομμύρια πρόσφυγες έλαβαν βοήθεια στο πλαίσιο της ανθρωπιστικής συνιστώσας της διευκόλυνσης. Στις νότιες γειτονικές χώρες, το Περιφερειακό Καταπιστευματικό Ταμείο της ΕΕ για την αντιμετώπιση της συριακής κρίσης κατάφερε να καλύψει 8,4 εκατομμύρια άτομα, και το καταπιστευματικό ταμείο έκτακτης ανάγκης της ΕΕ για την Αφρική βελτίωσε την πρόσβαση σε βασικές δημόσιες υπηρεσίες για περισσότερα από 4 εκατομμύρια άτομα.

Οι πολιτικές της ΕΕ για την αμυντική βιομηχανία έχουν ως στόχο να διασφαλίσουν την ανταγωνιστικότητα, την καινοτομία και την ασφάλεια για όλους τους πολίτες της ΕΕ

Μια κοινή αμυντική πολιτική θα πρέπει να υποστηρίζεται από ισχυρή πολιτική για την αμυντική βιομηχανία με βάση τη συνεργασία και έμφαση στις στρατηγικές ικανότητες που ανταποκρίνονται στις ανάγκες των κρατών μελών, καθώς και στις αναδυόμενες και ανατρεπτικές τεχνολογίες που έχουν ζωτική σημασία για την ασφάλεια και την άμυνα. Δεδομένου ότι η έρευνα και η ανάπτυξη υστερούν και το κόστος των αμυντικών συστημάτων αυξάνεται, η συνεργασία στην αμυντική βιομηχανία της ΕΕ έχει ουσιαστική σημασία.

Το Ευρωπαϊκό Ταμείο Άμυνας αποτελεί ένα φιλόδοξο, ισορροπημένο και χωρίς αποκλεισμούς πρόγραμμα που διασφαλίζει υψηλό επίπεδο συμμετοχής των κρατών μελών σε συνεργατικά έργα έρευνας και ανάπτυξης στον τομέα της άμυνας που ανταποκρίνονται στις επιχειρησιακές ανάγκες των ενόπλων δυνάμεων. Η χρήση του προϋπολογισμού της ΕΕ για

τη στήριξη των έργων αυτών προωθεί τη συνεργασία, συμβάλλει στη μείωση του κατακερματισμού της αγοράς και στη βελτίωση της διαλειτουργικότητας και ενισχύει την ανταγωνιστικότητα της ευρωπαϊκής αμυντικής βιομηχανίας. Το ταμείο δημιουργήθηκε το 2021 με την έγκριση του πρώτου ετήσιου προγράμματος εργασίας του και διαθέτει προϋπολογισμό ύψους 7,9 δισ. EUR για την περίοδο 2021-2027, συμπεριλαμβανομένων 2,6 δισ. EUR για έρευνα και 5,3 δισ. EUR για ανάπτυξη με γνώμονα τις ικανότητες.

Λεπτομέρειες σχετικά με το Ευρωπαϊκό Ταμείο Άμυνας

- Το 2021 δημοσιεύθηκαν είκοσι τρεις προσκλήσεις υποβολής προτάσεων για **συνολική χρηματοδότηση της ΕΕ ύψους 1,2 δισ. EUR για τη στήριξη συνεργατικών έργων έρευνας και ανάπτυξης στον τομέα της άμυνας.**
- Περίπου **700 εκατ. EUR** διατέθηκαν σε έργα που αφορούν **μεγάλης κλίμακας και πολύπλοκες αμυντικές πλατφόρμες** και συστήματα, όπως μαχητικά συστήματα νέας γενιάς, στόλοι επίγειων οχημάτων, πολλαπλών χρήσεων και αρθρωτά περιπολικά σκάφη ανοικτής θαλάσσης και άμυνα βαλλιστικών πυραύλων.
- Ποσοστό έως **8 %** του προϋπολογισμού του 2021 προορίζεται για τη χρηματοδότηση **ανατρεπτικών τεχνολογιών** για την άμυνα και περίπου **6 %** για ανοικτές προσκλήσεις υποβολής προτάσεων για **μικρομεσαίες επιχειρήσεις.**
- Οι μικρομεσαίες επιχειρήσεις αντιπροσωπεύουν περίπου το 50 % των 1 100 οντοτήτων που έχουν υποβάλει προτάσεις.

Το 2021 χορηγήθηκε επίσης συνολικό ποσό ύψους άνω των 291,2 εκατ. EUR σε 28 νέα έργα από το πρόδρομο πρόγραμμα του Ευρωπαϊκού Ταμείου Άμυνας, το ευρωπαϊκό πρόγραμμα ανάπτυξης της αμυντικής βιομηχανίας.

Η πρόσφατη απρόκλητη και αδικαιολόγητη επίθεση της Ρωσίας κατά της Ουκρανίας τόνισε περαιτέρω την ανάγκη για μια πραγματική αμυντική πολιτική της ΕΕ. Τα τελευταία έτη η ΕΕ είχε ήδη εντείνει τις προσπάθειές της στους κρίσιμους τομείς της άμυνας —συμπεριλαμβανομένης της αμυντικής βιομηχανίας— και του διαστήματος, για την ενίσχυση των ικανοτήτων και της ανθεκτικότητάς της και, ως εκ τούτου, για την καλύτερη προετοιμασία για μελλοντικές κρίσεις.

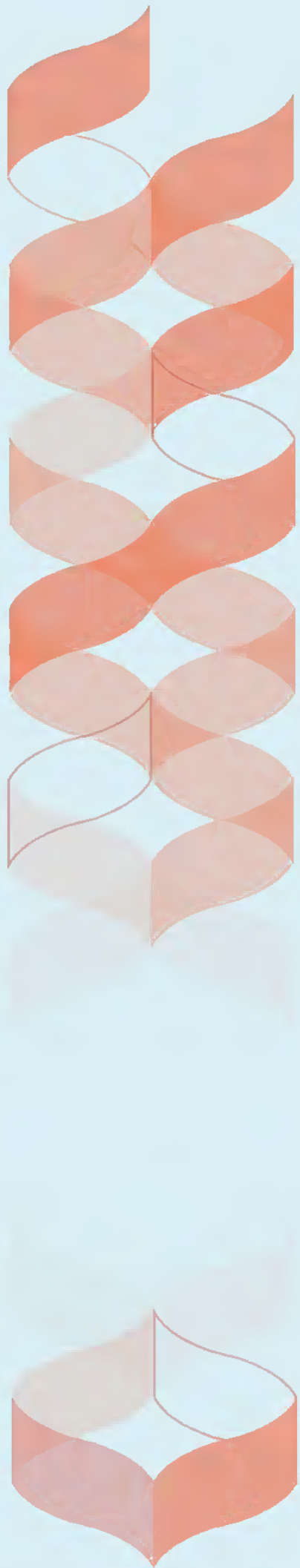
Εναρμονισμένη δράση για τη στήριξη της Ουκρανίας και των κρατών μελών που βρίσκονται στην πρώτη γραμμή

Τους πρώτους μήνες του 2022 κυριάρχησε ο αδικαιολόγητος και απρόκλητος επιθετικός πόλεμος της Ρωσίας κατά της Ουκρανίας. Η ΕΕ έδωσε ισχυρή και ενιαία απάντηση, η οποία περιλαμβάνει ισχυρές και ολοκληρωμένες χρηματοπιστωτικές και οικονομικές κυρώσεις για την αποδυνάμωση της οικονομικής βάσης της Ρωσίας και ευρείας κλίμακας μέτρα για τη στήριξη της Ουκρανίας και του λαού της.

Ο προϋπολογισμός της ΕΕ διαδραματίζει καίριο ρόλο στην απάντηση αυτή. Βασική στήριξη σε είδος, όπως προμήθεια ιατρικού υλικού και εξοπλισμού, διοχετεύεται στην Ουκρανία μέσω του μηχανισμού πολιτικής προστασίας της ΕΕ. Η Επιτροπή διέθεσε δέσμη μέτρων έκτακτης ανάγκης ύψους 550 εκατ. EUR για την παροχή ανθρωπιστικής βοήθειας και βοήθειας έκτακτης ανάγκης με σκοπό την εξασφάλιση της πρόσβασης στην εκπαίδευση, την υγειονομική περίθαλψη και τα τρόφιμα. Η μακροοικονομική χρηματοδοτική συνδρομή έκτακτης ανάγκης αναμένεται να βοηθήσει την Ουκρανία να αντιμετωπίσει τις χρηματοδοτικές ανάγκες της και να ενισχύσει την οικονομική σταθερότητα. Η Επιτροπή βρίσκεται στην πρώτη γραμμή των παγκόσμιων γεγονότων ανάληψης δεσμεύσεων για τη στήριξη των εσωτερικά εκτοπισμένων ατόμων και των προσφύγων. Η ΕΕ παρέιχε επίσης πρωτοφανή στήριξη στην Ουκρανία μέσω του ευρωπαϊκού μηχανισμού για την ειρήνη με σκοπό την ενίσχυση των ικανοτήτων και της ανθεκτικότητας των ουκρανικών ενόπλων δυνάμεων και την προστασία του άμαχου πληθυσμού. Με την ανακοίνωσή της, της 18ης Μαΐου, η Επιτροπή πρότεινε κεντρικά σημεία και αρχές για τη βραχυπρόθεσμη ανακούφιση και την ανασυγκρότηση της Ουκρανίας. Τα μέτρα αυτά θα απαιτούν στήριξη σαφώς πέραν των μέσων που παρέχει το τρέχον πολυετές δημοσιονομικό πλαίσιο.

Ο προϋπολογισμός της ΕΕ βοηθά επίσης τα κράτη μέλη που βρίσκονται στην πρώτη γραμμή να αντιμετωπίσουν τις ανθρωπιστικές επιπτώσεις της εισροής εκατομμυρίων ανθρώπων που εγκαταλείπουν τη χώρα τους λόγω του πολέμου και εισέρχονται στην ΕΕ. Η οδηγία για την προσωρινή προστασία ενεργοποιήθηκε για πρώτη φορά ώστε να προσφέρει ταχεία και αποτελεσματική βοήθεια σε άτομα που εγκαταλείπουν την Ουκρανία λόγω του πολέμου. Κινητοποιήθηκαν κονδύλια για τις εσωτερικές υποθέσεις και την πολιτική συνοχής για να μπορέσουν τα κράτη μέλη να χρησιμοποιήσουν τη διαθέσιμη χρηματοδότηση ώστε να αντιμετωπίσουν επείγοντως την εισροή προσφύγων. Η πρωτοβουλία για τη δράση συνοχής για τους πρόσφυγες στην Ευρώπη δημιούργησε την ευελιξία που απαιτείται ώστε τα κράτη μέλη να διοχετεύουν την υπολειπόμενη χρηματοδότηση της πολιτικής συνοχής, και το REACT-EU για την παροχή ταχείας στήριξης έκτακτης ανάγκης. Για παράδειγμα, τα κράτη μέλη μπορούν μέσω του Ευρωπαϊκού Κοινωνικού Ταμείου να παρέχουν ποικιλόμορφη στήριξη στους πρόσφυγες, μεταξύ άλλων, για την εξεύρεση εργασίας, την έναρξη ή τη συνέχιση της εκπαίδευσης και την πρόσβαση σε υπηρεσίες φροντίδας των παιδιών.

Παράρτημα 2 — Εσωτερικός έλεγχος και δημοσιονομική διαχείριση

1. Ισχυρά εργαλεία για τη διαχείριση και την προστασία του προϋπολογισμού της ΕΕ σε ένα σύνθετο περιβάλλον

Αποτελεί χρέος της Επιτροπής να κάνει την καλύτερη δυνατή χρήση των χρημάτων των φορολογουμένων προκειμένου να στηρίξει την επίτευξη των στόχων πολιτικής της ΕΕ. Ως εκ τούτου, είναι αναγκαίο να εξασφαλίζεται ότι η χρηματοδότηση διοχετεύεται στους δικαιούχους για τους οποίους προορίζεται κατά τρόπο αποτελεσματικό, αποδοτικό και οικονομικό, με υψηλό επίπεδο συμμόρφωσης με τους εφαρμοστέους κανόνες. Η Επιτροπή προσπαθεί να επιτύχει τα υψηλότερα δυνατά πρότυπα δημοσιονομικής διαχείρισης, εξασφαλίζοντας τη σωστή ισορροπία μεταξύ χαμηλού επιπέδου σφάλματος, ταχείων πληρωμών και εύλογου κόστους ελέγχων.

1.1. Ο προϋπολογισμός της ΕΕ: ένα ευρύ φάσμα τομέων, αποδεκτών και δαπανών σε ένα σύνθετο περιβάλλον

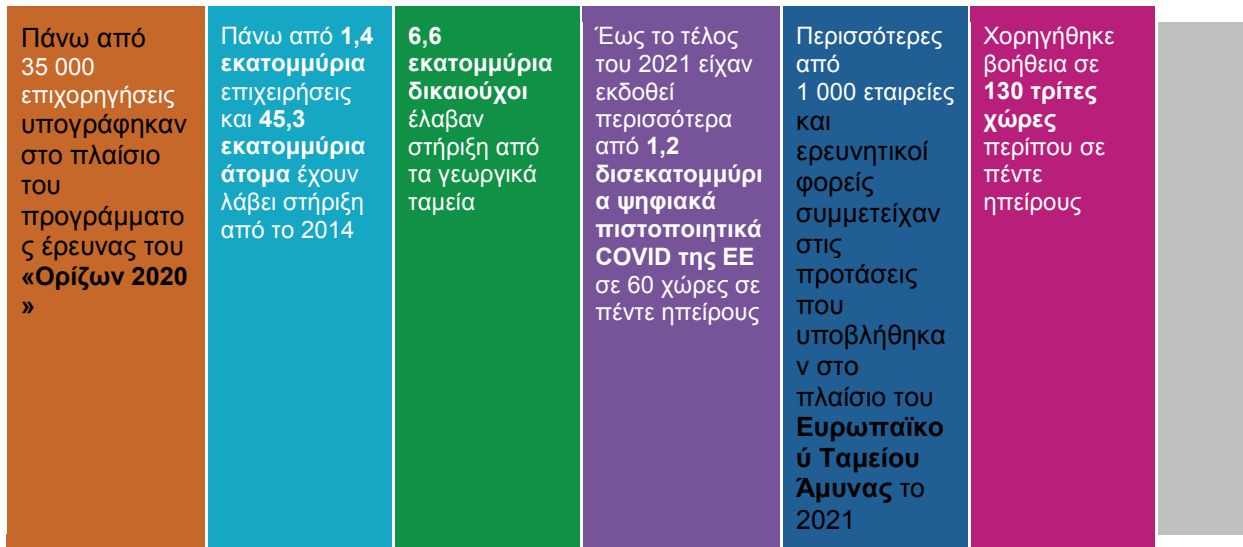
Το 2021 οι δαπάνες τις οποίες διαχειρίζεται η Επιτροπή ανήλθαν σε 172 δισ. EUR ⁽²⁵⁾ (βλ. διάγραμμα κατωτέρω). Στο ποσό αυτό περιλαμβάνεται το μερίδιο του προϋπολογισμού της ΕΕ που διαχειρίζεται η Επιτροπή, μαζί με το Ευρωπαϊκό Ταμείο Ανάπτυξης ⁽²⁶⁾ και τα καταπιστευματικά ταμεία της ΕΕ. Οι δαπάνες αυτές αντιστοιχούν σε 200 000 πληρωμές, οι οποίες κυμαίνονται από λίγες εκατοντάδες ευρώ (για το Erasmus+ και επιχορηγήσεις κινητικότητας) μέχρι εκατοντάδες χιλιάδες ευρώ (για μεγάλα έργα όπως ο διεθνής θερμοπυρηνικός πειραματικός αντιδραστήρας ή το Galileo και το Copernicus, σε συνδυασμό με δημοσιονομική στήριξη για αναπτυσσόμενες χώρες) ⁽²⁷⁾. Οι αποδέκτες των χρηματοδοτήσεων της ΕΕ καλύπτουν ένα ιδιαίτερα ευρύ φάσμα και είναι πολυάριθμοι.

Ενιαία αγορά, καινοτομία και ψηφιακή οικονομία	Συνοχή, ανθεκτικότητα και αξίες	Φυσικοί πόροι και περιβάλλον	Μετανάστευση και διαχείριση των συνόρων	Ασφάλεια και άμυνα	Γειτονικές χώρες και υπόλοιπος κόσμος	Ευρωπαϊκή δημόσια διοίκηση 7 δισ. EUR (4 %)
17,3 δισ. EUR (10 %)	75,8 δισ. EUR (44 %)	56,5 δισ. EUR (33 %)	2,5 δισ. EUR (1 %)	0,01 δισ. EUR (0 %)	12,7 δισ. EUR (7 %)	

⁽²⁵⁾ Δεν περιλαμβάνονται οι πληρωμές που πραγματοποιούνται στο πλαίσιο του μηχανισμού ανάκαμψης και ανθεκτικότητας, ο οποίος καλύπτεται στο παράρτημα ΙΙΙ.

⁽²⁶⁾ Πρέπει να σημειωθεί ότι το Ευρωπαϊκό Ταμείο Ανάπτυξης έχει ενσωματωθεί στον γενικό προϋπολογισμό της ΕΕ για το πολυετές δημοσιονομικό πλαίσιο 2021-2027.

⁽²⁷⁾ Το ποσό των σχετικών δαπανών της Επιτροπής αντιστοιχεί στις πληρωμές που πραγματοποιήθηκαν το 2021 μείον την προχρηματοδότηση που καταβλήθηκε το 2021, συν την προχρηματοδότηση που καταβλήθηκε κατά τα προηγούμενα έτη και εκκαθαρίστηκε το 2021 (για ορισμούς και περισσότερες λεπτομέρειες, βλ. παράρτημα 5).

Σχετικές δαπάνες του προϋπολογισμού της ΕΕ υπό τη διαχείριση της Επιτροπής 2021, ανά τομέα πολιτικής, σε ποσοστό (%) και δισ. EUR.

Πηγή: Ευρωπαϊκή Επιτροπή, ετήσιες εκθέσεις δραστηριοτήτων.

Όπως και τα προηγούμενα έτη, σχεδόν τα δύο τρίτα του προϋπολογισμού ⁽²⁸⁾ (π.χ. δαπάνες για την πολιτική συνοχής και τους φυσικούς πόρους) εκτελούνται υπό καθεστώς επιμερισμένης διαχείρισης. Αυτό σημαίνει ότι τα κράτη μέλη ή οι φορείς που έχουν ορίσει, επιλέγουν έργα, διανέμουν τα κονδύλια και διαχειρίζονται τις δαπάνες σύμφωνα με το ενωσιακό και το εθνικό δίκαιο και μοιράζονται την ευθύνη αυτή με την Επιτροπή. Το υπόλοιπο του προϋπολογισμού δαπανάται είτε υπό καθεστώς άμεσης διαχείρισης από την Επιτροπή είτε υπό καθεστώς έμμεσης διαχείρισης σε συνεργασία με εντεταλμένες οντότητες. Στον πίνακα που ακολουθεί περιγράφονται οι τρεις τρόποι διαχείρισης.

Τρόπος διαχείρισης	Περιγραφή	% δαπανών το 2021	Παραδείγματα προγραμμάτων/ δαπανών	Λοιποί εμπλεκόμενοι φορείς, σε συνεργασία με την Επιτροπή
Άμεση διαχείριση	Η διαχείριση των κονδυλίων πραγματοποιείται από την Επιτροπή	19 %	«Ορίζων 2020»: μηχανισμός «Συνδέοντας την Ευρώπη»: διοικητικές δαπάνες	ά.α (η χρηματοδότηση χορηγείται απευθείας στους δικαιούχους)
Έμμεση διαχείριση	Η διαχείριση των κονδυλίων πραγματοποιείται σε συνεργασία με εξωτερικές οντότητες	7 %	Πρόγραμμα Erasmus+· μέρος της αναπτυξιακής και ανθρωπιστικής βοήθειας· προενταξιακή βοήθεια	Οργανισμοί, κοινές επιχειρήσεις, Ηνωμένα Έθνη, Παγκόσμια Τράπεζα, Ευρωπαϊκή Τράπεζα Επενδύσεων, Ευρωπαϊκή Τράπεζα Ανασυγκρότησης

⁽²⁸⁾ Δεν περιλαμβάνεται ο μηχανισμός ανάκαμψης και ανθεκτικότητας.

				και Ανάπτυξης, τρίτες χώρες
Επιμερισμένη διαχείριση	Η διαχείριση των κονδυλίων πραγματοποιείται σε συνεργασία με εθνικές και/ή περιφερειακές αρχές των κρατών μελών, οι οποίες έχουν ένα πρώτο επίπεδο ευθύνης	74 %	Γεωργικά ταμεία· Ταμείο Θάλασσας και Αλιείας· Ευρωπαϊκό Ταμείο Περιφερειακής Ανάπτυξης· Ταμείο Συνοχής· Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο και Πρωτοβουλία για την απασχόληση των νέων· Ταμεία για τη μετανάστευση, τη διαχείριση των συνόρων και την ασφάλεια	Οργανισμοί πληρωμών για την κοινή γεωργική πολιτική: 76. Διαχειριστικές αρχές για τα ταμεία συνοχής: 492, σε όλα τα κράτη μέλη

Δαπάνες για το 2021 ανά τρόπο διαχείρισης.

Πηγή: «Σχέδιο ετήσιων λογαριασμών της Ευρωπαϊκής Επιτροπής για το 2021 — Κατάσταση οικονομικών αποτελεσμάτων».

Το 2021 ήταν το πρώτο έτος του νέου επταετούς δημοσιονομικού πλαισίου. Στην πράξη, οι σχετικές πληρωμές θα αρχίσουν να φτάνουν σε σημαντικά επίπεδα μόλις τα επόμενα έτη. Το 2021 η πανδημία συνέχισε να επηρεάζει σημαντικά την εφαρμογή και τον τρόπο με τον οποίο εργαζόμαστε εμείς και οι εκτελεστικοί εταίροι μας.

1.2. Ένα άρτιο σύστημα διακυβέρνησης στηρίζει την ευθύνη του Σώματος Επιτρόπων

Το σύστημα διακυβέρνησης και η αλυσίδα λογοδοσίας που χρησιμοποιεί η Ευρωπαϊκή Επιτροπή είναι ειδικά προσαρμοσμένα στη μοναδική δομή και στον ρόλο της. Οι ρυθμίσεις διακυβέρνησης της Επιτροπής ενισχύθηκαν με την πάροδο του χρόνου και προσαρμόστηκαν στις μεταβαλλόμενες συνθήκες, όπως αποτυπώνεται στην τελευταία ανακοίνωση του Ιουνίου 2020 ⁽²⁹⁾.

Ως διατάκτης της Ευρωπαϊκής Επιτροπής, **το Σώμα των Επιτρόπων είναι πολιτικά υπεύθυνο για τη διαχείριση του προϋπολογισμού της ΕΕ**, η οποία περιλαμβάνει τη λογοδοσία για τις εργασίες των υπηρεσιών της Επιτροπής. Οι κύριες συνιστώσες της διακυβέρνησης του προϋπολογισμού της ΕΕ —η οποία βασίζεται σε μια σαφή διάκριση των αρμοδιοτήτων μεταξύ του πολιτικού και του διοικητικού επιπέδου, σε ισχυρή δέσμευση ως προς τη διαχείριση των επιδόσεων και συμμόρφωση με το νομικό πλαίσιο, διαφάνεια και υψηλά πρότυπα δεοντολογίας, καθώς και σαφώς καθορισμένη διαδικασία υποβολής εκθέσεων— διαμορφώνουν μια ισχυρή αλυσίδα διασφάλισης της αξιοπιστίας και λογοδοσίας.

Σύμφωνα με το μοναδικό μοντέλο της Επιτροπής για αποκεντρωμένη λήψη αποφάσεων κατά την εκτέλεση του προϋπολογισμού, το Σώμα των Επιτρόπων αναθέτει την καθημερινή επιχειρησιακή

⁽²⁹⁾ Ανακοίνωση προς την Επιτροπή — Διακυβέρνηση στην Ευρωπαϊκή Επιτροπή [[C\(2020\) 4240](#)].

διαχείριση στους **51 κύριους διατάκτες** ⁽³⁰⁾ οι οποίοι διαχειρίζονται και κατευθύνουν τις υπηρεσίες τους προς την επίτευξη των στόχων τους, όπως ορίζονται στα στρατηγικά τους σχέδια, λαμβάνοντας υπόψη τους διαθέσιμους πόρους. **Οι κύριοι διατάκτες είναι υπόλογοι** για το ποσοστό του προϋπολογισμού της ΕΕ που εκτελείται στην υπηρεσία τους.

Στις ετήσιες εκθέσεις δραστηριοτήτων τους, οι κύριοι διατάκτες παρέχουν με διαφανή τρόπο πληροφορίες σχετικά με τις επιδόσεις και τα αποτελέσματα που επιτυγχάνονται, τη λειτουργία των οικείων συστημάτων εσωτερικού ελέγχου και τη δημοσιονομική διαχείριση του ποσοστού του προϋπολογισμού της ΕΕ που τους έχει διατεθεί, λαμβάνοντας υπόψη τη δήλωση αξιοπιστίας που παρέχουν τα κράτη μέλη υπό επιμερισμένη διαχείριση. Κάθε ετήσια έκθεση δραστηριοτήτων περιέχει τη δήλωση αξιοπιστίας του γενικού διευθυντή. Η δήλωση αξιοπιστίας μπορεί να συνοδεύεται από επιφύλαξη, εάν οι κύριοι διατάκτες εντοπίσουν τυχόν αδυναμίες που έχουν σημαντικό αντίκτυπο. Παράλληλα, καταρτίζουν σχέδια δράσης για τον μετριασμό μελλοντικών κινδύνων και την ενίσχυση των οικείων συστημάτων ελέγχου.

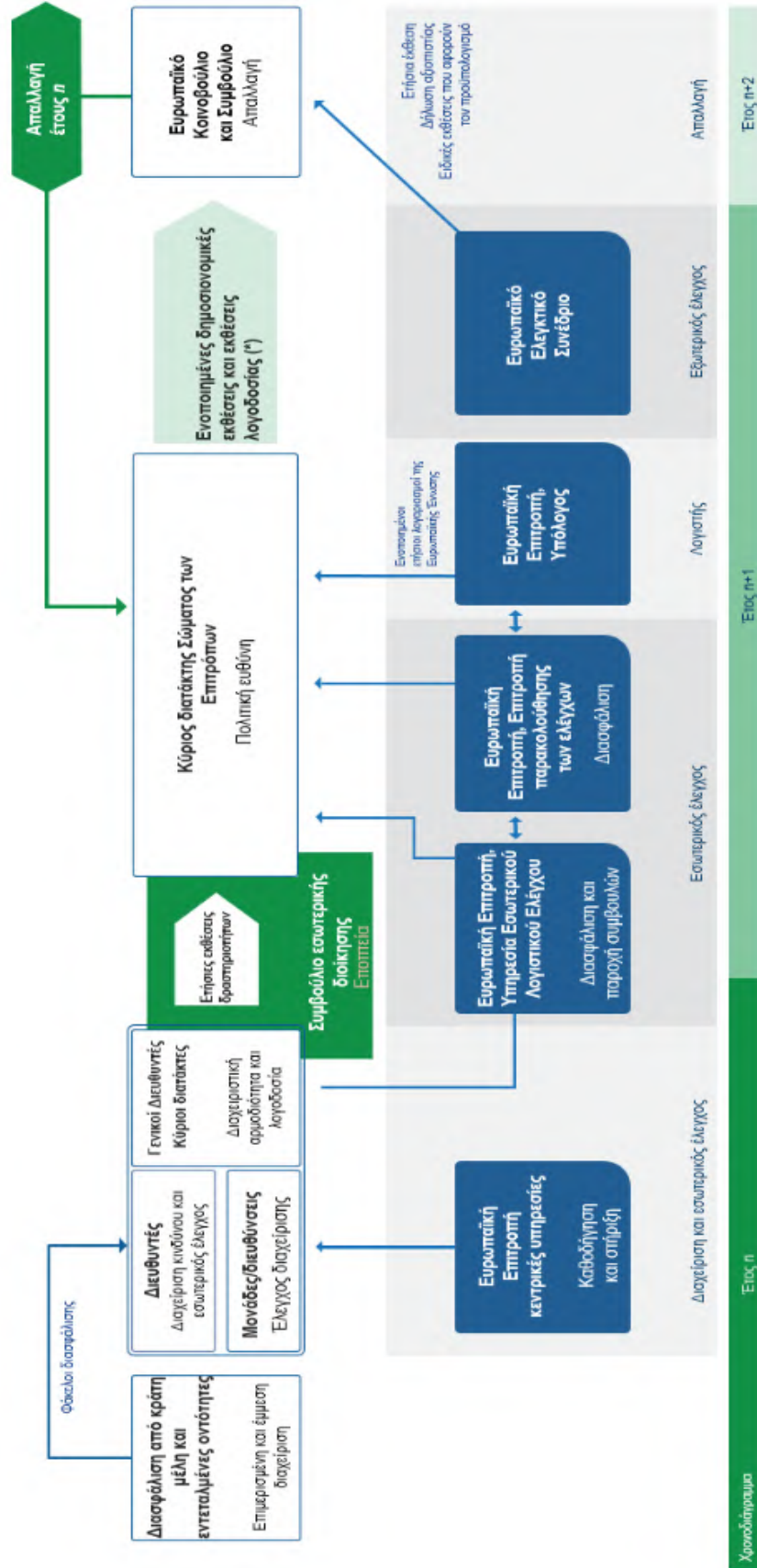
Η ετήσια έκθεση διαχείρισης και επιδόσεων παρουσιάζει τη σύνθεση των ετήσιων αποτελεσμάτων για τον προϋπολογισμό της ΕΕ σε επίπεδο Επιτροπής, με βάση τις εγγυήσεις αξιοπιστίας και τις επιφυλάξεις που περιέχονται σε όλες τις ετήσιες εκθέσεις δραστηριοτήτων. Η παρούσα έκθεση αποτελεί μέρος της ενοποιημένης δέσμης δημοσιονομικών εκθέσεων και εκθέσεων λογοδοσίας της Επιτροπής ⁽³¹⁾ που **ενέκρινε το Σώμα των Επιτροπών**.

Η επακόλουθη ετήσια διαδικασία χορήγησης απαλλαγής για την εκτέλεση του προϋπολογισμού παρέχει στο Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο και στο Συμβούλιο της Ευρωπαϊκής Ένωσης τη δυνατότητα να καταστήσουν την Επιτροπή πολιτικά υπεύθυνη για την εκτέλεση του προϋπολογισμού της ΕΕ. Για την απόφαση του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου λαμβάνονται υπόψη οι ενοποιημένες δημοσιονομικές εκθέσεις και εκθέσεις λογοδοσίας της Επιτροπής· οι ετήσιες και ειδικές εκθέσεις του Ευρωπαϊκού Ελεγκτικού Συνεδρίου, καθώς και η δήλωση αξιοπιστίας του ως προς την αξιοπιστία των λογαριασμών και ως προς τη νομιμότητα και κανονικότητα των πράξεων στις οποίες αυτοί βασίζονται· οι ακροάσεις των Επιτρόπων και των γενικών διευθυντών· και η σύσταση του Συμβουλίου.

⁽³⁰⁾ Ο όρος «κύριοι διατάκτες» καλύπτει τους γενικούς διευθυντές των υπηρεσιών της Επιτροπής, τους προϊσταμένους εκτελεστικών οργανισμών, των γραφείων, των υπηρεσιών, των ειδικών ομάδων κ.λπ. Το άρθρο 74 παράγραφος 1 του δημοσιονομικού κανονισμού ορίζει ότι: «Ο διατάκτης είναι υπεύθυνος στα σχετικά θεσμικά όργανα της Ένωσης για την εκτέλεση των εσόδων και των δαπανών σύμφωνα με τις αρχές της χρηστής δημοσιονομικής διαχείρισης, μεταξύ άλλων μέσω της διασφάλισης της υποβολής εκθέσεων σχετικά με τις επιδόσεις, και για τη διασφάλιση της νομιμότητας, της κανονικότητας και της ίσης μεταχείρισης των αποδεκτών».

⁽³¹⁾ Όπως απαιτείται από το άρθρο 247 του δημοσιονομικού κανονισμού, η ενοποιημένη δέσμη δημοσιονομικών εκθέσεων και εκθέσεων λογοδοσίας περιλαμβάνει επίσης τους ενοποιημένους ετήσιους λογαριασμούς της Ευρωπαϊκής Ένωσης, την έκθεση σχετικά με τη συνέχεια που δόθηκε στην απαλλαγή για την εκτέλεση του προϋπολογισμού για το προηγούμενο οικονομικό έτος, την ετήσια έκθεση προς την αρμόδια για την απαλλαγή αρχή σχετικά με τους εσωτερικούς ελέγχους που διενεργήθηκαν και τις μακροπρόθεσμες προβλέψεις μελλοντικών εισροών και εκροών του προϋπολογισμού της ΕΕ.

Διασφάλιση της αξιοπιστίας και λογοδοσίας της Επιτροπής όσον αφορά τον προϋπολογισμό της ΕΕ: σαφείς ρόλοι και αρμοδιότητες

(*) Εντοπιζόμενες δημοσιονομικές εκθέσεις και εκθέσεις λογοδοσίας:

- Εντοπιζόμενοι επίσημοι λογαριασμοί της Ευρωπαϊκής Ένωσης
- **Ετήσια έκθεση διαχειρίσις και πίσωσων**
- Μακροπρόθεσμες προβλέψεις μελλοντικών εισορών και εκροών
- Ετήσια έκθεση εσωτερικού ελέγχου
- Έκθεση σχετικά με τη συνέχεια που δόθηκε στην αιταλλαγή

Αυτές οι άριτες ρυθμίσεις διακυβέρνησης βοηθούν το Σώμα των Επιτρόπων να επιτυγχάνει τους στόχους της Επιτροπής, να χρησιμοποιεί τους πόρους αποδοτικά και αποτελεσματικά και να διασφαλίζει ότι η διαχείριση του προϋπολογισμού της ΕΕ πραγματοποιείται σύμφωνα με τις αρχές της χρηστής δημοσιονομικής διαχείρισης. Σχετική επισκόπηση παρουσιάζεται στο διάγραμμα ανωτέρω.

1.3. Ισχυρό πλαίσιο εσωτερικού ελέγχου που εξελίσσεται με το περιβάλλον του

Η Επιτροπή εφαρμόζει ένα ισχυρό εσωτερικό πλαίσιο εσωτερικού ελέγχου, το οποίο βασίζεται στα υψηλότερα διεθνή πρότυπα ⁽³²⁾.

1.3.1. Το πλαίσιο εσωτερικού ελέγχου διαδραμάτισε και φέτος καίριο ρόλο στη διασφάλιση της επίτευξης των στόχων της Επιτροπής εντός ενός ταχέως μεταβαλλόμενου περιβάλλοντος

Στο πλαίσιο της **πανδημίας COVID-19**, το πλαίσιο εσωτερικού ελέγχου της Επιτροπής αποτέλεσε ουσιαστική εγγύηση των δραστηριοτήτων της Επιτροπής. Η Επιτροπή συνέχισε να παρακολουθεί στενά τις επιπτώσεις της συνεχιζόμενης κρίσης στις δραστηριότητές της, συμπεριλαμβανομένης της διασφάλισης αξιοπιστίας. Με βάση την πείρα που αποκτήθηκε το 2020, η Επιτροπή συνέχισε να εφαρμόζει τα μέτρα μετριασμού που ήταν αναγκαία για την πρόληψη ή τον περιορισμό τυχόν αρνητικών επιπτώσεων στην εκτέλεση του προϋπολογισμού της ΕΕ. Για το 2022 η Επιτροπή θα συνεχίσει να επαγρυπνεί προκειμένου να είναι σε θέση να αντιμετωπίσει οποιαδήποτε νέα έξαρση σε σχέση με την πανδημία.

Ιδιαίτερη έμφαση δόθηκε στην προσαρμογή των συστημάτων εσωτερικού ελέγχου στις ανάγκες των πράξεων του **NextGenerationEU**. Τον Δεκέμβριο του 2021 η Επιτροπή ενίσχυσε τη στρατηγική εστίαση της λειτουργίας κινδύνου με τη θέσπιση **πολιτικής υψηλού επιπέδου για τους κινδύνους και τη συμμόρφωση στο πλαίσιο του NextGenerationEU**, σύμφωνα με το γενικό πλαίσιο εσωτερικού ελέγχου της Επιτροπής, όπως ορίστηκε το 2017 ⁽³³⁾. Παρέχει κατάλληλο πλαίσιο διαχείρισης των κινδύνων και συμμόρφωσης για την προστασία των οικονομικών συμφερόντων της ΕΕ και τη διασφάλιση της εντιμότητας, της ακεραιότητας και της διαφάνειας των πράξεων του NextGenerationEU, όπως οι δανειοληπτικές πράξεις, η διαχείριση του χρέους και οι δανειοδοτικές πράξεις. Η εν λόγω πολιτική υψηλού επιπέδου για τους κινδύνους και τη συμμόρφωση συμπληρώνει το πλαίσιο διακυβέρνησης του NextGenerationEU ⁽³⁴⁾, το οποίο περιγράφει τους κύριους ρόλους και τις αρμοδιότητες που σχετίζονται με το πλαίσιο διαχείρισης κινδύνων και συμμόρφωσης των πράξεων του NextGenerationEU. Στο σκέλος των δαπανών, η Επιτροπή εφαρμόζει **ειδικές στρατηγικές λογιστικών και άλλων ελέγχων** ενόψει της νέας αρμοδιότητάς της για την εφαρμογή του μηχανισμού ανάκαμψης και ανθεκτικότητας (βλ. παράρτημα 3).

⁽³²⁾ Όπως θεσπίστηκαν από την Committee of Sponsoring Organizations of the Treadway Commission (Επιτροπή Επιχορήγησης Οργανισμών της Επιτροπής Treadway).

⁽³³⁾ Ανακοίνωση προς την Επιτροπή από τον επίτροπο Oettinger — Επανεξέταση του πλαισίου εσωτερικού ελέγχου [C(2017) 2373].

⁽³⁴⁾ Εκτελεστική απόφαση της Επιτροπής, της 14ης Απριλίου 2021, για τη θέσπιση των αναγκαίων ρυθμίσεων για τη διαχείριση των δανειοληπτικών πράξεων βάσει της απόφασης (ΕΕ, Ευρατόμ) 2020/2053 του Συμβουλίου και για τις δανειοδοτικές πράξεις που αφορούν δάνεια χορηγούμενα βάσει του άρθρου 15 του κανονισμού (ΕΕ) 2021/241 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου [C(2021) 2502].

Η Επιτροπή, προκειμένου να συμβάλει στην αποτελεσματικότητα του εσωτερικού ελέγχου της εκτέλεσης του προϋπολογισμού της ΕΕ, ενέκρινε και δημοσίευσε **κατευθυντήριες γραμμές σχετικά με την αποφυγή και τη διαχείριση συγκρούσεων συμφερόντων** στο πλαίσιο του δημοσιονομικού κανονισμού ⁽³⁵⁾, ο οποίος καλύπτει όλους τους τρόπους εκτέλεσης του προϋπολογισμού της ΕΕ (άμεση, έμμεση και επιμερισμένη διαχείριση). Οι κατευθυντήριες γραμμές αποτελούν μέρος των προσπαθειών της Επιτροπής να ενισχύσει περαιτέρω τα μέτρα για την προστασία των οικονομικών συμφερόντων της ΕΕ. Σκοπός τους είναι η ευαισθητοποίηση και η προώθηση της ενιαίας ερμηνείας και εφαρμογής των κανόνων για την αποφυγή συγκρούσεων συμφερόντων από το προσωπικό των θεσμικών οργάνων της ΕΕ και τις αρχές των κρατών μελών, καθώς και από κάθε πρόσωπο που συμμετέχει στην εκτέλεση των κονδυλίων της ΕΕ. Μετά τη δημοσίευση των κατευθυντήριων γραμμών, η Επιτροπή υλοποιεί στοχευμένες δράσεις ευαισθητοποίησης και παρουσιάσεις στις αρχές των κρατών μελών και στα σχετικά δίκτυα εμπειρογνομόνων, καθώς και στα εξειδικευμένα εσωτερικά δίκτυά της. Οι εν λόγω στοχευμένες δράσεις και παρουσιάσεις θα συνεχίσουν να πραγματοποιούνται κατά τη διάρκεια του 2022 και μετέπειτα.

1.3.2. Οι υπηρεσίες της Επιτροπής αξιολογούν ως αποτελεσματικά τα συστήματα εσωτερικού ελέγχου τους παρά τη συνεχιζόμενη πανδημία COVID-19

Για το 2021 οι αρχές εσωτερικού ελέγχου τηρούνται και λειτουργούν δεόντως. Η διενεργηθείσα αξιολόγηση επιβεβαιώνει ότι οι υπηρεσίες της Επιτροπής έχουν καταβάλει συνεχείς προσπάθειες για την αντιμετώπιση των (ουσιαστικά ήσσονος σημασίας) ελλείψεων που εντοπίστηκαν το 2020. Οι προσπάθειες αυτές είχαν θετικό αντίκτυπο κυρίως στις εκτιμήσεις κινδύνων, στις οποίες η Επιτροπή έχει δώσει ιδιαίτερη προσοχή, και ειδικότερα στο πλαίσιο της κρίσης λόγω της νόσου COVID και των ειδικών προκλήσεων πολιτικής που αντιμετωπίστηκαν τα τελευταία έτη.

Η Επιτροπή αναγνωρίζει ότι για ορισμένες αρχές εσωτερικού ελέγχου υπάρχουν ακόμη περιθώρια για μικρές και, σε ελάχιστες περιπτώσεις σημαντικές, βελτιώσεις. Αυτό αφορά κυρίως τις δραστηριότητες ελέγχου, στις οποίες η αξιολόγηση συνδέεται κυρίως με τα αποτελέσματα των ελέγχων (δηλαδή εναπομένοντα ποσοστά σφάλματος άνω του 2 %) ή πορίσματα λογιστικών ελέγχων (π.χ. καθυστερήσεις στην ολοκλήρωση των αξιολογήσεων κατά πυλώνες στο πλαίσιο της έμμεσης διαχείρισης —βλ. επίσης αποτελέσματα του ελέγχου για τον τομέα 6)

⁽³⁵⁾ Ανακοίνωση της Επιτροπής — Κατευθυντήριες γραμμές για την αποφυγή και τη διαχείριση συγκρούσεων συμφερόντων στο πλαίσιο του Δημοσιονομικού Κανονισμού [[C\(2021\) 121/01](#)].

Αξιολόγηση της λειτουργίας των 17 αρχών εσωτερικού ελέγχου: αριθμός υπηρεσιών της Επιτροπής που ανέφεραν ότι οι αρχές εσωτερικού ελέγχου τηρήθηκαν και λειτούργησαν ικανοποιητικά το 2020 και το 2021.

Πηγή: Ευρωπαϊκή Επιτροπή, ετήσιες εκθέσεις δραστηριοτήτων.

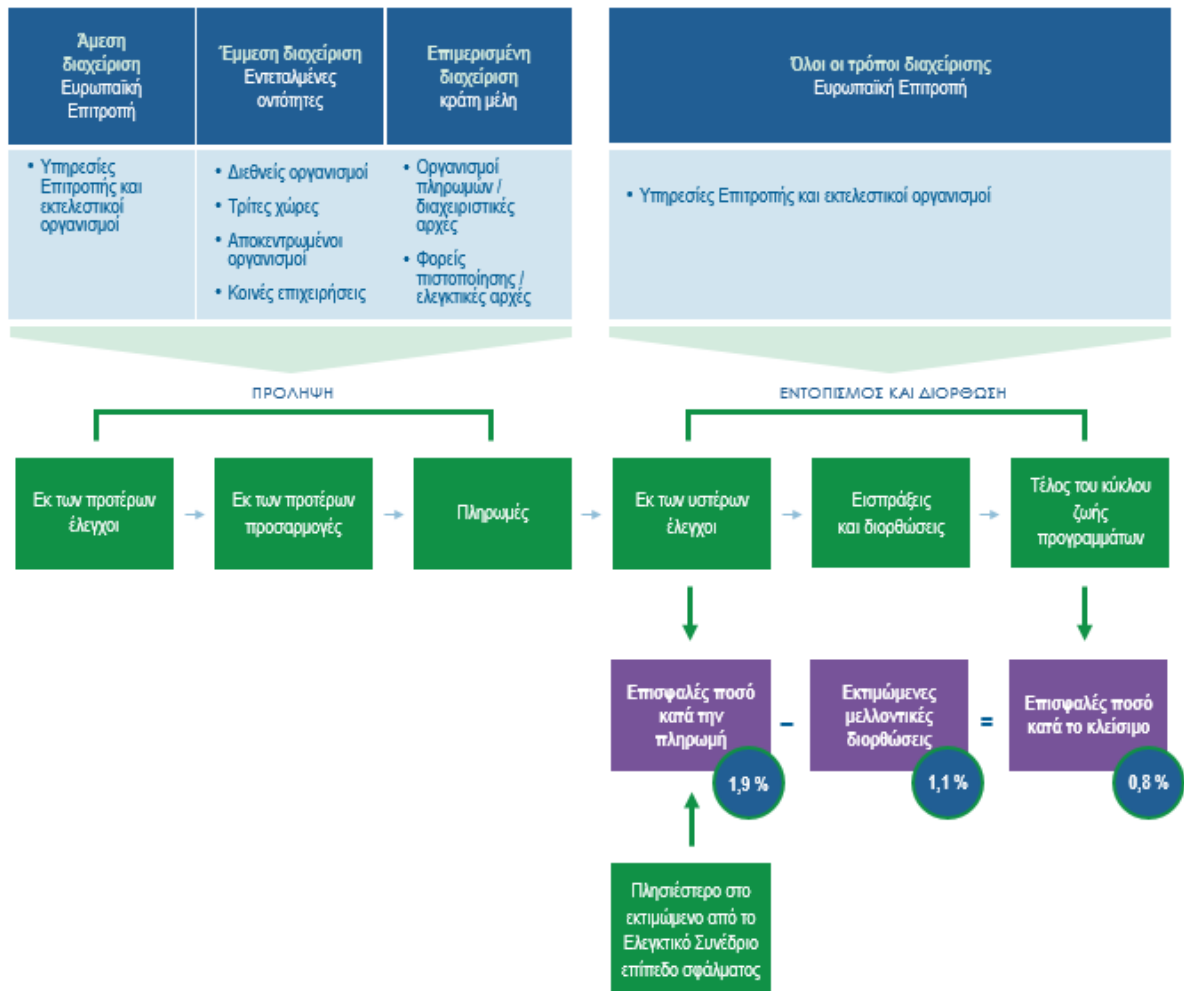
Η Επιτροπή και οι εκτελεστικοί οργανισμοί λαμβάνουν μέτρα για την αντιμετώπιση των αδυναμιών που εντοπίστηκαν. Επιπλέον, το 2021 εφαρμόστηκαν και πάλι πρωτοβουλίες ευαισθητοποίησης, όπως η «εβδομάδα ευαισθητοποίησης» που διοργανώθηκε από κοινού από τους εκτελεστικούς οργανισμούς. Σε συνδυασμό με την τακτική ανταλλαγή ορθών πρακτικών εσωτερικού ελέγχου, οι πρωτοβουλίες αυτές συμβάλλουν στη διατήρηση ισχυρής νοοτροπίας εσωτερικού ελέγχου σε ολόκληρο το θεσμικό όργανο.

1.4. Οι πολυετείς στρατηγικές ελέγχου διασφαλίζουν ότι τα χρήματα των φορολογουμένων δαπανώνται ορθά

1.4.1. Οι στρατηγικές ελέγχου είναι πολυετείς και διαφοροποιημένες ως προς τον κίνδυνο

Εντός των οικείων συστημάτων εσωτερικού ελέγχου, οι διατάκτες, ως διαχειριστές του προϋπολογισμού της ΕΕ, θέτουν σε εφαρμογή **πολυετείς στρατηγικές ελέγχου** που αποσκοπούν στην **πρόληψη** των σφαλμάτων και, εάν δεν είναι δυνατή η πρόληψή τους, στον **εντοπισμό** και τη **διόρθωσή** τους. Πρέπει να διασφαλίζουν την αξιοπιστία τους **από τη βάση προς την κορυφή** και **σε λεπτομερές επίπεδο**, δηλαδή ανά πρόγραμμα ή άλλο σχετικό τμήμα των δαπανών. Αυτό επιτρέπει στην Επιτροπή να **εντοπίζει αδυναμίες** και σφάλματα με λεπτομερή και διαφοροποιημένο τρόπο για κάθε πρόγραμμα ή τμήμα δαπανών, να **εντοπίζει τα βαθύτερα αίτια** των συστημικών σφαλμάτων (π.χ. την πολυπλοκότητα των κανόνων σε ορισμένους τομείς πολιτικής, όπως η έρευνα και η συνοχή), να **λαμβάνει στοχευμένα διορθωτικά μέτρα** και να διασφαλίζει ότι τα διδάγματα που αντλήθηκαν χρησιμοποιούνται για τη βελτίωση των συστημάτων διαχείρισης και ελέγχου και λαμβάνονται υπόψη στον σχεδιασμό των μελλοντικών χρηματοδοτικών προγραμμάτων.

Τα προγράμματα δαπανών της ΕΕ είναι **πολυετή** από τον σχεδιασμό τους, όπως και οι σχετικές στρατηγικές ελέγχου. Αυτό σημαίνει ότι ο εντοπισμός και η διόρθωση σφαλμάτων μπορούν να πραγματοποιηθούν ανά πάσα στιγμή, έως το κλείσιμο στο τέλος του κύκλου ζωής ενός προγράμματος. Πέραν αυτού, οι στρατηγικές **ελέγχου είναι διαφοροποιημένες βάσει κινδύνου**, δηλαδή είναι προσαρμοσμένες στους διάφορους τρόπους διαχείρισης, τους εμπλεκόμενους παράγοντες, τους τομείς πολιτικής και/ή τις ρυθμίσεις χρηματοδότησης, καθώς και στους σχετικούς κινδύνους που συνεπάγονται.

Ο πολυετής κύκλος ελέγχου της Ευρωπαϊκής Επιτροπής.
 Για τα αποτελέσματα του 2021 που αναφέρονται στους κύκλους, βλ. τμήμα 2.1.
 Πηγή: Ευρωπαϊκή Επιτροπή.

1.4.2. Η πρόληψη είναι η πρώτη άμυνα κατά των σφαλμάτων

Οι βασικοί προληπτικοί μηχανισμοί της Επιτροπής συνίστανται σε εκ των προτέρων ελέγχους και λογιστικούς ελέγχους (βλ. παράρτημα 5 στον τόμο III), συμπεριλαμβανομένων των διαχειριστικών επαληθεύσεων από τις αρχές των κρατών μελών πριν και μετά τη δήλωση δαπανών στην Επιτροπή στο πλαίσιο της επιμερισμένης διαχείρισης, καθώς και σε ελέγχους συστημάτων που συμπληρώνονται από λογιστικούς ελέγχους αντιπροσωπευτικών δειγμάτων πράξεων για τον εντοπισμό αδυναμιών στα συστήματα διαχείρισης και ελέγχου των εκτελεστικών εταιρών. Οι εν λόγω προληπτικοί έλεγχοι έχουν

ως αποτέλεσμα την απόρριψη μη επιλέξιμων ποσών πριν από την πραγματοποίηση (τελικών) πληρωμών από την Επιτροπή και τη διακοπή και αναστολή των πληρωμών έως ότου καθοριστούν οι ελλείψεις στα συστήματα. Επιπλέον, η καθοδήγηση που παρέχεται στους δικαιούχους και τους εκτελεστικούς εταίρους συμβάλλει στην πρόληψη σφαλμάτων.

Στο πλαίσιο της επιμερισμένης διαχείρισης, οι διορθώσεις που εφαρμόζουν τα κράτη μέλη, πριν από την υποβολή των αιτήσεων απόδοσης δαπανών τους, προκύπτουν από τους λογιστικούς και άλλους ελέγχους, συμπεριλαμβανομένων των λογιστικών ελέγχων συστημάτων και πράξεων, που διενεργούν εκ των προτέρων και εκ των υστέρων στο επίπεδό τους. Οι διορθώσεις αυτές εφαρμόζονται κυρίως μέσω της αφαίρεσης μη επιλέξιμων δαπανών από τις αιτήσεις πληρωμής προς την Επιτροπή ή από πιστοποιημένους λογαριασμούς.

Τα ποσά που διορθώνονται σε επίπεδο κράτους μέλους είναι δυνατόν να επαναχρησιμοποιηθούν, υπό ορισμένες προϋποθέσεις. Η δυνατότητα αυτή λειτουργεί επίσης ως κίνητρο για τη διόρθωση παράτυπων δαπανών από τα κράτη μέλη προτού υποβάλουν τις οικείες αιτήσεις απόδοσης δαπανών στην Επιτροπή.

1.4.3. Ο εντοπισμός και η διόρθωση σφαλμάτων συμπληρώνουν την πρόληψη

Όταν οι μηχανισμοί πρόληψης δεν είναι αποτελεσματικοί, είναι σημαντικό να εντοπίζονται εκ των υστέρων τα σφάλματα που επηρεάζουν τις δαπάνες της ΕΕ, μέσω εκ των υστέρων ελέγχων που διενεργεί η Επιτροπή επί των ποσών που έχει αποδεχθεί και καταβάλει (βλ. παράρτημα 5 στον τόμο III). Τα σφάλματα αυτά διορθώνονται στη συνέχεια από την Επιτροπή κατά το ίδιο έτος ή στα επόμενα έτη, μέσω ανακτήσεων ή συμφηφισμού από τελικούς αποδέκτες υπό **καθεστώς άμεσης και έμμεσης διαχείρισης** ή από τα κράτη μέλη στο πλαίσιο **επιμερισμένης διαχείρισης**.

Όσον αφορά τη γεωργία, το μεγαλύτερο μέρος των δημοσιονομικών διορθώσεων αντιστοιχεί σε περιπτώσεις στις οποίες εντοπίστηκαν συστημικά σφάλματα και εφαρμόστηκαν διορθώσεις στις σχετικές δαπάνες για συγκεκριμένο οργανισμό πληρωμών ή επιχειρησιακό πρόγραμμα. Αφορούν κυρίως ελλείψεις που επηρεάζουν πληρωμές που έχουν πραγματοποιηθεί τα προηγούμενα έτη.

Όσον αφορά τη συνοχή, το επίπεδο των εν λόγω διορθώσεων της Επιτροπής ερμηνεύεται από το ότι οι περισσότερες διορθώσεις εφαρμόζονται από τα κράτη μέλη, συμπεριλαμβανομένων των σφαλμάτων που διαπιστώθηκαν από την Επιτροπή, το Ελεγκτικό Συνέδριο και την Ευρωπαϊκή Υπηρεσία Καταπολέμησης της Απάτης (OLAF). Έτσι, το κράτος μέλος μπορεί να επαναχρησιμοποιήσει τα αντίστοιχα ποσά για επιλέξιμες δαπάνες. Εάν τα συστήματα ελέγχου λειτουργούν ικανοποιητικά σε επίπεδο κρατών μελών, η ανάγκη για διορθώσεις σε επίπεδο Επιτροπής είναι πολύ πιο περιορισμένη και, ως εκ τούτου, ο αριθμός των διορθώσεων αυτών είναι μικρότερος.

Επιπλέον, αντιμετωπίζονται αδυναμίες των συστημάτων ελέγχου, οι οποίες εντοπίζονται μέσω ελέγχων βάσει κινδύνου και/ή συστημάτων, και τα συστήματα διορθώνονται. Στο πλαίσιο της επιμερισμένης και έμμεσης διαχείρισης, αυτό γίνεται σε πρώτο στάδιο από τα εκτελεστικά κράτη μέλη και τους εκτελεστικούς εταίρους. Για περισσότερες πληροφορίες σχετικά με την προστασία του προϋπολογισμού της ΕΕ, βλ. παράρτημα 5 στον τόμο III.

1.4.4. Διορθωτική ικανότητα για ταμεία της ΕΕ

Το 2021 η διορθωτική ικανότητα για τα ταμεία που διαχειρίζεται η Επιτροπή αντιστοιχεί στην προσθήκη:

- των διορθώσεων που εφαρμόστηκαν από τα κράτη μέλη πριν από την υποβολή των αιτήσεων απόδοσης δαπανών τους, ύψους 4 557 εκατ. EUR·
- το αποτέλεσμα των προληπτικών μέτρων που εφάρμοσε η Επιτροπή μέσω μειώσεων και άλλων προσαρμογών πριν από την πληρωμή/αποδοχή από την Επιτροπή, ύψους 298 εκατ. EUR·
- οι διορθώσεις που εφάρμοσε η Επιτροπή μετά την πληρωμή/αποδοχή της Επιτροπής, ύψους 765 εκατ. EUR.

Ο αριθμός των διορθώσεων που εφαρμόστηκαν μετά την πληρωμή από την Επιτροπή μειώθηκε σε σύγκριση με το προηγούμενο πολυετές δημοσιονομικό πλαίσιο, κυρίως λόγω των ειδικών χαρακτηριστικών του πολυεπίπεδου συστήματος διασφάλισης και των ετήσιων λογαριασμών των προγραμμάτων που θεσπίστηκαν κατά την περίοδο 2014-2020 για τον τομέα της συνοχής, όπου οι διορθώσεις εφαρμόζονται κυρίως από τα κράτη μέλη, ανεξάρτητα από το αν τα αντίστοιχα σφάλματα εντοπίστηκαν από αυτά ή από την Επιτροπή⁽³⁶⁾. Το 2021 οι διορθώσεις τις οποίες αποφάσισε η Επιτροπή βάσει των δικών της λογιστικών και άλλων ελέγχων ανήλθαν σε 193 εκατ. EUR. Η συνολική διορθωτική ικανότητα αυξήθηκε σε σύγκριση με το 2020, όταν επηρεάστηκε από το μη επαναλαμβανόμενο αποτέλεσμα των επιστροφών που πραγματοποιήθηκαν στα κράτη μέλη μετά τις αποφάσεις του Δικαστηρίου της Ευρωπαϊκής Ένωσης σχετικά με τα γεωργικά ταμεία (για περισσότερες λεπτομέρειες, βλ. παράρτημα 5 στον τόμο III).

1.5. Καταπολέμηση της απάτης: η ευρωπαϊκή στρατηγική για την καταπολέμηση της απάτης

Η Επιτροπή επιδεικνύει μηδενική ανοχή στην απάτη. Θα πρέπει να υπογραμμιστεί ότι η απάτη αντιπροσωπεύει ένα πολύ μικρό μέρος των παράτυπων δαπανών, η πλειονότητα των οποίων σχετίζονται με σφάλματα.

Η Επιτροπή σημείωσε ικανοποιητική πρόοδο όσον αφορά την εσωτερική στρατηγική της για την καταπολέμηση της απάτης. Δυνάμει του άρθρου 325 της Συνθήκης για τη λειτουργία της Ευρωπαϊκής Ένωσης, η Επιτροπή και τα κράτη μέλη προστατεύουν τον προϋπολογισμό της ΕΕ από απάτη και άλλες παράνομες δραστηριότητες. Η τρέχουσα εταιρική στρατηγική για την καταπολέμηση της απάτης, η οποία εγκρίθηκε τον Απρίλιο του 2019, και το σχέδιο δράσης της διαδραματίζουν σημαντικό ρόλο στην πρόληψη της πιθανής κατάχρησης των κονδυλίων της ΕΕ. Η OLAF παρακολουθεί την εφαρμογή της. Έως τον Νοέμβριο του 2021 είχε επιτευχθεί ικανοποιητική πρόοδος, με 47 από τις 63 δράσεις να έχουν ολοκληρωθεί και τη συντριπτική πλειονότητα των υπόλοιπων δράσεων να αναμένεται να ολοκληρωθεί έως τα μέσα του 2022.

⁽³⁶⁾ Αντιστοιχεί στη νέα δομή για την περίοδο 2014-2020 σε σύγκριση με την προηγούμενη περίοδο.

Σύμφωνα με τη στρατηγική της για την καταπολέμηση της απάτης, η Επιτροπή ενίσχυσε τον συντονισμό και τη συνεργασία, κυρίως μέσω του δικτύου πρόληψης και ανίχνευσης της απάτης, στο οποίο συμμετέχουν οι ανταποκριτές για την καταπολέμηση της απάτης των υπηρεσιών της Επιτροπής και των εκτελεστικών οργανισμών υπό την καθοδήγηση της OLAF. Στο πλαίσιο αυτό, το 2021 13 υπηρεσίες της Επιτροπής επικαιροποίησαν τις τοπικές στρατηγικές τους για την καταπολέμηση της απάτης σε συνεργασία με την OLAF. Έως το τέλος του 2021 είχε επικαιροποιηθεί το 90 % όλων των τοπικών στρατηγικών για την καταπολέμηση της απάτης μετά την έγκριση της στρατηγικής της Επιτροπής για την καταπολέμηση της απάτης το 2019.

Άλλες σημαντικές δραστηριότητες στον τομέα της καταπολέμησης της απάτης το 2021 περιλάμβαναν την έναρξη μελέτης σχετικά με το μέλλον του συστήματος διαχείρισης παρατυπιών. Τα κράτη μέλη χρησιμοποιούν το σύστημα αυτό για την αναφορά υποθέσεων απάτης και άλλων παρατυπιών που εντοπίζονται στο πλαίσιο της επιμερισμένης διαχείρισης. Η Επιτροπή χρησιμοποιεί τις πληροφορίες αυτές για να καταρτίσει την ετήσια έκθεσή της σχετικά με την προστασία των οικονομικών συμφερόντων της ΕΕ σε συνεργασία με τα κράτη μέλη, σύμφωνα με το άρθρο 325 της Συνθήκης για τη λειτουργία της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Η Επιτροπή ενέκρινε την έκθεσή της για το 2020 τον Σεπτέμβριο του 2021 ⁽³⁷⁾.

Το 2021 η OLAF συνέχισε επίσης να διεξάγει ερευνητικές δραστηριότητες, αναφέροντας τις εν λόγω δραστηριότητες στις ετήσιες εκθέσεις της ⁽³⁸⁾.

Η καταπολέμηση της απάτης στην πράξη: προστασία της ΕΕ από εικονικές προσφορές εμβολίων κατά της νόσου COVID-19

Οι απατεώνες θα εκμεταλλευτούν κάθε ευκαιρία προκειμένου να αποκομίσουν παράνομο κέρδος. Ήδη από την έναρξη της πανδημίας, η OLAF παρατήρησε τον τρόπο με τον οποίο οι απατεώνες προσπαθούσαν να επωφεληθούν από τον επείγοντα χαρακτήρα της κατάστασης και από την αρχική έλλειψη μέσων ατομικής προστασίας, εις βάρος της υγείας και της ασφάλειας των ανθρώπων στην Ευρώπη. Οι δόλιες επιχειρήσεις προσπάθησαν να διεισδύσουν στην αγορά της ΕΕ με πλαστές ή κατώτερης ποιότητας προστατευτικές μάσκες, διαγνωστικά κιτ, απολυμαντικά και άλλα προϊόντα που σχετίζονται με τη νόσο COVID-19. Το έργο της OLAF για την αντιμετώπισή τους συνεχίστηκε το 2021 και έως το τέλος του έτους είχαν αποσυρθεί περισσότερα από 100 εκατομμύρια πλαστά ή κατώτερης ποιότητας προϊόντα.

Καθώς αναπτύχθηκαν εμβόλια κατά της νόσου COVID-19, οι ερευνητές της OLAF συνέχισαν να προειδοποιούν για πιθανές νέες απόπειρες απάτης. Τον Φεβρουάριο του 2021 η OLAF εξέδωσε έντονη δημόσια προειδοποίηση για πιθανές απάτες που σχετίζονται με εμβόλια κατά της νόσου COVID-19. Η OLAF είχε λάβει πληροφορίες από κυβερνητικές πηγές στα κράτη μέλη της ΕΕ σχετικά με προσφορές εικαζόμενων μεσαζόντων για την πώληση μεγάλων ποσοτήτων εμβολίων, κυρίως του είδους που έχει εγκριθεί για χρήση στην ΕΕ.

⁽³⁷⁾ Για περισσότερες πληροφορίες, βλ. τις [ετήσιες εκθέσεις σχετικά με την προστασία των οικονομικών συμφερόντων της ΕΕ](#).

⁽³⁸⁾ Για περισσότερες πληροφορίες, βλ. τις [ετήσιες εκθέσεις της OLAF](#).

Σκοπός των απατεώνων, όπως δήλωσε η OLAF, ήταν να πείσουν τις δημόσιες αρχές να καταβάλουν μεγάλες προκαταβολές προκειμένου να εξασφαλίσουν την πώληση και να εξαφανιστούν με τα χρήματα. Οι μεσάζοντες εκπροσωπούσαν καιροσκοπικές εταιρείες που ήταν ανενεργές λίγο πριν από τις προσφορές τους ή που εμπορεύονταν στο παρελθόν πολύ διαφορετικά είδη αγαθών. Οι εν λόγω εταιρείες ήταν συχνά εγκατεστημένες σε τρίτες χώρες, ώστε να καθίσταται δυσκολότερη η ταυτοποίηση και η διερεύνησή τους.

Οι ελεγκτές της OLAF χαρτογράφησαν τις καταστάσεις, διαπίστωσαν την ύποπτη φύση τους και κοινοποίησαν τις πληροφορίες στα κράτη μέλη και στην Ευρωπόλ. Όπου κρίθηκε αναγκαίο, η OLAF συνεργάστηκε επίσης με τους διεθνείς εταίρους της.

Μέχρι σήμερα, αυτές οι απόπειρες απάτης ή εικονικές προσφορές αντιπροσωπεύουν συνολικά σχεδόν 1,2 δισεκατομμύρια δόσεις εμβολίων με συνολική τιμή ζήτησης άνω των 16,4 δισ. EUR. Ο αριθμός των εν λόγω αναφορών αυξήθηκε γρήγορα τις εβδομάδες που ακολούθησαν την προειδοποίηση της OLAF, αλλά τελικά σταθεροποιήθηκε, καθώς αποκαλύφθηκαν τα πρότυπα στις απόπειρες απάτης.

Παρά τη συνεχιζόμενη πανδημία, οι έρευνες και οι επιχειρήσεις καταπολέμησης της απάτης δεν σταμάτησαν στα προϊόντα που σχετίζονται με τη νόσο COVID-19 και κυμάνθηκαν από παραποιημένα αλκοολούχα ποτά έως επικίνδυνα παιχνίδια, καθώς και από το παράνομο εμπόριο επιβλαβών για το κλίμα αερίων έως το λαθρεμπόριο αποβλήτων. Όπως κάθε έτος, η OLAF αποκάλυψε επίσης αρκετές περιπτώσεις απάτης που στόχευαν κονδύλια της ΕΕ, με σύνθετα διασυνοριακά συστήματα να επιχειρούν την κλοπή εκατοντάδων εκατομμυρίων ευρώ από φορολογουμένους της ΕΕ.

Η πρόληψη της απάτης και η επιβολή κυρώσεων συνεχίστηκαν επίσης μέσω του **συστήματος έγκαιρου εντοπισμού και αποκλεισμού (EDES)**, το οποίο επιτρέπει τον έγκαιρο εντοπισμό αναξιόπιστων οικονομικών φορέων και τον αποκλεισμό τους από την εκτέλεση κονδυλίων της ΕΕ υπό άμεση και έμμεση διαχείριση. Οι διαδικασίες του EDES βασίζονται σε πληροφορίες που συλλέγονται μέσω λογιστικών και άλλων ελέγχων που διενεργούνται από κύριους διατάκτες, σε οριστικές δικαστικές ή διοικητικές αποφάσεις εθνικών αρχών, αποφάσεις διεθνών οργανισμών και, στις περισσότερες περιπτώσεις, σε έρευνες της OLAF. Το EDES λειτουργεί με βάση την ισχυρή και εποικοδομητική αλληλεπίδραση μεταξύ των αρμόδιων διατακτών και της επιτροπής EDES.

Το 2021 σηματοδοτήθηκε από τη σταθερή τάση των περιπτώσεων που υποβλήθηκαν στη διοργανική επιτροπή EDES για πιθανές διοικητικές κυρώσεις (δηλαδή αποκλεισμό και/ή οικονομικές κυρώσεις και, ανάλογα με την περίπτωση, τη δημοσιοποίησή τους). Οι κυρώσεις καθορίζονται σύμφωνα με την αρχή της αναλογικότητας (δηλαδή λαμβάνοντας υπόψη τη σοβαρότητα της κατάστασης, συμπεριλαμβανομένου του αντικτύπου στα οικονομικά συμφέροντα και την εικόνα της ΕΕ· τον χρόνο που έχει παρέλθει από την προσαπτόμενη συμπεριφορά· τη διάρκεια και την επανάληψη της προσαπτόμενης συμπεριφοράς· την πρόθεση ή τον βαθμό αμέλειας· και το ποσό που διακυβεύεται).

1.6. Εφαρμογή του καθεστώτος αιρεσιμότητας για την προστασία του προϋπολογισμού της ΕΕ

Μετά την έκδοση του κανονισμού περί γενικού καθεστώτος αιρεσιμότητας για την προστασία του προϋπολογισμού της ΕΕ τον Δεκέμβριο του 2020 ⁽³⁹⁾, η ΕΕ διαθέτει, για πρώτη φορά, ένα ειδικό εργαλείο για την προστασία του προϋπολογισμού της από παραβιάσεις των αρχών του κράτους δικαίου.

Ο κανονισμός άρχισε να ισχύει την 1η Ιανουαρίου 2021 και συμπληρώνει άλλες διαδικασίες που έχουν θεσπιστεί βάσει της ενωσιακής νομοθεσίας για την προστασία του προϋπολογισμού της ΕΕ. Αποσκοπεί στην προστασία του προϋπολογισμού της ΕΕ από παραβιάσεις των αρχών του κράτους δικαίου που επηρεάζουν ή απειλούν σοβαρά να επηρεάσουν τη χρηστή δημοσιονομική διαχείρισή του ή την προστασία των οικονομικών συμφερόντων της ΕΕ. Από τον Ιανουάριο του 2021 η Επιτροπή αξιολογεί τις διαθέσιμες πληροφορίες για τον εντοπισμό πιθανών παραβιάσεων σχετικά με τον κανονισμό. Τον Νοέμβριο του 2021 εστάλησαν σε δύο κράτη μέλη, την Ουγγαρία και την Πολωνία, επιστολές με τις οποίες ζητήθηκαν πληροφορίες που θα τροφοδοτούσαν την αξιολόγηση της Επιτροπής με βάση τον κανονισμό. Τον Απρίλιο του 2022 η Επιτροπή απέστειλε μια πρώτη κοινοποίηση στην Ουγγαρία στο πλαίσιο του γενικού καθεστώτος αιρεσιμότητας, ενεργοποιώντας τη διαδικασία που ενδέχεται να οδηγήσει στην επιβολή μέτρων κατά κράτους μέλους για παραβιάσεις των αρχών του κράτους δικαίου. Για περαιτέρω εξελίξεις σχετικά με την εφαρμογή του καθεστώτος αιρεσιμότητας, βλ. τμήμα 4.

⁽³⁹⁾ [Κανονισμός \(ΕΕ, Ευρατόμ\) 2020/2092](#) του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 16ης Δεκεμβρίου 2020, περί γενικού καθεστώτος αιρεσιμότητας για την προστασία του προϋπολογισμού της Ένωσης (ΕΕ L 4331 της 22.12.2020, σ. 1).

2. Αποτελέσματα ελέγχου

Όλες οι υπηρεσίες της Επιτροπής εφαρμόζουν τα **κοινά χαρακτηριστικά ελέγχου** που περιγράφονται ανωτέρω ανεξάρτητα από την πηγή χρηματοδότησης. Τα μέτρα για την πρόληψη, τον εντοπισμό και τη διόρθωση των παρατυπιών εφαρμόζονται σε πολυετή βάση σε επίπεδο ειδικών προγραμμάτων ή άλλων τμημάτων των δαπανών. Δεδομένου ότι τα επιμέρους προγράμματα δαπανών μπορεί να παρουσιάζουν σημαντικές διαφοροποιήσεις, οι στρατηγικές ελέγχου πρέπει να προσαρμόζονται σε διαφορετικούς τρόπους διαχείρισης, τομείς πολιτικής και/ή μεθόδους χρηματοδότησης, καθώς και στους σχετικούς κινδύνους.

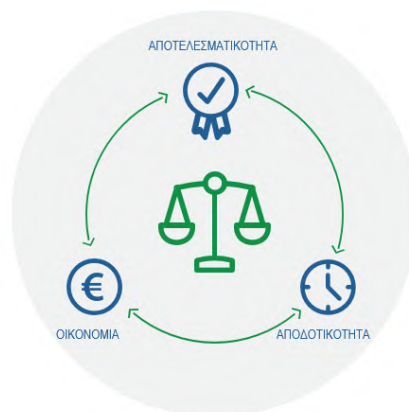
Η Επιτροπή έχει ως στόχο να επιτύχει τη σωστή ισορροπία μεταξύ χαμηλού επιπέδου σφάλματος, ταχειών πληρωμών και εύλογου κόστους των ελέγχων

Αυτή η διαφοροποίηση των στρατηγικών ελέγχου είναι αναγκαία ώστε να διασφαλίζεται ότι οι έλεγχοι παραμένουν οικονομικά αποδοτικοί, δηλαδή επιτυγχάνουν τη **σωστή ισορροπία μεταξύ** χαμηλού επιπέδου σφάλματος (αποτελεσματικότητα), ταχειών πληρωμών (αποδοτικότητα) και εύλογου κόστους (οικονομία). Οι τομείς που ενέχουν περισσότερους κινδύνους συνεπάγονται υψηλότερο επίπεδο ελέγχου και/ή συχνότητα ελέγχων, ενώ οι τομείς που ενέχουν λιγότερους κινδύνους θα πρέπει να οδηγούν σε λιγότερο εντατικούς, λιγότερο δαπανηρούς και λιγότερο επαχθείς ελέγχους. Επιπλέον, οι πραγματικές δυνατότητες ανάκτησης αχρεωστήτως καταβληθέντων κονδυλίων της ΕΕ θα εξετάζονται κατά την ανάπτυξη της στρατηγικής ελέγχου (π.χ. μέσω της ανάλυσης κόστους-οφέλους των επιτόπιων ελέγχων).

Άλλοι τρόποι για τη διασφάλιση της οικονομικής αποδοτικότητας των ελέγχων περιλαμβάνουν τη μείωση του κινδύνου σφαλμάτων μέσω απλουστευμένων κανόνων και/ή διαδικασιών (όπως επιλογές απλουστευμένου κόστους, δηλαδή κατ' αποκοπή ποσά, ενιαίοι συντελεστές και μοναδιαίο κόστος), την αμοιβαία εμπιστοσύνη στις υφιστάμενες αξιολογήσεις και/ή λογιστικούς ελέγχους και ελέγχους που διενεργούνται από άλλες οντότητες και την επίτευξη οικονομιών κλίμακας με τη συνένωση των λειτουργιών ελέγχου.

Για τη μέτρηση της οικονομικής αποδοτικότητας των ελέγχων της, η Επιτροπή χρησιμοποιεί τους δείκτες κατωτέρω.

- **Αποτελεσματικότητα.** Το επίπεδο σφάλματος που εντοπίστηκε βάσει των διενεργηθέντων ελέγχων, που παρέχει τη δυνατότητα ομαδοποίησης των δαπανών σε διαφορετικές κατηγορίες κινδύνου.
- **Αποδοτικότητα.** Ο μέσος χρόνος που απαιτείται για την πραγματοποίηση μιας πληρωμής. Πέραν τούτου, η Επιτροπή αναζητεί συνεχώς και αναπτύσσει νέους τρόπους για την αύξηση της αποδοτικότητας, κυρίως με τη δημιουργία συνεργειών, όπου αυτό είναι εφικτό.
- **Οικονομία.** Η αναλογικότητα μεταξύ του κόστους των ελέγχων και των υπό διαχείριση κονδυλίων.

2.1. Τα αποτελέσματα του ελέγχου της Επιτροπής επιβεβαιώνουν ότι ο προϋπολογισμός της ΕΕ προστατεύεται αποτελεσματικά

Με βάση τους λογιστικούς και άλλους ελέγχους που διενεργούνται, οι υπηρεσίες της Επιτροπής αξιολογούν σε ετήσια βάση το επίπεδο κινδύνου για τη νομιμότητα και την κανονικότητα των δαπανών της ΕΕ σε δύο στάδια στο πλαίσιο του πολυετούς κύκλου ελέγχου: κατά την πληρωμή και κατά το κλείσιμο των προγραμμάτων.

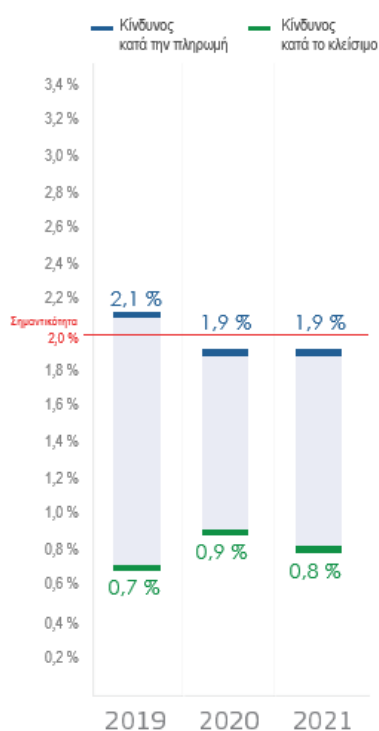
Συνολικά αποτελέσματα για το 2021

Κίνδυνος κατά την πληρωμή: **1,9 %**.

Κίνδυνος κατά το κλείσιμο: **0,8 %**.

Διορθώσεις προηγούμενων πληρωμών: **5,6 δισ. EUR**.

Επιφυλάξεις: **16, με συνολικό δημοσιονομικό αντίκτυπο 987 εκατ. EUR**.

Ο κίνδυνος κατά την πληρωμή είναι μια εκτίμηση των σφαλμάτων που θα μπορούσαν να αποφευχθούν παρά τους εκ των προτέρων ελέγχους και επηρεάζουν τις πληρωμές που έχουν καταβληθεί. Τα σφάλματα αυτά εντοπίστηκαν μέσω εκ των υστέρων λογιστικών και άλλων ελέγχων. Ο κίνδυνος κατά το κλείσιμο είναι μια εκτίμηση των σφαλμάτων που θα παραμείνουν στο τέλος του κύκλου ζωής των προγραμμάτων αφού έχουν πραγματοποιηθεί όλοι οι εκ των υστέρων έλεγχοι και διορθώσεις. Είναι ίσος με τον κίνδυνο κατά την πληρωμή μείον μια συντηρητική εκτίμηση των μελλοντικών διορθώσεων, οι οποίες θα εφαρμοστούν μεταξύ του έτους αναφοράς και του τέλους του κύκλου ζωής του προγράμματος.

Η Επιτροπή θεωρεί ότι ο προϋπολογισμός προστατεύεται αποτελεσματικά όταν, το αργότερο έως το κλείσιμο των προγραμμάτων — δηλαδή όταν έχουν πραγματοποιηθεί όλοι οι έλεγχοι, οι διορθώσεις, οι ανακτήσεις κ.λπ. —, ο κίνδυνος κατά το κλείσιμο είναι χαμηλότερος από το 2 %.

Πρόκειται για το όριο σημαντικότητας το οποίο χρησιμοποιεί και το Ευρωπαϊκό Ελεγκτικό Συνέδριο. Για περισσότερες λεπτομέρειες σχετικά με αυτές τις έννοιες και τη μεθοδολογία που

χρησιμοποιείται για τον υπολογισμό αυτών των εκτιμήσεων, καθώς και για τα αποτελέσματα του ελέγχου για κάθε τομέα πολιτικής, βλ. παράρτημα 5.

Για το 2021 ο συνολικός κίνδυνος κατά την πληρωμή και ο συνολικός κίνδυνος κατά το κλείσιμο εξακολουθούν να συνάδουν με αυτά του 2020, και είναι αμφότεροι χαμηλότεροι από το όριο σημαντικότητας του 2 %.

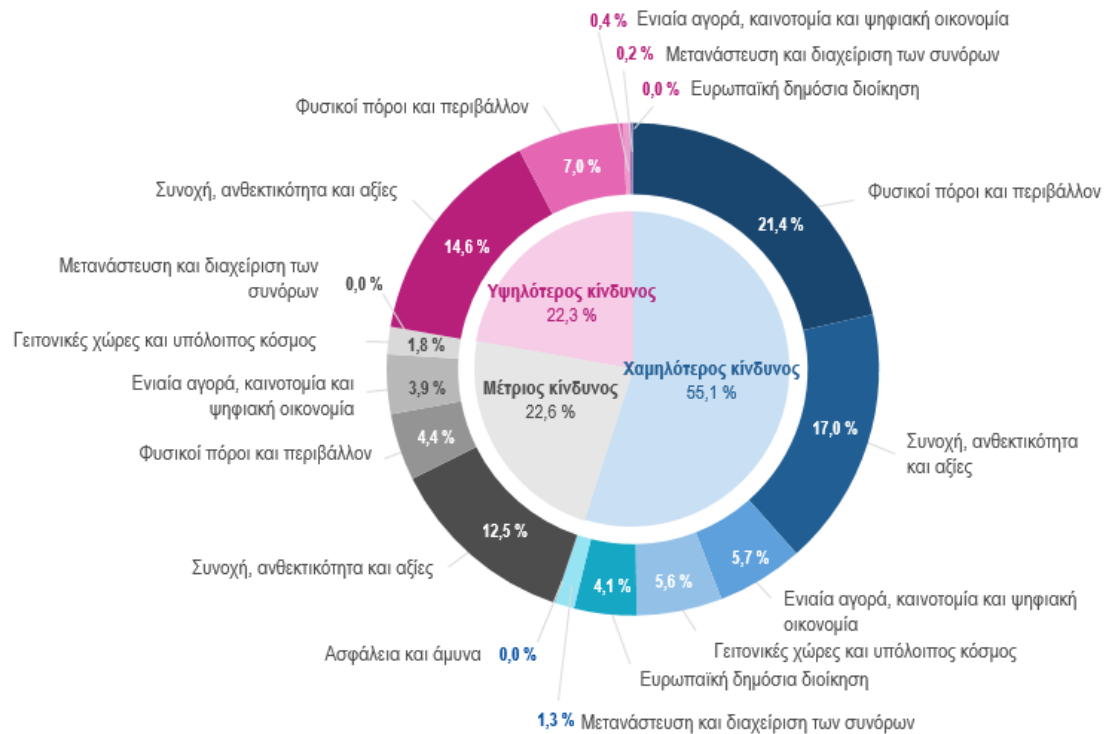
Η κατάσταση κάθε τομέα πολιτικής περιγράφεται κατωτέρω.

Το 2021 ήταν ένα μεταβατικό έτος, με την επίσημη έναρξη των νέων προγραμμάτων για την περίοδο 2021-2027, ενώ τα προϋπάρχοντα προγράμματα βρίσκονταν ακόμη σε εξέλιξη.

Δεδομένου ότι η ετήσια έκθεση για τη διαχείριση και τις επιδόσεις του προϋπολογισμού της ΕΕ αποτελεί σύνοψη των 51 ετήσιων εκθέσεων δραστηριοτήτων, καθεμία κατανέμεται εξ ολοκλήρου σε έναν από τους επτά τομείς του πολυετούς δημοσιονομικού πλαισίου (οι οποίοι ήταν έξι «τομείς πολιτικής» στις προηγούμενες εκδόσεις της ετήσιας έκθεσης για τη διαχείριση και τις επιδόσεις). Για τη Γενική Διεύθυνση Αμυντικής Βιομηχανίας και Διαστήματος, λαμβάνοντας υπόψη τη σημασία του τμήματος αυτού στον τομέα «Ασφάλεια και άμυνα», οι σχετικές δαπάνες για την άμυνα και την ασφάλεια έχουν απομονωθεί από τις λοιπές δαπάνες της εν λόγω Διεύθυνσης και έχουν ενταχθεί στον αντίστοιχο τομέα. Για λόγους σύγκρισης, ο κίνδυνος κατά την πληρωμή και ο κίνδυνος ποσό κατά το κλείσιμο κάθε τομέα των προηγούμενων ετών υπολογίστηκε εκ νέου με βάση τη νέα αυτή δομή.

2.1.1. Παρουσίαση των δαπανών χαμηλότερου, μέτριου και υψηλότερου κινδύνου

Η Επιτροπή προσδιορίζει ποια προγράμματα παρουσιάζουν υψηλότερο κίνδυνο, ώστε να μπορεί να εστιάσει τα μέτρα της όπου έχει μεγαλύτερη σημασία. Δεδομένης της εμπειριστατωμένης εμπειρικής προσέγγισής της, η Επιτροπή διαθέτει αξιόπιστα στοιχεία που καταδεικνύουν τη διαφοροποιημένη κατάσταση των ταμείων που διαχειρίζεται (βλ. διάγραμμα κατωτέρω). Βάσει του **κινδύνου κατά την πληρωμή** —πριν από την εφαρμογή οποιασδήποτε μελλοντικής διόρθωσης—, η Επιτροπή μπορεί να διαχωρίσει με ακρίβεια τις ετήσιες δαπάνες σε χαμηλότερου κινδύνου κατά την πληρωμή (όταν ο κίνδυνος είναι μικρότερος του 1,9 %), μετρίου κινδύνου κατά την πληρωμή (μεταξύ 1,9 % και 2,5 %) και υψηλότερου κινδύνου κατά την πληρωμή (άνω του 2,5 %). Όσον αφορά τους φυσικούς πόρους και τη συνοχή, η ανάλυση αυτή εφαρμόζεται επίσης σε επίπεδο επιμέρους οργανισμών πληρωμών και επιχειρησιακών προγραμμάτων στα κράτη μέλη. Με τον τρόπο αυτόν, η Επιτροπή μπορεί να εντοπίζει ποια προγράμματα/τμήματα δαπανών ενέχουν υψηλότερο κίνδυνο και να παρέχει αποτελεσματικά τη στήριξή της και να αντιμετωπίζει συγκεκριμένες αδυναμίες, ακόμα και για πολιτικές οι οποίες, εάν ληφθούν υπόψη σε παγκόσμιο επίπεδο, είναι χαμηλότερου κινδύνου, όπως η κοινή γεωργική πολιτική.

Η κατηγοριοποίηση των δαπανών από την Ευρωπαϊκή Επιτροπή σε τμήματα υψηλότερου, μέτριου και χαμηλότερου κινδύνου, ως ποσοστών του συνολικού ποσού των σχετικών δαπανών για το 2021.

Πηγή: Ευρωπαϊκή Επιτροπή.

Ως εκ τούτου, οι δαπάνες της Επιτροπής υποδιαιρούνται σε κατηγορίες χαμηλότερου, μέτριου και υψηλότερου κινδύνου ως εξής.

- Χαμηλότερου κινδύνου.** Το τμήμα αυτό ανήλθε σε 95 δισ. EUR το 2021 (55 % των δαπανών, ποσοστό παρόμοιο με το 56 % του προηγούμενου έτους). Περιλαμβάνει τις δαπάνες ορισμένων οργανισμών πληρωμών για την κοινή γεωργική πολιτική, καθώς και τα επιχειρησιακά προγράμματα για το Ευρωπαϊκό Ταμείο Θάλασσας και Αλιείας και τη συνοχή με χαμηλότερο κίνδυνο κατά την πληρωμή· δαπάνες σχετικές με τον μηχανισμό «Συνδέοντας την Ευρώπη», τις δράσεις Marie Skłodowska-Curie· επιχορηγήσεις του Ευρωπαϊκού Συμβουλίου Έρευνας· συνεισφορές σε οργανισμούς (Ευρωπαϊκός Οργανισμός Διαστήματος, Οργανισμός της Ευρωπαϊκής Ένωσης για το διαστημικό πρόγραμμα κ.λπ.)· το πρόγραμμα Erasmus+· το μέσο στήριξης έκτακτης ανάγκης· το Ταμείο Ασύλου, Μετανάστευσης και Ένταξης· το Ταμείο Εσωτερικής Ασφάλειας· την ανθρωπιστική βοήθεια· την αναπτυξιακή βοήθεια που παρέχεται μέσω διεθνών οργανισμών και διοικητικές δαπάνες.
- Μέτριου κινδύνου.** Ανήλθε σε 39 δισ. EUR το 2021 (23 % των δαπανών σε σύγκριση με 16 % το 2020). Περιλαμβάνει τις δαπάνες ορισμένων οργανισμών πληρωμών για την κοινή γεωργική πολιτική και τα επιχειρησιακά προγράμματα για το Ευρωπαϊκό Ταμείο Θάλασσας και Αλιείας και τη συνοχή με μέτριο κίνδυνο κατά την πληρωμή· επιχορηγήσεις σε προγράμματα αναπτυξιακής βοήθειας και σε προγράμματα γειτονίας· και τις δαπάνες στο πλαίσιο του προγράμματος «Ορίζων 2020». Όσον αφορά το τελευταίο, πρόκειται για βελτίωση σε σύγκριση με τα προηγούμενα έτη, κατά τα οποία οι δαπάνες αυτές ενείχαν υψηλότερο κίνδυνο, και τα θετικά αυτά αποτελέσματα θα πρέπει να επιβεβαιωθούν κατά τα επόμενα έτη.
- Υψηλότερου κινδύνου.** Ανήλθε σε 38 δισ. EUR το 2021 (22 % των δαπανών σε σύγκριση με 28 % το 2020). Περιλαμβάνει τις δαπάνες ορισμένων οργανισμών πληρωμών στο πλαίσιο της κοινής γεωργικής πολιτικής· τα επιχειρησιακά προγράμματα για το Ευρωπαϊκό Ταμείο

Θάλασσας και Αλιείας και τη συνοχή με υψηλότερο κίνδυνο κατά την πληρωμή ή με σοβαρές ελλείψεις ⁽⁴⁰⁾ και δαπάνες που σχετίζονται με πολύπλοκες επιχορηγήσεις σε άλλα χρηματοδοτικά προγράμματα (για παράδειγμα τον μηχανισμό «Συνδέοντας την Ευρώπη» — Ενέργεια).

Από τη λεπτομερή ανάλυση της Επιτροπής προκύπτει ότι το επίπεδο σφάλματος σχετίζεται στενά με τη φύση της χρηματοδότησης. Η πλειονότητα των προγραμμάτων ή τμημάτων δαπανών, που αντιστοιχεί σε περισσότερο από το 50 % των σχετικών δαπανών του έτους, παρουσιάζουν σχετικά χαμηλότερο κίνδυνο κατά την πληρωμή, διότι περιλαμβάνουν απλές πληρωμές βάσει δικαιωμάτων. Αφετέρου, ορισμένα προγράμματα ή τμήματα δαπανών στα οποία χρησιμοποιούνται μάλλον περίπλοκα καθεστώτα βάσει επιστροφής δαπανών, φαίνεται ότι παρουσιάζουν σχετικά υψηλότερο κίνδυνο κατά την πληρωμή. Ωστόσο, τα συστήματα ελέγχου που εφαρμόζονται παρέχουν τη δυνατότητα μετριασμού των κινδύνων που σχετίζονται με ορισμένα από τα πλέον πολύπλοκα προγράμματα και, κατ' επέκταση, τη δυνατότητα μείωσης του κινδύνου κατά την πληρωμή.

Η Επιτροπή παρακολουθεί στενά ο κίνδυνος κατά την πληρωμή και ο κίνδυνος κατά το κλείσιμο για τα διάφορα προγράμματα και λαμβάνει περαιτέρω μέτρα για τη μείωση των ποσοστών σφάλματος. Όσον αφορά ειδικότερα τις κατηγορίες μέτρου και υψηλότερου κινδύνου, η Επιτροπή θα συνεχίσει να εργάζεται για την περαιτέρω μείωση των ποσοστών σφάλματος με την αύξηση της ευαισθητοποίησης των δικαιούχων και των εκτελεστικών εταίρων σχετικά με τα ζητήματα αυτά, την προσαρμογή των στρατηγικών ελέγχου, όπου απαιτείται, εφαρμόζοντας τα διδάγματα που αντλήθηκαν σε μελλοντικά προγράμματα και απλουστεύοντας τους κανόνες, όπου είναι δυνατόν.

2.1.2. Αποτελέσματα ελέγχου ανά τομέα πολιτικής

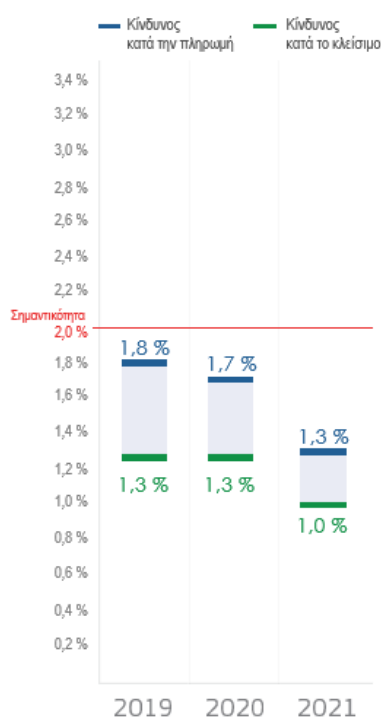
Τομέας 1 — Ενιαία αγορά, καινοτομία και ψηφιακή οικονομία

Όσον αφορά την «**Ενιαία αγορά, καινοτομία και ψηφιακή οικονομία**», τόσο ο **κίνδυνος κατά την πληρωμή (1,3 %)** όσο και ο **κίνδυνος κατά το κλείσιμο (1,0 %)** είναι πολύ κάτω από το 2 % και μειώθηκαν σε σύγκριση με το 2020 από 1,7 % και 1,3 %, αντίστοιχα. Το 2021 τα **προληπτικά και διορθωτικά μέτρα της Επιτροπής ανήλθαν σε 162 εκατ. EUR** — 142 εκατ. EUR σε προληπτικά και 20 εκατ. EUR σε διορθωτικά μέτρα, σύμφωνα με τα ποσά του 2020 τα οποία ανέρχονταν σε 146 εκατ. EUR και 26 εκατ. EUR, αντίστοιχα.

Η μείωση του κινδύνου κατά την πληρωμή και του κινδύνου κατά το κλείσιμο σε σύγκριση με το 2020 και το 2019 οφείλεται στη μείωση των ποσοστών σφάλματος για το πρόγραμμα «Ορίζων 2020». Το πρόγραμμα «**Ορίζων 2020**» αντιπροσωπεύει το 44 % των δαπανών στον εν λόγω τομέα πολιτικής, και κατά συνέπεια ο κίνδυνος κατά την πληρωμή (2,3 %) συμβάλλει σημαντικά στον σχετικό συνολικό κίνδυνο κατά την πληρωμή. Εδώ και αρκετά χρόνια, οι υπηρεσίες έρευνας λαμβάνουν μέτρα για να

⁽⁴⁰⁾ Στην περίπτωση του Ευρωπαϊκού Ταμείου Περιφερειακής Ανάπτυξης, του Ταμείου Συνοχής και του Ευρωπαϊκού Ταμείου Θάλασσας και Αλιείας, το επίπεδο κινδύνου θεωρήθηκε επίσης υψηλό, ανεξάρτητα από τον κίνδυνο κατά την πληρωμή, δεδομένου ότι η ελεγκτική γνώμη που εκδόθηκε στις ετήσιες εκθέσεις δραστηριοτήτων σχετικά με τη λειτουργία του συστήματος διαχείρισης των προγραμμάτων ήταν είτε αρνητική είτε με επιφύλαξη.

διαμορφώσουν ο κίνδυνος κατά το κλείσιμο όσο το δυνατόν πλησιέστερα στο 2 % ή κάτω από αυτό ⁽⁴¹⁾. Για πρώτη φορά, ο στόχος επιτεύχθηκε.

Οι απλουστεύσεις που θεσπίστηκαν στο πρόγραμμα «Ορίζων 2020», σε συνδυασμό με εστιασμένες εκστρατείες επικοινωνίας που στοχεύουν σε δικαιούχους που είναι πιο επιρρεπείς σε σφάλματα, όπως οι μικρομεσαίες επιχειρήσεις, οι νέοι δικαιούχοι, καθώς και η ενισχυμένη κατάρτιση των εξωτερικών ελεγκτικών εταιρειών που διενεργούν ελέγχους για λογαριασμό της Επιτροπής, έχουν ασφαλώς θετικό αντίκτυπο στην εμφάνιση και την οικονομική σημασία των σφαλμάτων. Ωστόσο, τα θετικά αποτελέσματα για το 2021 θα πρέπει να επιβεβαιωθούν τα επόμενα έτη, και θα πρέπει να συνεχιστούν τα μέτρα που έχουν ληφθεί μέχρι στιγμής.

Το 2021 δρομολογήθηκε επίσημα το πρόγραμμα-πλαίσιο «Ορίζων Ευρώπη», το νέο ευρωπαϊκό πρόγραμμα-πλαίσιο για την έρευνα και την καινοτομία, ενώ το πρόγραμμα «Ορίζων 2020» βρίσκεται ακόμη σε εξέλιξη. Η καθυστερημένη έγκριση του κανονισμού για το πρόγραμμα-πλαίσιο «Ορίζων Ευρώπη», σε σύγκριση με το αρχικό σχέδιο, καθυστέρησε την έναρξη της υλοποίησης του προγράμματος. Όσον αφορά τη δημοσιονομική διαχείριση, στόχος της Επιτροπής για το πρόγραμμα-πλαίσιο «Ορίζων Ευρώπη» είναι

να επεκτείνει τη χρήση επιλογών απλουστευμένου κόστους, διευκολύνοντας με τον τρόπο αυτόν τη συμμόρφωση των δικαιούχων με τους κανόνες και τη μεγαλύτερη εστίασή τους στο πραγματικό ερευνητικό τους πρόγραμμα. Μαζί με τις συνεχείς εκστρατείες επικοινωνίας που απευθύνονται στα ενδιαφερόμενα μέρη, αναμένεται να προετοιμάσει το έδαφος για σημαντική μείωση του κινδύνου κατά την πληρωμή για το πρόγραμμα-πλαίσιο «Ορίζων Ευρώπη». Λαμβάνοντας υπόψη το χαμηλό επίπεδο των τρεχουσών σχετικών δαπανών και τη φύση των συναφών συναλλαγών, οι δαπάνες στο πλαίσιο του προγράμματος-πλαισίου «Ορίζων Ευρώπη» θεωρούνται χαμηλού κινδύνου για το 2021.

Όσον αφορά τα άλλα προγράμματα, συγκεκριμένα τμήματα του **μηχανισμού «Συνδέοντας την Ευρώπη»** (που καλύπτουν την ενέργεια και τις τηλεπικοινωνίες) έχουν αποτελέσει αντικείμενο επιφυλάξεων από τον Ευρωπαϊκό Εκτελεστικό Οργανισμό για το Κλίμα, τις Υποδομές και το Περιβάλλον και τον νέο Ευρωπαϊκό Εκτελεστικό Οργανισμό για την Υγεία και τον Ψηφιακό τομέα ⁽⁴²⁾, λαμβανομένων υπόψη των υπολειπόμενων ποσοστών σφάλματος 2,52 % και 3,84 %, αντίστοιχα. Στον εν λόγω τομέα πολιτικής, μικρός αριθμός άλλων προγραμμάτων ⁽⁴³⁾ έχει υπολειπόμενο ποσοστό σφάλματος άνω του 2 %· ωστόσο, αυτό δεν έχει αντίκτυπο στη διασφάλιση λόγω των ήσσονος

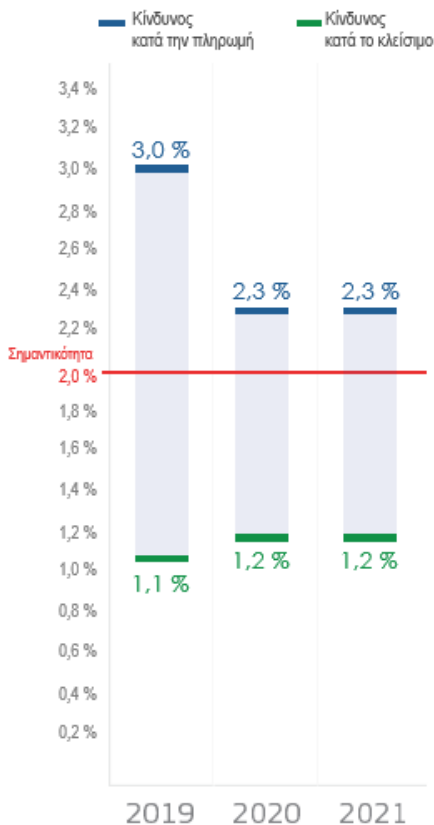
⁽⁴¹⁾ Στο νομοθετικό δημοσιονομικό δελτίο που συνοδεύει την πρόταση της Επιτροπής για το πρόγραμμα «Ορίζων 2020» αναφέρονται τα εξής: «Συνεπώς, η Επιτροπή θεωρεί ότι για τις ερευνητικές δαπάνες στο πλαίσιο του προγράμματος πλαισίου «Ορίζων 2020», ο κίνδυνος σφάλματος, σε ετήσια βάση, που κυμαίνεται από 2 % έως 5 %, αποτελεί ρεαλιστικό στόχο, λαμβάνοντας υπόψη το κόστος των ελέγχων, τα μέτρα απλούστευσης που προτείνονται για τη μείωση της πολυπλοκότητας των κανόνων και τους συναφείς εγγενείς κινδύνους που συνδέονται με την επιστροφή δαπανών του ερευνητικού έργου. Ο απώτερος στόχος για το ποσοστό εναπομενόντων σφαλμάτων κατά το κλείσιμο των προγραμμάτων, αφού ληφθεί υπόψη ο δημοσιονομικός αντίκτυπος όλων των ελέγχων, των μέτρων διόρθωσης και ανάκτησης, είναι να επιτευχθεί ένα επίπεδο όσο το δυνατόν πλησιέστερο στο 2 %».

⁽⁴²⁾ Βλ. παράρτημα 5 για περισσότερες πληροφορίες.

⁽⁴³⁾ Έβδομο πρόγραμμα-πλαίσιο για την έρευνα και την τεχνολογική ανάπτυξη, πιλοτικά έργα και προπαρασκευαστικές ενέργειες, πρόγραμμα της ΕΕ για την ανταγωνιστικότητα των επιχειρήσεων και τις μικρομεσαίες επιχειρήσεις, Ταμείο Έρευνας για τον Άνθρακα και τον Χάλυβα και μηχανισμός «Συνδέοντας την Ευρώπη» — Τηλεπικοινωνίες.

σημασίας δημοσιονομικών επιπτώσεων ⁽⁴⁴⁾ και δεν έχουν διατυπωθεί επιφυλάξεις. Τέλος, η επιφύλαξη του 2020 για τις επιχορηγήσεις στο πλαίσιο του **προγράμματος της ΕΕ για την ανταγωνιστικότητα των επιχειρήσεων και των μικρομεσαίων επιχειρήσεων** που υλοποιείται από τον Εκτελεστικό Οργανισμό για το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο Καινοτομίας και τις ΜΜΕ έχει αρθεί. Άλλα προγράμματα ⁽⁴⁵⁾ ενέχουν εγγενώς χαμηλότερους κινδύνους λόγω του είδους της χρηματοδότησης και του επιπέδου των διενεργούμενων ελέγχων.

Τομέας 2 — Συνοχή, ανθεκτικότητα και αξίες

Όσον αφορά τον νέο τομέα «Συνοχή, ανθεκτικότητα και αξίες», ο κίνδυνος κατά την πληρωμή ύψους 2,3 % παραμένει σταθερός σε σύγκριση με το 2020.

Στο πλαίσιο του εν λόγω τομέα, ο κίνδυνος κατά την πληρωμή και ο κίνδυνος ποσό κατά το κλείσιμο σχετίζονται κυρίως με το επίπεδο που παρατηρείται για τα ταμεία της πολιτικής συνοχής ⁽⁴⁶⁾, δεδομένου του όγκου των σχετικών δαπανών (περίπου 94 % επί του συνόλου). Τα κράτη μέλη εφάρμοσαν δημοσιονομικές διορθώσεις ύψους 3 763 εκατ. EUR ⁽⁴⁷⁾. Σε αυτές περιλαμβάνονται προληπτικά και διορθωτικά μέτρα που προκύπτουν, αφενός, από τις εργασίες των αρχών διαχείρισης και ελέγχου και, αφετέρου, από τις εργασίες της Επιτροπής και του Ευρωπαϊκού Ελεγκτικού Συνεδρίου. Η Επιτροπή εφάρμοσε προληπτικά και διορθωτικά μέτρα συνολικού ύψους 118 εκατ. EUR, συμπεριλαμβανομένων καθαρών δημοσιονομικών διορθώσεων ύψους 84 εκατ. EUR.

Όσον αφορά τα ταμεία της πολιτικής συνοχής, παρά τις συνεχείς προσπάθειες και βελτιώσεις στη λειτουργία των συστημάτων ελέγχου, ο κίνδυνος κατά την πληρωμή παραμένει σημαντικός. Εκτιμάται ότι κυμαίνεται μεταξύ **1,8 % και 2,5 %** ⁽⁴⁸⁾ ⁽⁴⁹⁾, όπως και το 2020 (1,9 % έως 2,4 %). Οι εκτιμώμενες μελλοντικές διορθώσεις είναι

επίσης συγκρίσιμες με το 2020 και, ως εκ τούτου, ο **κίνδυνος κατά το κλείσιμο παραμένει σταθερός στο 1,2 %.**

⁽⁴⁴⁾ Από το 2019 έχει θεσπιστεί κατώτατο όριο για τις δημοσιονομικές επιφυλάξεις. Οι ποσοτικοποιημένες επιφυλάξεις της ετήσιας έκθεσης δραστηριοτήτων σχετικά με τα υπολειπόμενα ποσοστά σφάλματος άνω του ορίου σημαντικότητας του 2 % δεν θεωρούνται σημαντικές για τα τμήματα που αντιπροσωπεύουν λιγότερο από το 5 % των συνολικών πληρωμών μιας γενικής διεύθυνσης και έχουν δημοσιονομική επίπτωση κάτω από 5 εκατ. EUR. Στις περιπτώσεις αυτές, δεν απαιτούνται πλέον ποσοτικοποιημένες επιφυλάξεις.

⁽⁴⁵⁾ Για παράδειγμα, οι δράσεις Marie Skłodowska-Curie, οι οποίες αποτελούν μέρος του προγράμματος «Ορίζων 2020».

⁽⁴⁶⁾ Ευρωπαϊκό Ταμείο Περιφερειακής Ανάπτυξης, Ταμείο Συνοχής, Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο, Πρωτοβουλία για την απασχόληση των νέων, Ταμείο Ευρωπαϊκής Βοήθειας προς τους Απόρους.

⁽⁴⁷⁾ Δημοσιονομικές διορθώσεις για την περίοδο 2007-2013 και δαπάνες που αφαιρέθηκαν από τους λογαριασμούς για την περίοδο 2014, βλ. επίσης τόμος II παράρτημα 5 τμήμα 5.4.

⁽⁴⁸⁾ Η ανώτατη αξία του εύρους τιμών καθορίζεται λαμβάνοντας υπόψη το χειρότερο σενάριο υπό το πρίσμα των υπό εξέλιξη διαδικασιών ελέγχου.

⁽⁴⁹⁾ Ο κίνδυνος αυτός βρίσκεται εντός του φάσματος του επιπέδου σφάλματος μεταξύ 0,9 % και 6,1 %, όπως εκτιμήθηκε από το Ελεγκτικό Συνέδριο στην [ετήσια έκθεσή του για το 2020](#) (παράρτημα 5.1, σ. 154). Το υψηλότερο επίπεδο σφάλματος που εκτιμά το Ελεγκτικό Συνέδριο μπορεί ορισμένες φορές να εξηγείται από αποκλίσεις στην ερμηνεία των εθνικών κανόνων ή στη μέθοδο που χρησιμοποιήθηκε για τον προσδιορισμό του ποσού του σφάλματος.

Το **Ευρωπαϊκό Ταμείο Περιφερειακής Ανάπτυξης** και το **Ταμείο Συνοχής** παρουσιάζουν μείωση του κινδύνου κατά την πληρωμή, από 2,1 % έως 2,6 % το 2020 σε 1,9 % έως 2,5 % το 2021. Η μείωση αυτή αποδίδεται σε βελτιώσεις των συστημάτων διαχείρισης και ελέγχου για ορισμένα προγράμματα.

Το **Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο** παρουσιάζει παρόμοιο φάσμα κινδύνων κατά την πληρωμή το 2021, από 1,7 % έως 2,5 %, ποσοστό που συνιστά αύξηση από 1,4 % έως 1,9 % το 2020. Η αύξηση αυτή οφείλεται στη συνετή προσέγγιση που ακολούθησε η Επιτροπή για ορισμένα προγράμματα για τα οποία τα αναφερθέντα ποσοστά σφάλματος αυξήθηκαν εν αναμονή οριστικών πληροφοριών.

Το 2021 ήταν το πρώτο έτος του νέου πολυετούς δημοσιονομικού πλαισίου. Ωστόσο, τον Ιούνιο εκδόθηκε ο κανονισμός για τις κοινές διατάξεις για τα ταμεία της πολιτικής συνοχής για την περίοδο 2021-2027. Δεδομένου ότι τα κράτη μέλη εργάζονται επί του παρόντος για την προετοιμασία των προγραμμάτων τους και, όσον αφορά τα πιο προηγμένα, έχουν μόλις ξεκινήσει την επιλογή των έργων, δεν αναμένονται άλλες πληρωμές πέραν της προχρηματοδότησης για αρκετά έτη.

Παρά τις συνεχείς προσπάθειες και βελτιώσεις στη λειτουργία των συστημάτων ελέγχου, κίνδυνος κατά την πληρωμή για τη συνοχή παραμένει πάνω από το όριο σημαντικότητας του 2 %. Αυτό οφείλεται κυρίως στην εγγενή πολυπλοκότητα των έργων που χρηματοδοτούνται από τα εν λόγω ταμεία, στην πληθώρα των εμπλεκόμενων παραγόντων και στη δυσκολία αντιμετώπισης ορισμένων περίπλοκων κανόνων, κυρίως σε σχέση με τις δημόσιες συμβάσεις ή τις κρατικές ενισχύσεις.

Οι κύριες κατηγορίες παρατυπιών που εντοπίστηκαν από τις ελεγκτικές αρχές των κρατών μελών και την Επιτροπή είναι παρόμοιες με εκείνες που εντόπισε το Ελεγκτικό Συνέδριο: μη επιλέξιμες δαπάνες, σφάλματα στον τομέα των δημόσιων συμβάσεων, ελλείψεις διαδρομές ελέγχου και απουσία βασικών δικαιολογητικών. Αυτό καταδεικνύει ότι οι **περισσότερες ελεγκτικές αρχές εντοπίζουν τα διάφορα είδη παρατυπιών** που συμβάλλουν στο ποσοστό σφάλματος με ορθό τρόπο, αλλά όχι πάντα εξ ολοκλήρου ⁽⁵⁰⁾. Υπάρχουν εγγενείς κίνδυνοι σφάλματος λόγω της πολυπλοκότητας των έργων και των κανόνων. Ωστόσο, στις περισσότερες περιπτώσεις, οι αδυναμίες που εντοπίστηκαν δεν είναι συστημικές και με την εφαρμογή των διορθωτικών μέτρων η κατάσταση του σχετικού συστήματος καθίσταται συνήθως εκ νέου ικανοποιητική εντός ενός ή το πολύ δύο ετών. Επιπλέον, το ότι εντοπίζονται σφάλματα ή αδυναμίες σε ένα πρόγραμμα δεν σημαίνει ότι υπάρχουν παρόμοια σφάλματα ή αδυναμίες παντού στο οικείο κράτος μέλος. Χάρη στα αποτελέσματα των ελέγχων των κρατών μελών και της Επιτροπής, σχηματίζεται διαφοροποιημένη και διαφορετική εικόνα ανά πρόγραμμα και ανά αρχή. Αυτό επιτρέπει στην Επιτροπή να συμπεράνει ότι **τα περισσότερα προγράμματα λειτουργούν ικανοποιητικά ή επαρκώς ικανοποιητικά** ⁽⁵¹⁾, και ότι ένας **περιορισμένος αριθμός προγραμμάτων παρουσιάζει συστημικές και επαναλαμβανόμενες ελλείψεις** επί σειρά ετών, στις οποίες η Επιτροπή επικεντρώνει στη συνέχεια τις δράσεις της. Στην τελευταία κατηγορία προγραμμάτων, τα προγράμματα αυτά αναφέρονται με διαφάνεια στις επιφυλάξεις που διατυπώνονται.

⁽⁵⁰⁾ Η αξιολόγηση αυτή επιβεβαιώνεται από την πρόσφατη μελέτη «Ενιαία προσέγγιση ελέγχου — Βασικά αίτια των αδυναμιών στο έργο των διαχειριστικών και ελεγκτικών αρχών των κρατών μελών», η οποία εκπονήθηκε από το Κέντρο για τη Στρατηγική και τις Υπηρεσίες Αξιολόγησης κατόπιν αιτήματος της Επιτροπής Ελέγχου του Προϋπολογισμού του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου. Σύμφωνα με την εν λόγω μελέτη, «παρά τις ελλείψεις που εντοπίστηκαν στην εκτέλεση και τον έλεγχο των δαπανών της ΕΕ, συνολικά, το έργο των ελεγκτικών φορέων στα κράτη μέλη θεωρείται αξιόπιστο και άρτιο».

⁽⁵¹⁾ Το 91 % των προγραμμάτων στο πλαίσιο του Ευρωπαϊκού Ταμείου Περιφερειακής Ανάπτυξης και του Ταμείου Συνοχής και το 89 % των προγραμμάτων στο πλαίσιο του Ευρωπαϊκού Κοινωνικού Ταμείου, της Πρωτοβουλίας για την απασχόληση των νέων και του Ταμείου Ευρωπαϊκής Βοήθειας προς τους Απόρους.

Στο τέλος του 2021 διατυπώθηκαν **τέσσερις επιφυλάξεις** σχετικά με τα ταμεία της πολιτικής συνοχής.

- Δύο επιφυλάξεις αφορούν την περίοδο 2014-2020 και περιλαμβάνουν όλα τα προγράμματα τα οποία παρουσιάζαν κατά τη διάρκεια του έτους σημαντικές αδυναμίες στα οικεία συστήματα διαχείρισης και ελέγχου ή για τα οποία το ποσοστό σφάλματος υπερέβαινε το όριο σημαντικότητας ή, λιγότερο συχνά, για τα οποία οι ελεγκτικές εργασίες σε επίπεδο κράτους μέλους κρίθηκαν ανεπαρκείς ή μη ικανοποιητικές.
- Δύο επιφυλάξεις αφορούν την περίοδο 2007-2013, για την οποία εκκρεμεί το κλείσιμο μερικών προγραμμάτων. Οι επιφυλάξεις δεν είναι ποσοτικοποιημένες επειδή δεν πραγματοποιήθηκαν πληρωμές το 2021.

Ο αριθμός των προγραμμάτων για τα οποία διατυπώθηκαν επιφυλάξεις για την περίοδο 2014-2020 (68) είναι παρόμοιος με τον αριθμό των προγραμμάτων για τα οποία διατυπώθηκαν επιφυλάξεις το 2020 (61). Ο δημοσιονομικός αντίκτυπος αυξήθηκε από 341 εκατ. EUR σε 423 εκατ. EUR, ποσό που συνάδει με την αύξηση των συνολικών πληρωμών. Οι επιφυλάξεις αίρονται μόνον αφού ληφθούν επαρκή διορθωτικά μέτρα. Συνήθως, οι λόγοι για τους οποίους διατυπώνονται επιφυλάξεις δεν είναι διορθωτικοί και απαιτούνται 1 έως 2 έτη για να αρθεί μια επιφύλαξη⁽⁵²⁾. Για περισσότερες λεπτομέρειες σχετικά με τις επιφυλάξεις, βλ. τόμο III παράρτημα 5.

Η Επιτροπή εξακολουθεί να λαμβάνει μέτρα για τη στήριξη των αρχών που είναι αρμόδιες για τα προγράμματα ώστε να βελτιώσουν τα συστήματα διαχείρισης και ελέγχου τους και να μειώσουν τον κίνδυνο κατά το κλείσιμο για τη συνοχή κάτω από 2 %.

Το 2021 η Επιτροπή, σε στενή συνεργασία με τα κράτη μέλη, έλαβε διάφορα είδη μέτρων για την περαιτέρω βελτίωση της αποτελεσματικότητας των συστημάτων διαχείρισης και ελέγχου και για την ενίσχυση της πρόληψης, του εντοπισμού και της διόρθωσης σφαλμάτων, συμπεριλαμβανομένων όσων αναφέρονται στη συνέχεια.

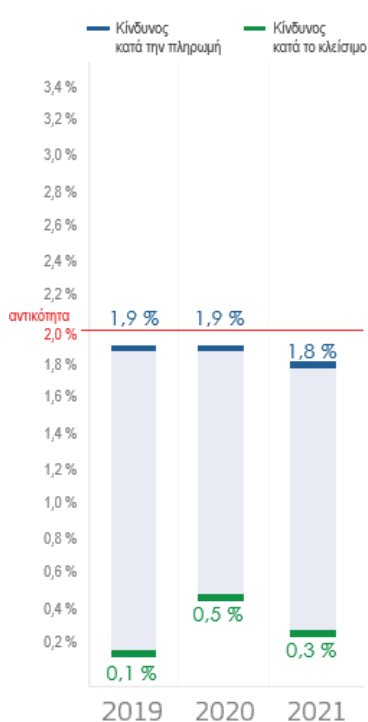
- Συνεχής παρακολούθηση, ανάλυση και αντιμετώπιση των βαθύτερων αιτίων των σφαλμάτων που δεν εντοπίστηκαν σε επίπεδο κρατών μελών.
- Δράση ανάπτυξης ικανοτήτων για τη βελτίωση της διοικητικής ικανότητας των διαχειριστικών και ελεγκτικών αρχών των κρατών μελών και για τον καλύτερο εξοπλισμό τους με σκοπό την αντιμετώπιση των πλέον πολύπλοκων τμημάτων της υλοποίησης των ταμείων. Περιλαμβάνει, για παράδειγμα, τη δωρεάν παροχή του εργαλείου εξόρυξης δεδομένων Arachne για τον εντοπισμό παρατυπιών, περιπτώσεων απάτης και πιθανών συγκρούσεων συμφερόντων, καθώς και την επαγγελματικοποίηση των δημόσιων συμβάσεων.
- Παροχή διαδικτυακής καθοδήγησης, παραδειγμάτων ορθής πρακτικής και επεξηγήσεων και προώθηση ανταλλαγής πληροφοριών μεταξύ ομοτίμων με σκοπό την παροχή στήριξης στις αναθέτουσες αρχές και στις αρχές που είναι αρμόδιες για τα προγράμματα.
- Προώθηση απλουστευμένων επιλογών κόστους, οι οποίες είναι λιγότερο επιρρεπείς σε σφάλματα, με την παροχή βοήθειας και στήριξης στις εθνικές αρχές για την προετοιμασία και την αξιολόγηση των συστημάτων απλουστευμένων επιλογών κόστους για τα προγράμματα της περιόδου 2021-2027. Η Επιτροπή εργάστηκε αδιάκοπα για τον σχεδιασμό και την εφαρμογή κατάλληλων διαδικασιών με σκοπό τη στήριξη των νέων αυτών χαρακτηριστικών,

⁽⁵²⁾ Το 78 % των επιφυλάξεων του Ευρωπαϊκού Ταμείου Περιφερειακής Ανάπτυξης και του Ταμείου Συνοχής και το 88 % των επιφυλάξεων του Ευρωπαϊκού Κοινωνικού Ταμείου, της Πρωτοβουλίας για την απασχόληση των νέων και του Ταμείου Ευρωπαϊκής Βοήθειας προς τους Απόρους αίρονται σε λιγότερο από 2 έτη.

συμπεριλαμβανομένων μέτρων για την ενίσχυση της υιοθέτησης απλουστευμένων επιλογών κόστους και χρηματοδότησης που δεν συνδέονται με καθεστώτα δαπανών, περισσότερο αναλογικών λογιστικών και άλλων ελέγχων, υποβολής εκθέσεων με βάση τη συμμόρφωση και αυξημένης ευελιξίας για την προσαρμογή των προγραμμάτων σε νέα κοινωνικοοικονομικά και εδαφικά πλαίσια.

Σε σχέση με προηγούμενες λογιστικές χρήσεις, μετά την ολοκλήρωση των αυστηρών διαδικασιών αντιπαράθεσης, τα κράτη μέλη εφάρμοσαν πρόσθετες δημοσιονομικές διορθώσεις. Με αυτόν τον τρόπο ο κίνδυνος κατά το κλείσιμο διαμορφώθηκε κάτω από το 2 % για κάθε μία από τις προηγούμενες λογιστικές χρήσεις και επιβεβαιώθηκε η διορθωτική ικανότητα για τα ταμεία της πολιτικής συνοχής. Το ποσοστό αυτό θα εξακολουθήσει να μειώνεται μέχρι το κλείσιμο των προγραμμάτων.

Τομέας 3 — Φυσικοί πόροι και περιβάλλον

Όσον αφορά τον τομέα «Φυσικοί πόροι και περιβάλλον», ο κίνδυνος **κατά την πληρωμή** παραμένει κάτω από το όριο σημαντικότητας του 2 % και μειώθηκε στο **1,8 %**, σε σύγκριση με το 2020 (1,9 %). Οι εκτιμώμενες μελλοντικές διορθώσεις αυξήθηκαν ελαφρώς στο **1,5 %** των δαπανών του 2021 (1,4 % το 2020), γεγονός που οδηγεί σε εκτίμηση για τον κίνδυνο κατά το κλείσιμο ⁽⁵³⁾ στο 0,3 % (0,5 % το 2020). Επίσης, αντιστοιχεί στα αποτελέσματα ελέγχου για τις δαπάνες στον τομέα της γεωργίας, που αντιπροσωπεύει το μεγαλύτερο μέρος των δαπανών στο πλαίσιο αυτού του τομέα πολιτικής (98 %), ενώ το υπόλοιπο είναι αφιερωμένο στις δαπάνες για τη θάλασσα και την αλιεία ⁽⁵⁴⁾, το περιβάλλον και το κλίμα.

Η Επιτροπή και τα κράτη μέλη εξακολουθούν να προστατεύουν τα οικονομικά συμφέροντα της ΕΕ. Το 2021 η Επιτροπή πραγματοποίησε δημοσιονομικές διορθώσεις για ποσό **631 εκατ. EUR**. Τα κράτη μέλη εφάρμοσαν διορθώσεις συνολικού ποσού **794 εκατ. EUR**, συμπεριλαμβανομένων 528 εκατ. EUR για σφάλματα που εντοπίστηκαν και διορθώθηκαν εκ των προτέρων και 266 εκατ. EUR για τα σφάλματα που ανακτήθηκαν εκ των υστέρων.

Όσον αφορά την κοινή γεωργική πολιτική, ο κίνδυνος κατά την πληρωμή διατήρησε την πτωτική τάση που παρατηρήθηκε τα τελευταία χρόνια. Οι άμεσες ενισχύσεις στο πλαίσιο του Ευρωπαϊκού Γεωργικού Ταμείου Εγγυήσεων, οι οποίες αντιπροσωπεύουν σχεδόν το 70 % των πληρωμών, σημείωσαν σταδιακή μείωση του κινδύνου κατά την πληρωμή από 1,8 % το 2018 σε 1,4 % το 2021. Λόγω των πολύπλοκων κανόνων επιλεξιμότητας, ο κίνδυνος κατά την πληρωμή παραμένει πάνω από το όριο σημαντικότητας για την αγροτική ανάπτυξη και τα μέτρα στήριξης της αγοράς. Επίσης, ο

⁽⁵³⁾ Δεδομένου ότι δεν υπάρχει κλείσιμο των μέτρων για το Ευρωπαϊκό Γεωργικό Ταμείο Εγγυήσεων, στον τομέα των γεωργικών δαπανών ο κίνδυνος ποσό κατά το κλείσιμο αντικαθίσταται από το τελικό ποσό που παρουσιάζει κίνδυνο.

⁽⁵⁴⁾ Οι δαπάνες του Ευρωπαϊκού Ταμείου Θάλασσας και Αλιείας, παρότι περιλαμβάνονται στον τομέα «Φυσικοί πόροι», χρησιμοποιούν τον ίδιο μηχανισμό υλοποίησης με εκείνον που χρησιμοποιείται για τις δαπάνες στον τομέα της συνοχής.

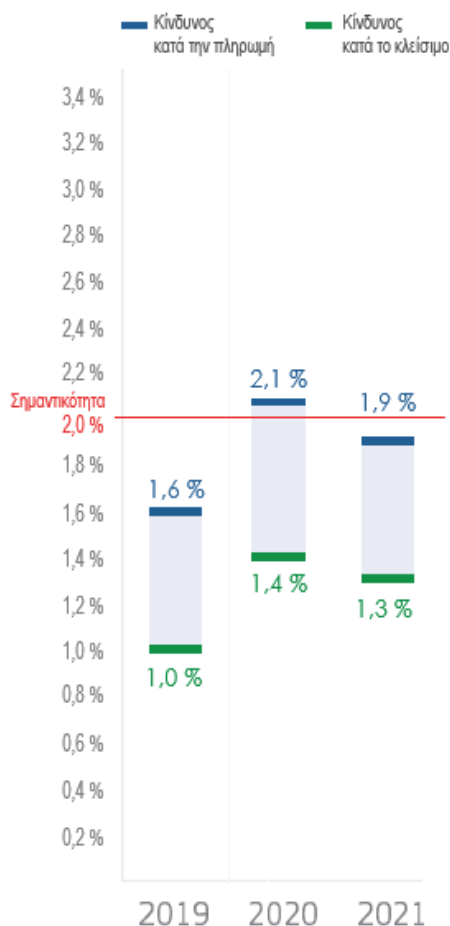
κίνδυνος κατά την πληρωμή μειώθηκε περαιτέρω σε 2,9 % και 2,1 %, αντίστοιχα, ως αποτέλεσμα των συνεχών βελτιώσεων των συστημάτων διαχείρισης και ελέγχου στα κράτη μέλη, στα οποία τα ολοκληρωμένα συστήματα διαχείρισης και ελέγχου, συμπεριλαμβανομένου του συστήματος αναγνώρισης αγροτεμαχίων, διαδραματίζουν σημαντικό ρόλο και για το Ταμείο Αγροτικής Ανάπτυξης, και για μέτρα που σχετίζονται με τα ζώα.

Οι δαπάνες που σχετίζονται με τους **τομείς της αλιείας, του περιβάλλοντος και των δράσεων για το κλίμα** εξακολουθούν να ενέχουν εγγενώς χαμηλό κίνδυνο. Αξίζει να επισημανθεί η μείωση του κινδύνου κατά την πληρωμή των επιχορηγήσεων του προγράμματος LIFE κατά τα τελευταία έτη.

Στο τέλος του 2021 υπήρχαν **πέντε επιφυλάξεις** για τμήματα δαπανών ή προγράμματα όπου είχαν εντοπιστεί αδυναμίες ελέγχου και/ή ποσοστά σφάλματος υψηλότερα του 2 %.

- Τρεις επιφυλάξεις για τον τομέα της γεωργίας, όσον αφορά τα **μέτρα για την αγορά του Ευρωπαϊκού Γεωργικού Ταμείου Εγγυήσεων** (που επηρεάζουν έξι κράτη μέλη), τις **άμεσες ενισχύσεις** (που επηρεάζουν 14 οργανισμούς πληρωμών σε επτά κράτη μέλη), καθώς και τα **μέτρα του Ευρωπαϊκού Γεωργικού Ταμείου Αγροτικής Ανάπτυξης** (που επηρεάζουν 26 οργανισμούς πληρωμών σε 17 κράτη μέλη που αντιμετωπίζουν — προσωρινά— αδυναμίες ελέγχου και/ή υψηλά ποσοστά σφάλματος).
- Μία νέα επιφύλαξη για αδυναμίες ελέγχου σε ένα κράτος μέλος σε σχέση με το **Ευρωπαϊκό Ταμείο Θάλασσας και Αλιείας**.
- Μία επαναλαμβανόμενη μη ποσοτικοποιημένη επιφύλαξη για το **μητρώο του συστήματος εμπορίας δικαιωμάτων εκπομπών της ΕΕ**.

Η επιφύλαξη για αδυναμίες ελέγχου σε ένα κράτος μέλος σε σχέση με το **Ευρωπαϊκό Ταμείο Θάλασσας και Αλιείας**, η οποία διατυπώθηκε το 2020, άρθηκε το 2021, καθώς το υποκείμενο ζήτημα είχε επιλυθεί.

Σε όλες τις περιπτώσεις στις οποίες οι εντοπισθείσες ελλείψεις οδήγησαν στη διατύπωση επιφυλάξεων υπάρχουν επακόλουθες ενέργειες: διαδικασίες εκκαθάρισης ως προς τη συμμόρφωση για την τελική προστασία του προϋπολογισμού της ΕΕ, παρακολούθηση της εφαρμογής των διορθωτικών μέτρων που λαμβάνονται από τα κράτη μέλη και, όπου κρίνεται αναγκαίο, διακοπή ή μείωση/αναστολή πληρωμών προς τα κράτη μέλη. Αυτή η συστηματική και επακριβώς στοχευμένη προσέγγιση καθιστά τελικά δυνατή την προστασία του προϋπολογισμού της ΕΕ (για περισσότερες λεπτομέρειες, βλ. τόμος III παράρτημα 5).

Τομέας 4 — Μετανάστευση και διαχείριση των συνόρων

Όσον αφορά τη «**Διαχείριση της μετανάστευσης και των συνόρων**», τόσο ο κίνδυνος **κατά την πληρωμή (1,9 %)** όσο και ο κίνδυνος **κατά το κλείσιμο (1,3 %)** έχουν μειωθεί ελαφρώς σε σύγκριση με το 2020,

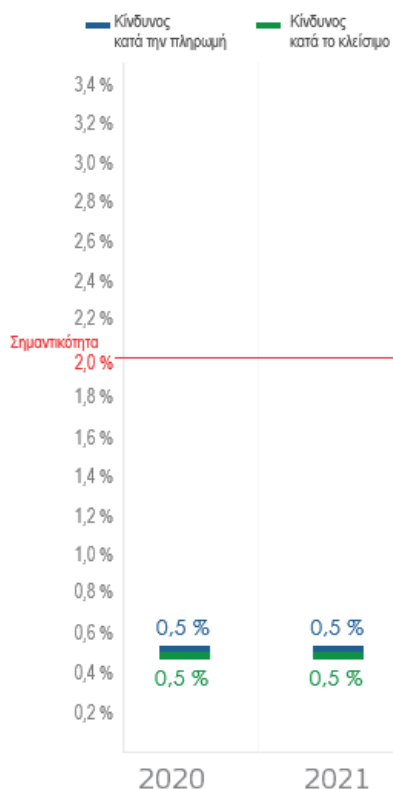
παραμένοντας και πάλι **κάτω από 2 %**. Το 2021 τα **προληπτικά και διορθωτικά μέτρα** ανήλθαν σε **17 εκατ. EUR** —8 εκατ. EUR σε προληπτικά και 9 εκατ. EUR σε διορθωτικά μέτρα.

Ο εν λόγω τομέας πολιτικής αποτελείται από δαπάνες χαμηλού κινδύνου. Οι συνεισφορές σε αποκεντρωμένους οργανισμούς και οι συμφωνίες ανάθεσης αρμοδιοτήτων αντιστοιχούσαν στο 40 % των σχετικών δαπανών για το 2021, με ποσοστό σφάλματος κοντά στο 0,5 %, ενώ η επιμερισμένη διαχείριση και η υλοποίηση του Ταμείου Εσωτερικής Ασφάλειας και του Ταμείου Ασύλου, Μετανάστευσης και Ένταξης αντιπροσωπεύουν το 44 % των σχετικών δαπανών, με κίνδυνο κατά την πληρωμή 1,12 %. Για το τμήμα αυτό διατυπώνονται επιφυλάξεις όταν το υπολειπόμενο ποσοστό σφάλματος σε επίπεδο κράτους μέλους υπερβαίνει το 2 % ή όταν έχουν εντοπιστεί σοβαρές ελλείψεις στα συστήματα διαχείρισης και ελέγχου.

Στο τέλος του 2021 διατυπώθηκαν **τρεις επιφυλάξεις**.

- Μία επιφύλαξη διατυπώθηκε για την επιμερισμένη διαχείριση κατά την περίοδο προγραμματισμού 2014-2020 όσον αφορά το Ταμείο Ασύλου, Μετανάστευσης και Ένταξης και το Ταμείο Εσωτερικής Ασφάλειας, η οποία ποσοτικοποιείται για ένα κράτος μέλος.
- Μια δεύτερη επιφύλαξη διατυπώθηκε για τις δράσεις της ΕΕ και τις επιχορηγήσεις βοήθειας έκτακτης ανάγκης, όπου το υπολειπόμενο ποσοστό σφάλματος ανήλθε στο 2,85 %. Λήφθηκαν μέτρα διαχείρισης για την αντιμετώπιση των εν λόγω αδυναμιών και απλουστεύτηκαν σε μεγάλο βαθμό οι κανόνες εφαρμογής για την άμεση διαχείριση των επιχορηγήσεων με τη σταδιακή παρέκκλιση από τους ειδικούς όρους επιλεξιμότητας σε επίπεδο προγράμματος και την εναρμόνιση σε εσωτερικό επίπεδο.
- Επιπλέον, η Γενική Διεύθυνση Μετανάστευσης και Εσωτερικών Υποθέσεων διατύπωσε επιφύλαξη για λόγους φήμης που σχετίζονται με τις αδυναμίες που εντοπίστηκαν στην αποτελεσματική εφαρμογή της νέας εντολής του Ευρωπαϊκού Οργανισμού Συνοριοφυλακής και Ακτοφυλακής. Η ευθύνη για τα διορθωτικά μέτρα βαρύνει κυρίως τον οργανισμό. Ωστόσο, ως μέλος του διοικητικού συμβουλίου, η Επιτροπή συμμετέχει ενεργά στην παρακολούθηση της εφαρμογής τους.

Η μη ποσοτικοποιήσιμη επιφύλαξη που διατυπώθηκε σχετικά με τα μέσα επιμερισμένης διαχείρισης στο πλαίσιο της περιόδου προγραμματισμού 2007-2013 έχει αρθεί για το 2021, δεδομένου ότι ολοκληρώθηκε η εφαρμογή των διορθωτικών μέτρων για όλα σχεδόν τα κράτη μέλη για τα οποία διατυπώθηκαν επιφυλάξεις (για περισσότερες λεπτομέρειες, βλ. τόμο III παράρτημα 5).

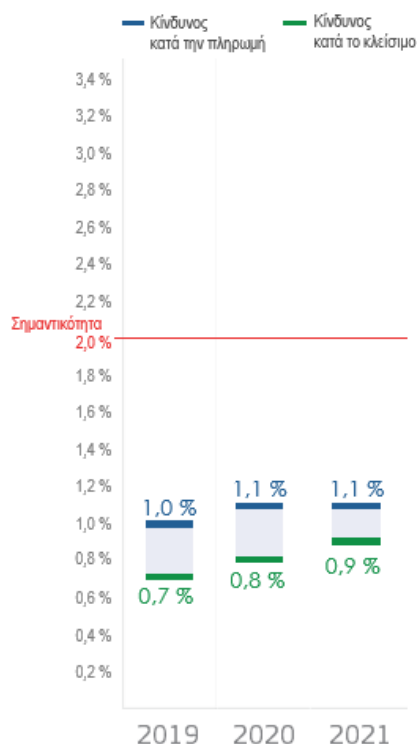
Τομέας 5 — Ασφάλεια και άμυνα

Όσον αφορά τον τομέα «**Ασφάλεια και άμυνα**», ο **κίνδυνος κατά την πληρωμή** και ο **κίνδυνος κατά το κλείσιμο, που είναι αμφότερα στο 0,5 %**, είναι πολύ χαμηλοί και πολύ κάτω του 2 %. Δεδομένου ότι τα είδη των πληρωμών για τη δραστηριότητα αυτήν ενέχουν πολύ χαμηλό κίνδυνο (κυρίως πληρωμές σε οργανισμούς), δεν υπάρχουν ποσά για τα προληπτικά και διορθωτικά μέτρα. Αυτό συνάδει με το επίπεδο σφάλματος που αναφέρθηκε το 2020.

Το 2021 οι περισσότερες εκταμιεύσεις στο πλαίσιο αυτού του τομέα αφορούσαν πληρωμές προχρηματοδότησης, στο πλαίσιο του ευρωπαϊκού προγράμματος ανάπτυξης της αμυντικής βιομηχανίας, ύψους περίπου 200 εκατ. EUR. Τα ποσά αυτά δεν περιλαμβάνονται στις σχετικές δαπάνες, δεδομένου ότι πρόκειται για προκαταβολές οι οποίες εξακολουθούν να ανήκουν στην Επιτροπή. Οι σχετικές δαπάνες ύψους 13,8 εκατ. EUR αντιστοιχούν στη συνεισφορά στον Ευρωπαϊκό Οργανισμό Άμυνας και στις δημόσιες συμβάσεις που παρουσιάζουν χαμηλό κίνδυνο κατά την πληρωμή, της τάξεως του 0,5 %.

Για την επίτευξη του στόχου της, η Επιτροπή βασίζεται σε μεγάλο βαθμό σε εντεταλμένες οντότητες και ρυθμιστικούς οργανισμούς, καθώς και στη στενή συνεργασία με διάφορους εταίρους και διεθνείς οργανισμούς.

Τομέας 6 — Γειτονικές χώρες και υπόλοιπος κόσμος

Το 2021 όσον αφορά τον τομέα «Γειτονικές χώρες και υπόλοιπος κόσμος», ο κίνδυνος κατά την πληρωμή (1,1 %) και ο κίνδυνος κατά το κλείσιμο (0,9 %) είναι παρόμοια με το 2020 και πολύ κάτω από 2 %. Το 2021 τα προληπτικά και διορθωτικά μέτρα της Επιτροπής ανήλθαν σε 131 εκατ. EUR —110 εκατ. EUR σε προληπτικά και 21 εκατ. EUR σε διορθωτικά μέτρα, τα οποία είναι παρόμοια με τα ποσά του 2020 που ανέρχονταν σε 110 εκατ. EUR και 16 εκατ. EUR, αντίστοιχα.

Στο πλαίσιο του εν λόγω τομέα πολιτικής, τα προγράμματα υλοποιούνται σχεδόν εξίσου υπό άμεση και έμμεση διαχείριση. Παρά το σύνθετο περιβάλλον στο οποίο υλοποιούνται τα εν λόγω προγράμματα, τα περισσότερα τμήματα των δαπανών, όπως οι δημόσιες συμβάσεις υπό άμεση διαχείριση και η δημοσιονομική στήριξη, είναι χαμηλού κινδύνου. Αυτό οφείλεται στο προφίλ εγγενούς κινδύνου των πράξεων και στις επιδόσεις των σχετικών συστημάτων ελέγχου.

Τα προβλήματα που εντοπίστηκαν κατά τα προηγούμενα έτη εξακολούθησαν να επηρεάζουν ορισμένα τμήματα, και συγκεκριμένα η έλλειψη επαρκών δικαιολογητικών εγγράφων,

σφάλματα κατά τον υπολογισμό των δηλωθεισών δαπανών, δηλωθείσες μη εγγεγραμμένες στον προϋπολογισμό δαπάνες και η μη συμμόρφωση με τους κανόνες για τις δημόσιες συμβάσεις. Τα μέτρα που λαμβάνονται για την αντιμετώπιση αυτών των αδυναμιών περιλαμβάνουν την απλούστευση και την αποσαφήνιση των διαδικασιών και των συμβατικών όρων για τις επιχορηγήσεις, την προώθηση της χρήσης χρηματοδότησης με βάση τα αποτελέσματα και την ανταλλαγή πληροφοριών με σχετικά ενδιαφερόμενα μέρη του ελέγχου σχετικά με συχνά σφάλματα.

Μία συγκεκριμένη πρόκληση για το 2021 ήταν η ολοκλήρωση πρόσθετων εκ των προτέρων ελέγχων στα συστήματα διαχείρισης και ελέγχου των εκτελεστικών εταιριών ⁽⁵⁵⁾ —που αποκαλούνται επίσης αξιολογήσεις κατά πυλώνες— έως τις 31 Δεκεμβρίου 2021. Κάτι τέτοιο δεν συμβαίνει πάντοτε. Οι αξιολογήσεις κατά πυλώνες των κύριων εταιριών αναμένεται να ολοκληρωθούν εντός του πρώτου εξαμήνου του 2022, καθώς έχει παραληφθεί η συντριπτική πλειονότητα των τελικών εκθέσεων και βρίσκονται επί του παρόντος σε στάδιο ανάλυσης για να αξιολογηθεί αν απαιτούνται πρόσθετα εποπτικά μέτρα. Παρότι δεν μπορούν να συναφθούν νέες συμφωνίες συνεισφοράς πριν οριστικοποιηθούν οι αξιολογήσεις κατά πυλώνες και ορισμένες χρηματοδοτικές συμφωνίες-πλαίσιο εταιρικής σχέσης βρίσκονται ακόμη υπό διαπραγμάτευση, τέθηκαν σε εφαρμογή μέτρα μετριασμού για την ελαχιστοποίηση των επιπτώσεων στην υλοποίηση των παρεμβάσεων έμμεσης διαχείρισης. Τα μέτρα αυτά περιλαμβάνουν σημαντική αύξηση της επαφής με τις οντότητες (κυρίως τους οργανισμούς των Ηνωμένων Εθνών) για την επιτάχυνση της διαδικασίας, με αποτέλεσμα, από τον Μάρτιο του 2022, όλες οι αξιολογήσεις κατά πυλώνες με σημαντικούς εταίρους να έχουν ολοκληρωθεί ή να βρίσκονται σε προχωρημένο στάδιο. Επιπλέον, καθορίστηκαν ειδικοί όροι (μέτρα εποπτείας) για την υπογραφή συμβάσεων με τις εν λόγω οντότητες σε δεόντως αιτιολογημένες και εξαιρετικές περιπτώσεις, ώστε να διασφαλίζεται η συμμόρφωση με τους κανόνες της Επιτροπής. Η εκτέλεση των

⁽⁵⁵⁾ Απαιτείται βάσει του κανονισμού (ΕΕ, Ευρατόμ) 2018/1046 (δημοσιονομικός κανονισμός).

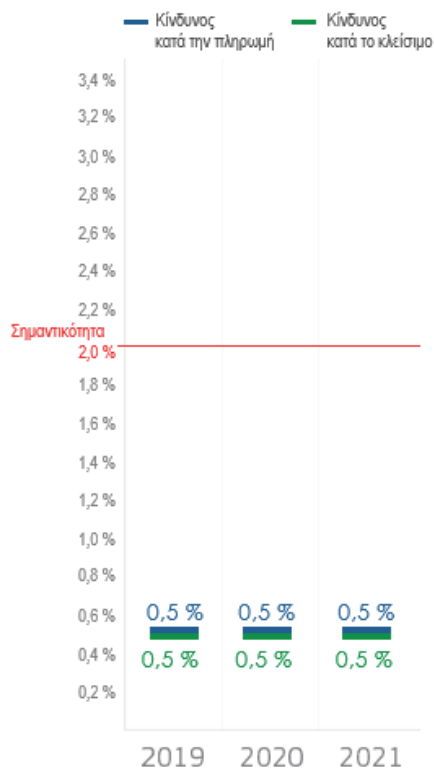
υπό εξέλιξη συμβάσεων συνεχίστηκε κανονικά και ήταν ακόμη δυνατόν να πραγματοποιηθούν τροποποιήσεις.

Μετά τις σημαντικές προσπάθειες που καταβλήθηκαν το 2021 και τα προηγούμενα έτη για την αντιμετώπιση των αιτίων των σφαλμάτων, η Γενική Διεύθυνση Γειτονίας και Διαπραγματεύσεων για τη Διεύρυνση ήρε την επιφύλαξή της σχετικά με τις επιχορηγήσεις υπό άμεση διαχείριση στο τέλος του 2021. Οι προσπάθειες αυτές εξακολουθούν να έχουν θετικό αντίκτυπο το 2022. Ειδικότερα, η ΓΔ Γειτονίας και Διαπραγματεύσεων για τη Διεύρυνση ενίσχυσε την ανάλυση και αύξησε την ευαισθητοποίηση όσον αφορά τα είδη των σφαλμάτων. Καταρτίστηκε οδηγός σχετικά με πρόσθετα μέτρα για τη μείωση των σφαλμάτων στις επιχορηγήσεις, με συστάσεις όπως αιτήματα για υποβολή δικαιολογητικών σε δειγματοληπτική βάση κατά τη διάρκεια της περιόδου εκτέλεσης των συμβάσεων επιχορήγησης ή διενέργεια ενισχυμένων ελέγχων (π.χ. αυξημένη παρακολούθηση και/ή επιτόπιοι έλεγχοι) σχετικά με δράσεις/συμβάσεις ή δικαιούχους. Λεπτομερής ανάλυση των ειδών των σφαλμάτων διαβιβάστηκε σε όλους τους δευτερεύοντες διατάκτες από τους οποίους ζητήθηκε να παρακολουθούν και να ενισχύσουν τους ελέγχους σχετικά με την εκτέλεση των επιχορηγήσεων. Άλλα διορθωτικά μέτρα περιλάμβαναν ενημερωτικές συναντήσεις με (νέους) δικαιούχους για την επεξήγηση των συμβατικών τους υποχρεώσεων και την παροχή σαφών πληροφοριών σχετικά με τις συχνότερες πηγές σφαλμάτων στη διαχείριση των επιχορηγήσεων.

Η ΓΔ Γειτονίας και Διαπραγματεύσεων για τη Διεύρυνση διατήρησε την επιφύλαξή της σχετικά με έργα στη Λιβύη και τη Συρία. Στις χώρες αυτές, οι αντιπροσωπείες δεν μπορούν να εφαρμόσουν τυποποιημένες δραστηριότητες παρακολούθησης και αξιολόγησης λόγω της αδυναμίας αποστολής προσωπικού για τη διενέργεια επιτόπιων επισκέψεων σε έργα ή άλλων παρόμοιων επαληθεύσεων λόγω των περιορισμών ασφαλείας και πολιτικών περιορισμών. Διάφορα μέτρα τέθηκαν σε εφαρμογή, όπως η εξ αποστάσεως παρακολούθηση, οι συμβάσεις με ανεξάρτητους εμπειρογνώμονες για την επιτόπια παρακολούθηση των έργων, η εξέταση του χαρτοφυλακίου συμβάσεων με βάση τον κίνδυνο και ο διασταυρούμενος έλεγχος πληροφοριών από διάφορες πηγές. Αυτό βελτίωσε την κατανόηση της τοπικής δυναμικής και επέτρεψε ταχύτερες και καλύτερες αντιδράσεις για την αντιμετώπιση ενός πολύ ασταθούς και ευμετάβλητου περιβάλλοντος. Ωστόσο, οι δύο χώρες παραμένουν ενεργές ζώνες συγκρούσεων και εξακολουθούν να ισχύουν τα κύρια στοιχεία που δικαιολογούν την επιφύλαξη.

Τομέας 7 — Ευρωπαϊκή Δημόσια Διοίκηση

Τέλος, ο τομέας «**Ευρωπαϊκή δημόσια διοίκηση**» συγκεντρώνει τις υπηρεσίες και τα τμήματα που διαχειρίζονται τις διοικητικές δαπάνες της Επιτροπής στο πλαίσιο της άμεσης διαχείρισης, όπως το Γραφείο Διαχείρισης και Εκκαθάρισης των Ατομικών Δικαιωμάτων, το οποίο αντιπροσωπεύει πάνω από το 80 % των σχετικών δαπανών του εν λόγω τομέα. Ο **κίνδυνος κατά πληρωμή** καθορίζεται με σύνεση σε **0,5 %** για αυτό το είδος δαπανών χαμηλού κινδύνου. Δεδομένου ότι τα περισσότερα αντίστοιχα συστήματα ελέγχου περιλαμβάνουν κυρίως εκ των προτέρων ελέγχους, οι εκτιμώμενες μελλοντικές διορθώσεις καθορίζονται συχνά στο 0,0 %, σύμφωνα με μια συντηρητική προσέγγιση. Συνεπώς, ο **κίνδυνος κατά το κλείσιμο** είναι ίσσο με τον κίνδυνο κατά την πληρωμή και παραμένει στα πολύ χαμηλά επίπεδα του **0,5 %**. Το 2021 τα **προληπτικά μέτρα της Επιτροπής ανήλθαν σε 4 εκατ. EUR**, ποσό ελαφρώς χαμηλότερο από το ποσό το 2020 (6 εκατ. EUR).

Όσον αφορά το **σκέλος των εσόδων**, μετά την απώλεια παραδοσιακών ιδίων πόρων λόγω της υποτίμησης των εισαγωγών κλωστοϋφαντουργικών προϊόντων και υποδημάτων από την Κίνα στο Ηνωμένο Βασίλειο —γεγονός που οδήγησε στη διατύπωση επιφύλαξης— η διαδικασία ποσοτικού προσδιορισμού της ανακρίβειας των ποσών των παραδοσιακών ιδίων πόρων που μεταφέρθηκαν στον προϋπολογισμό της ΕΕ βρίσκεται σε εξέλιξη. Το Δικαστήριο της Ευρωπαϊκής Ένωσης εξέδωσε την απόφασή του στις 8 Μαρτίου 2022, επιβεβαιώνοντας τη θέση της Επιτροπής. Παρότι το Συνέδριο ενέκρινε τη στατιστική προσέγγιση που ανέπτυξε η Επιτροπή για τον ποσοτικό προσδιορισμό των ζημιών, ζήτησε επανεξέταση του πραγματικού διεκδικούμενου ποσού. Ως εκ τούτου, διατηρείται η αντίστοιχη ποσοτικοποιημένη επιφύλαξη για την περίοδο 2011-2017. Πρόσθετοι έλεγχοι σε όλα τα κράτη μέλη επιβεβαίωσαν περαιτέρω περιπτώσεις απάτης με δήλωση χαμηλότερης αξίας για ποσά που δεν μπορούν ακόμη να ποσοτικοποιηθούν, αλλά αναμένεται να εκτιμηθούν κατά τη διάρκεια του 2022.

2.2. Εφαρμογή μέτρων αποδοτικότητας

Η Επιτροπή καταβάλλει συνεχείς προσπάθειες για τη βελτίωση της αποδοτικότητας των πράξεών της προκειμένου να επιτύχει τους στόχους της υπό αυστηρούς δημοσιονομικούς περιορισμούς. Οι διαδικασίες εξορθολογίζονται, ώστε να εξασφαλίζεται η πλέον αποδοτική χρήση των περιορισμένων πόρων.

Η πανδημία COVID-19 επιτάχυνε τον **ψηφιακό μετασχηματισμό** της Επιτροπής και την υλοποίηση ροών εργασίας χωρίς τη χρήση εντύπων, με αποτέλεσμα τη βελτίωση της αποδοτικότητας.

Σύμφωνα με την ψηφιακή στρατηγική της ΕΕ, η Ευρωπαϊκή Επιτροπή κινείται προς την κατεύθυνση της διοίκησης χωρίς τη χρήση εντύπων

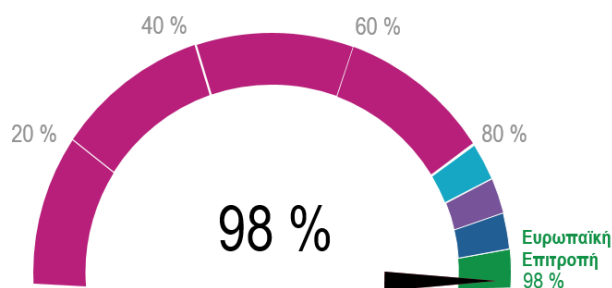
Σε όλες τις σύγχρονες δημόσιες διοικήσεις, η χρήση ηλεκτρονικών υπογραφών αποτελεί τον κανόνα. Στο πλαίσιο αυτό, οι **εγκεκριμένες ηλεκτρονικές υπογραφές χρησιμοποιούνται ευρέως σε όλες τις υπηρεσίες της Ευρωπαϊκής Επιτροπής**, καθώς θεωρούνται άκρως αποτελεσματική λύση που επιτρέπει στους χρήστες να υπογράψουν έγγραφα με ευκολία και ασφάλεια. Οι εγκεκριμένες ηλεκτρονικές υπογραφές συμμορφώνονται με τις υψηλότερες νομικές απαιτήσεις, όπως ορίζονται στον κανονισμό για την ηλεκτρονική ταυτοποίηση, την επαλήθευση ταυτότητας και τις υπηρεσίες εμπιστοσύνης, ώστε να διασφαλίζεται η προέλευση και η ακεραιότητα του εγγράφου.

Έως το τέλος του 2021 περισσότεροι από 2 500 χρήστες είχαν αποκτήσει εγκεκριμένες ηλεκτρονικές υπογραφές χρησιμοποιώντας το EU Sign για την ψηφιακή υπογραφή εγγράφων. Από το τέλος του 2020 η υπηρεσία έχει προσφέρει ψηφιοποιημένες, εξορθολογισμένες διαδικασίες εγγραφής, με αποτέλεσμα οι χρήστες να μπορούν να εξοικονομούν χρόνο και να προσφέρεται βελτιωμένη εμπειρία στον χρήστη. Επιπλέον, η ανάπτυξη τέτοιων υπογραφών βρίσκεται σε εξέλιξη και κερδίζει έδαφος σε αντιπροσωπείες της ΕΕ.

Η **αλληλέγγυα χρήση των διαδικασιών** αποτελεί μια ακόμα πηγή βελτίωσης της αποδοτικότητας. Περαιτέρω πρωτοβουλίες που αναλήφθηκαν το 2021 στο πλαίσιο αυτό περιλαμβάνουν την επέκταση των υπηρεσιών διαχείρισης διαθεσίμων της Επιτροπής σε άλλους επτά οργανισμούς και τη δημιουργία της νέας κοινής διεύθυνσης ελέγχου για τη συνοχή, η οποία περιλαμβάνει όλες τις ελεγκτικές δραστηριότητες για τις δαπάνες στον τομέα της συνοχής.

Το 2021 η Επιτροπή συνέχισε επίσης να αναπτύσσει αποτελεσματικότερα εσωτερικά εργαλεία τεχνολογίας των πληροφοριών.

- Η επίσημη έναρξη λειτουργίας της **Microsoft 365** αποτελεί σημαντική συμβολή στην αποδοτικότητα της Επιτροπής, παρέχοντας ένα νέο σύνολο ολοκληρωμένων εσωτερικών συνεργατικών λύσεων, οι οποίες θα ενισχύσουν την εσωτερική συνεργασία, την ατομική παραγωγικότητα και τις ευρύτερες ευκαιρίες εσωτερικής και εξωτερικής επικοινωνίας.
- Η νέα εσωτερική πλατφόρμα τεχνολογίας των χρηματοοικονομικών πληροφοριών, **SUMMA**, άρχισε να αντικαθιστά σταδιακά το σύστημα ABAC. Στόχος του έργου SUMMA είναι να συμβάλει στον εκσυγχρονισμό και στην ψηφιοποίηση της διοίκησης της ΕΕ. Θα τυποποιήσει και θα απλουστεύσει τις διαδικασίες διαχείρισης διαθέσιμων, τις χρηματοοικονομικές και λογιστικές διαδικασίες της Επιτροπής και 55 άλλων θεσμικών οργάνων και οντοτήτων της ΕΕ, και θα διευκολύνει τη διαδικασία λήψης αποφάσεων μέσω της ενοποιημένης υποβολής εκθέσεων και της ενίσχυσης των ικανοτήτων ανάλυσης. Όπως είχε προγραμματιστεί, στο τέλος του 2021 μεταφέρθηκαν στη SUMMA τρεις πιλοτικοί οργανισμοί.
- Η Επιτροπή σημείωσε επίσης ικανοποιητική πρόοδο όσον αφορά τη μετάβαση νέων χρηματοδοτικών προγραμμάτων στο εργαλείο **eGrants**. Από τα 39 χρηματοδοτικά προγράμματα της ΕΕ που αναμένεται να χρησιμοποιήσουν το νέο σύστημα κατά την περίοδο 2021-2027, τα 33 είχαν μεταβεί πλήρως έως το τέλος του 2021.

Το 2021 το 98 % των πληρωμών (ως προς τα ποσά) πραγματοποιήθηκε εντός της νόμιμης προθεσμίας πληρωμής (βλ. γράφημα), παρά το ότι το εργασιακό περιβάλλον εξακολουθούσε να επηρεάζεται έντονα από την πανδημία COVID-19, και χάρη στις προαναφερθείσες πρωτοβουλίες. Αυτό είναι εξαιρετικά σημαντικό διότι πολλοί δικαιούχοι βασίζονται σε αυτές τις πληρωμές για την εκτέλεση των δραστηριοτήτων και των έργων τους, που συμβάλλουν με τη σειρά τους στην επίτευξη των στόχων της Επιτροπής.

2.3. Το κόστος των ελέγχων είναι ανάλογο προς τους κινδύνους

Το 2021 κατόπιν συνδυασμένης αξιολόγησης της αποτελεσματικότητας, αποδοτικότητας και οικονομίας τους, όλες οι υπηρεσίες της Επιτροπής κατέληξαν στο συμπέρασμα ότι, συνολικά, **οι έλεγχοί τους ήταν οικονομικά αποδοτικοί.**

Οι πόροι που διατίθενται για τους **ελέγχους εναρμονίζονται με τους κινδύνους** που σχετίζονται με τη φύση των προγραμμάτων και/ή το πλαίσιο στο οποίο υλοποιούνται. Το **κόστος των ελέγχων παραμένει γενικά σταθερό με την πάροδο του χρόνου.** Ωστόσο, ορισμένες υπηρεσίες ανέφεραν ελαφρά αύξηση σε σχετικούς όρους, η οποία δεν οφείλεται στο υψηλότερο κόστος του ελέγχου αφ' εαυτού, αλλά στον μειωμένο όγκο πληρωμών το 2021. Αυτό μπορεί να εξηγηθεί από τη συνέχιση

της κρίσης λόγω της νόσου COVID-19 και/ή από καθυστερήσεις στην έγκριση νέων προγραμμάτων. Η ποικιλία των προγραμμάτων δαπανών και τα διαφορετικά χαρακτηριστικά τους δεν επιτρέπουν ουσιαστική σύγκριση του κόστους ελέγχου τους. Ωστόσο, μπορούν να προσδιοριστούν ορισμένοι κοινοί παράγοντες κόστους, όπως παρουσιάζεται στο παρακάτω πλαίσιο.

Παραδείγματα συνήθων παραγόντων κόστους

- **Η εγγενής πολυπλοκότητα των υπό διαχείριση προγραμμάτων.** Οι επιχορηγήσεις που βασίζονται στην επιστροφή των δαπανών που όντως έχουν πραγματοποιηθεί συνεπάγονται ελέγχους υψηλής έντασης εργασίας σε αντίθεση με τη χρηματοδότηση βάσει κατ' αποκοπή ποσών ή απλουστευμένων επιλογών κόστους.
- **Η πολυπλοκότητα του περιβάλλοντος στο οποίο υλοποιούνται τα προγράμματα.** Το κόστος των ελέγχων είναι πιθανώς υψηλότερο στην περίπτωση μιας οργανωτικής δομής πολλαπλών εγκαταστάσεων ή όταν οι εταίροι και/ή οι δικαιούχοι βρίσκονται εκτός της δικαιοδοσίας της ΕΕ.
- **Οι όγκοι και τα ποσά προς διεκπεραίωση.** Ένας μεγάλος αριθμός πληρωμών χαμηλής αξίας θα δημιουργήσει υψηλότερο κόστος ελέγχου σε σύγκριση με τις επαναλαμβανόμενες μαζικές πληρωμές, ενώ το κανονιστικό πλαίσιο απαιτεί ορισμένους ασυμπίεστους ελέγχους. Αυτό έχει ως αποτέλεσμα τη δημιουργία αντιοικονομιών κλίμακας.
- **Ο τύπος διαχείρισης.** Στο πλαίσιο της έμμεσης και της επιμερισμένης διαχείρισης, το κόστος των ελέγχων επιμερίζεται μεταξύ της Επιτροπής και των εκτελεστικών εταίρων, ενώ για την άμεση διαχείριση επιβαρύνεται εξ ολοκλήρου η Επιτροπή.

Για λόγους διαφάνειας και πληρότητας, οι υπηρεσίες που ασχολούνται με την επιμερισμένη και/ή την έμμεση διαχείριση έχουν υποβάλει επίσης στις ετήσιες εκθέσεις δραστηριοτήτων τους στοιχεία σχετικά με το κόστος των ελέγχων στα κράτη μέλη και στις εντεταλμένες οντότητες χωριστά από το κόστος των ελέγχων της ίδιας της Επιτροπής.

3. Εγγύηση ορθής διαχείρισης

3.1. Αξιολογήσεις, διασφαλίσεις αξιοπιστίας και επιφυλάξεις που διατύπωσαν οι διατάκτες

Στις δηλώσεις αξιοπιστίας του 2021 ⁽⁵⁶⁾, και οι 51 κύριοι διατάκτες ⁽⁵⁷⁾ διατύπωσαν την εύλογη διασφάλιση ότι 1) οι πληροφορίες που περιλαμβάνονται στην έκθεσή τους παρέχουν «αληθή και δίκαιη εικόνα» (δηλαδή αξιόπιστη, πλήρη και ορθή) της κατάστασης στην υπηρεσία τους· 2) οι πόροι που διατέθηκαν για τις δραστηριότητές τους χρησιμοποιήθηκαν για τον προβλεπόμενο σκοπό και σύμφωνα με τις αρχές της χρηστής δημοσιονομικής διαχείρισης· και 3) οι εφαρμοζόμενες διαδικασίες ελέγχου παρέχουν τις αναγκαίες εγγυήσεις όσον αφορά τη νομιμότητα και την κανονικότητα των υποκείμενων πράξεων, λαμβανομένου υπόψη του πολυετούς χαρακτήρα ορισμένων προγραμμάτων και της φύσης των σχετικών πληρωμών.

Στο πλαίσιο των συνολικών τους διαδικασιών διασφάλισης της αξιοπιστίας και από τη διαχειριστική τους σκοπιά, οι διατάκτες διενεργούν επίσης λεπτομερέστερη ανάλυση του κάθε προγράμματος ή τμήματος του χαρτοφυλακίου τους. Χρησιμοποιούν κάθε διαθέσιμη πληροφορία, ιδίως τα αποτελέσματα των ελέγχων τους, προκειμένου να εντοπίσουν ενδεχόμενη σημαντική αδυναμία σε ποσοτικούς ή ποιοτικούς όρους. Στο τέλος κάθε οικονομικού έτους, εξακριβώνουν αν ο δημοσιονομικός αντίκτυπος των αδυναμιών αυτών είναι πιθανό να υπερβαίνει το όριο σημαντικότητας του 2 % και/ή αν ο αντίκτυπος στη φήμη είναι σημαντικός. Σε καταφατική περίπτωση, στη δήλωση αξιοπιστίας τους διατυπώνουν επιφυλάξεις για το συγκεκριμένο τμήμα του χαρτοφυλακίου που επηρεάζεται.

Για το 2021 10 κύριοι διατάκτες εξέδωσαν δήλωση με επιφύλαξη, με αποτέλεσμα να διατυπωθούν συνολικά 16 επιφυλάξεις (ο αριθμός αυτός ελαφρώς μειωμένος σε σχέση με το 2020, για το οποίο αναφέρθηκαν 19 επιφυλάξεις από 11 υπηρεσίες) ως εξής.

- Συνολικά 13 επιφυλάξεις διατηρούνται από προηγούμενα έτη, από τις οποίες οι 12 σχετίζονται με τα προγράμματα δαπανών και η μία αφορά το σκέλος των εσόδων του προϋπολογισμού της ΕΕ. Αυτές οι επιφυλάξεις διατηρήθηκαν κυρίως επειδή τα βαθύτερα αίτια του σημαντικού επιπέδου σφάλματος μπορούν να μετριαστούν εν μέρει, αλλά όχι να εξαλειφθούν πλήρως, στο πλαίσιο των νομικών πλαισίων των τρεχόντων προγραμμάτων.
- Οι νέες επιφυλάξεις το 2021 είναι τρεις. Οφείλονται σε σημαντικό επίπεδο σφάλματος ή σε σοβαρές αδυναμίες που διαπιστώθηκαν στα συστήματα ελέγχου των εκτελεστικών εταιρών (κράτη μέλη ή οργανισμοί).
- Τέσσερις επιφυλάξεις που υπήρχαν το 2020 άρθηκαν το 2021 επειδή επιλύθηκαν τα υποκείμενα ζητήματα.
- Άρθηκαν δεκαέξι επιφυλάξεις (δύο) ή δεν διατυπώθηκαν δυνάμει του κανόνα de minimis (14), σύμφωνα με τον οποίο οι επιφυλάξεις δεν θεωρούνται σημαντικές όταν πρόκειται για περιορισμένες δαπάνες (λιγότερο από το 5 % των πληρωμών της γενικής διεύθυνσης ή της υπηρεσίας) και η δημοσιονομική επίπτωση που προκύπτει είναι χαμηλή (λιγότερο από

⁽⁵⁶⁾ [Ετήσιες εκθέσεις δραστηριοτήτων](#).

⁽⁵⁷⁾ Ο όρος «κύριος διατάκτης» καλύπτει τους γενικούς διευθυντές των υπηρεσιών της Επιτροπής και τους προϊσταμένους εκτελεστικών οργανισμών, των γραφείων, των υπηρεσιών και των ειδικών ομάδων.

5 εκατ. EUR). Ο συνολικός δημοσιονομικός αντίκτυπος των περιπτώσεων αυτών, ύψους 4,8 εκατ. EUR, είναι πολύ περιορισμένος.

Ο συνολικός δημοσιονομικός αντίκτυπος όλων των επιφυλάξεων ήταν 987 εκατ. EUR για το 2021, δηλαδή χαμηλότερος κατά 19 % από τα 1 219 εκατ. EUR το 2020. Η μείωση αυτή συνδέεται με τη μείωση των ποσοστών σφάλματος που διαπιστώθηκαν στον τομέα της γεωργίας. Για κάθε επιφύλαξη, θεσπίζονται μέτρα μετριασμού για την αντιμετώπιση των υποκείμενων αδυναμιών και τον μετριασμό των συνακόλουθων κινδύνων (για λεπτομέρειες, βλ. τμήμα 2.2.2).

Στο παράρτημα 5 του τόμου III περιλαμβάνεται ο πλήρης κατάλογος των επιφυλάξεων για το 2021, μαζί με περαιτέρω επεξηγήσεις και λεπτομέρειες.

3.2. Εργασίες της Υπηρεσίας Εσωτερικού Ελέγχου και συνολική γνώμη

Για την εγγύηση της αξιοπιστίας τους, οι υπηρεσίες της Επιτροπής βασίζονται επίσης στις εργασίες της Υπηρεσίας Εσωτερικού Ελέγχου. Η Υπηρεσία Εσωτερικού Ελέγχου ελέγχει τα συστήματα διαχείρισης και ελέγχου εντός της Επιτροπής και των εκτελεστικών οργανισμών, παρέχοντας ανεξάρτητες και αντικειμενικές εγγυήσεις αξιοπιστίας σχετικά με την επάρκεια και την αποτελεσματικότητά τους. Όπως απαιτείται από τον καταστατικό χάρτη αποστολής της ⁽⁵⁸⁾, η Υπηρεσία Εσωτερικού Ελέγχου εξέδωσε ετήσια συνολική γνώμη σχετικά με τη δημοσιονομική διαχείριση της Επιτροπής, με βάση τις ελεγκτικές εργασίες που είχε διεξαγάγει στον τομέα της δημοσιονομικής διαχείρισης στην Επιτροπή καλύπτοντας τα προηγούμενα 3 έτη (2019-2021). Η συνολική γνώμη λαμβάνει επίσης υπόψη πληροφορίες από άλλες πηγές, κυρίως από τις εκθέσεις του Ευρωπαϊκού Ελεγκτικού Συνεδρίου.

Με βάση τις εν λόγω πληροφορίες ελέγχου, **ο εσωτερικός ελεγκτής υποστήριξε ότι το 2021 η Επιτροπή έθεσε σε εφαρμογή διαδικασίες διακυβέρνησης, διαχείρισης κινδύνου και εσωτερικού ελέγχου που είναι στο σύνολό τους επαρκείς ώστε να παρέχουν εύλογες εγγυήσεις αξιοπιστίας όσον αφορά την επίτευξη των δημοσιονομικών στόχων της.** Ωστόσο, στην εν λόγω συνολική γνώμη ελήφθησαν υπόψη οι επιφυλάξεις που είχαν διατυπωθεί από τους κύριους διατάκτες στις δηλώσεις αξιοπιστίας, οι οποίες συμπεριλήφθηκαν στις αντίστοιχες ετήσιες εκθέσεις δραστηριοτήτων. Όσον αφορά τη συνολική γνώμη, ο εσωτερικός ελεγκτής έλαβε επίσης υπόψη τον συνδυασμένο αντίκτυπο όλων των ποσών που εκτιμάται ότι διακυβεύονται κατά την πληρωμή, καθώς υπερβαίνουν τα ποσά για τα οποία διατυπώνονται επιφυλάξεις. Δεδομένων αυτών των στοιχείων, η Υπηρεσία Εσωτερικού Ελέγχου κρίνει ότι παρέχεται επαρκής προστασία στον προϋπολογισμό της ΕΕ συνολικά, καθώς και σε βάθος χρόνου.

Χωρίς να διατυπώνει περαιτέρω επιφυλάξεις σχετικά με τη γνώμη, ο εσωτερικός ελεγκτής πρόσθεσε τρεις παραγράφους για να δώσει «έμφαση επί ειδικού θέματος», οι οποίες περιλαμβάνονται στο παράρτημα 6 της παρούσας έκθεσης σχετικά με:

- την εκτέλεση του προϋπολογισμού της ΕΕ στο πλαίσιο της κρίσης που συνδέεται με την πανδημία COVID-19·
- στρατηγικές εποπτείας τρίτων μερών που υλοποιούν πολιτικές και προγράμματα·

⁽⁵⁸⁾ Ανακοίνωση προς την Επιτροπή, Χάρτης αποστολής της Υπηρεσίας Εσωτερικού Λογιστικού Ελέγχου της Ευρωπαϊκής Επιτροπής, [C(2020) 1760].

- την υποβολή εκθέσεων σχετικά με τη διορθωτική ικανότητα των πολυετών συστημάτων ελέγχου.

Με σκοπό να συμβάλει στην αντίληψη της Επιτροπής που βασίζεται στις επιδόσεις και δίνει μεγαλύτερη έμφαση στην αξιοποίηση των πόρων, η Υπηρεσία Εσωτερικού Ελέγχου διενήργησε επίσης το 2021 ελέγχους επιδόσεων στο πλαίσιο του οικείου στρατηγικού σχεδίου ελέγχου. Όλες οι συστάσεις που διατυπώθηκαν, πλην μίας ⁽⁵⁹⁾ έγιναν αποδεκτές από τους ελεγχόμενους και αφορούν την ετοιμότητα για την εκτέλεση του πολυετούς δημοσιονομικού πλαισίου 2021-2027, τις στρατηγικές εποπτείας για την υλοποίηση των προγραμμάτων από τρίτους, τα συστήματα εσωτερικού ελέγχου σε σχέση με τη νομιμότητα, την κανονικότητα και τη συμμόρφωση, την εφαρμογή του δικαίου της ΕΕ και την ασφάλεια της τεχνολογίας των πληροφοριών. Για όλες τις συστάσεις, οι ελεγχόμενοι κατάρτισαν σχέδια δράσης που υποβλήθηκαν στην Υπηρεσία Εσωτερικού Ελέγχου, η οποία τα έκρινε ικανοποιητικά. Τέλος, η Υπηρεσία Εσωτερικού Ελέγχου ακολούθησε την αυστηρή πολιτική παρακολούθησης που εφαρμόζει και αξιολογούσε την πραγματική εφαρμογή των συστάσεων της από τις υπηρεσίες της Επιτροπής σε τακτική βάση. Οι εργασίες ελέγχου επιβεβαίωσαν ότι το 94 % των συστάσεων που διατυπώθηκαν από το 2017 έως το 2021, και στις οποίες η Υπηρεσία Εσωτερικού Ελέγχου έδωσε συνέχεια, είχαν εφαρμοστεί επαρκώς και αποτελεσματικά από τους ελεγχόμενους. Αυτό το αποτέλεσμα συνιστά ένδειξη της επιμέλειας που επιδεικνύουν οι υπηρεσίες της Επιτροπής κατά την εφαρμογή των συστάσεων και τον μετριασμό των κινδύνων που εντοπίζει η Υπηρεσία Εσωτερικού Ελέγχου. Το παράρτημα 6 περιλαμβάνει περισσότερες πληροφορίες σχετικά με τις εγγυήσεις αξιοπιστίας που παρέχει η Υπηρεσία Εσωτερικού Ελέγχου. Επιπλέον, σύμφωνα με το άρθρο 118 παράγραφος 8 του δημοσιονομικού κανονισμού, έκθεση των εργασιών του εσωτερικού ελεγκτή διαβιβάζεται από την Επιτροπή στην αρμόδια για την απαλλαγή αρχή στο πλαίσιο της ενοποιημένης δέσμης δημοσιονομικών εκθέσεων και εκθέσεων λογοδοσίας.

3.3. Εγγυήσεις αξιοπιστίας που λαμβάνονται μέσω των εργασιών της επιτροπής παρακολούθησης των ελέγχων

Η επιτροπή παρακολούθησης των ελέγχων επιβλέπει ζητήματα ελέγχου εντός της Επιτροπής και υποβάλλει ετησίως έκθεση στο Σώμα των Επιτρόπων. Εξασφαλίζει την ανεξαρτησία της Υπηρεσίας Εσωτερικού Ελέγχου, παρακολουθεί την ποιότητα των εργασιών εσωτερικού ελέγχου και διασφαλίζει ότι οι συστάσεις που διατυπώνονται στο πλαίσιο του εσωτερικού και του εξωτερικού ελέγχου (δηλαδή του Ευρωπαϊκού Ελεγκτικού Συνεδρίου) λαμβάνονται δεόντως υπόψη από τις Γενικές Διευθύνσεις και τις υπηρεσίες της Επιτροπής και ότι δίνεται σε αυτές η κατάλληλη συνέχεια.

Κατά τη διάρκεια του έτους αναφοράς 2021, το οποίο σηματοδοτήθηκε από τη συνέχιση της πανδημίας COVID-19 και στη συνέχεια από την αδικαιολόγητη και απρόκλητη εισβολή της Ρωσίας στην Ουκρανία στις αρχές του 2022, η επιτροπή παρακολούθησης των ελέγχων συνέχισε να **διαδραματίζει σημαντικό ρόλο στην ενίσχυση της διακυβέρνησης, των οργανωτικών επιδόσεων και της λογοδοσίας σε ολόκληρο τον οργανισμό**. Πραγματοποίησε τέσσερις γύρους συνεδριάσεων, εστιάζοντας στους βασικούς στόχους που ορίζονται στα προγράμματα εργασίας για το 2021 και το 2022. Συνέχισε επίσης να παρακολουθεί την κατάσταση της νόσου COVID-19 σε σχέση με τους τομείς αρμοδιότητάς της, προκειμένου να εξασφαλίσει περαιτέρω διαβεβαιώσεις σχετικά με τον αποτελεσματικό μετριασμό και την κατάλληλη ελεγκτική κάλυψη των υψηλών κινδύνων που σχετίζονται με την αντιμετώπιση της νόσου COVID-19 και τα μέτρα ανάκαμψης.

⁽⁵⁹⁾ Μία σημαντική σύσταση απορρίφθηκε από τον ελεγχόμενο. Η διοίκηση αποδέχθηκε τον υπολειπόμενο κίνδυνο και εφάρμοσε μέρος της σύστασης, και δεν χρειάστηκε περαιτέρω συζήτηση σε επίπεδο προπαρασκευαστικής ομάδας της επιτροπής παρακολούθησης των ελέγχων.

Η επιτροπή έδωσε συνέχεια στο αίτημα του Ευρωπαϊκού Ελεγκτικού Συνεδρίου να συμμετέχει συστηματικότερα στις εργασίες του. Κάλεσε τον διευθυντή της προεδρίας του Ελεγκτικού Συνεδρίου σε δύο από τις συνεδριάσεις της προπαρασκευαστικής ομάδας του για να παρουσιάσει την πολυετή στρατηγική και τα ετήσια προγράμματα εργασίας του εξωτερικού ελεγκτή για το 2021 και το 2022. Η επιτροπή διεξήγαγε μια προγραμματισμένη θεματική συζήτηση σχετικά με την ασφάλεια της τεχνολογίας των πληροφοριών, η οποία πραγματοποιήθηκε λίγο μετά το ξέσπασμα του επιθετικού πολέμου της Ρωσίας στην Ουκρανία και ήταν ιδιαίτερα επίκαιρη ενόψει της αναμενόμενης αύξησης του αριθμού των κυβερνοαπειλών.

Η επιτροπή εξέφρασε την ικανοποίησή της για την ανεξαρτησία και την ποιότητα των εργασιών εσωτερικού ελέγχου. Εξέφρασε την ικανοποίησή της σχετικά με το θετικό αποτέλεσμα της εξωτερικής αξιολόγησης της ποιότητας της Υπηρεσίας Εσωτερικού Ελέγχου για την περίοδο 2017-2021, η οποία αποτελεί σημαντικό παράγοντα που σχετίζεται με τη διασφάλιση της ποιότητας των εργασιών εσωτερικού ελέγχου. Η επιτροπή εξέφρασε επίσης την ικανοποίησή της για το ότι ο σχεδιασμός του εσωτερικού ελεγκτή καλύπτει επαρκώς το σύνολο του ελέγχου και εξακολουθεί να καλύπτει τους κυριότερους τομείς κινδύνου. Το πραγματικό ποσοστό εφαρμογής των συστάσεων του εσωτερικού ελεγκτή (που καλύπτει το 94 % των συστάσεων που διατυπώθηκαν και στις οποίες δόθηκε συνέχεια κατά την περίοδο 2017-2021) παρέμεινε σε πολύ υψηλό επίπεδο και μόνο στην περίπτωση οκτώ πολύ σημαντικών συστάσεων ελέγχου καθυστέρησε η εφαρμογή περισσότερο από 6 μήνες από τον Ιανουάριο του 2022. Η επιτροπή συνέχισε επίσης να παρακολουθεί την πρόοδο όσον αφορά την εφαρμογή των συστάσεων του Ελεγκτικού Συνεδρίου και εξέφρασε την ικανοποίησή της όταν για 14η συνεχόμενη φορά το Ελεγκτικό Συνέδριο διατύπωσε ανεπιφύλακτη γνώμη σχετικά με την αξιοπιστία των ενοποιημένων λογαριασμών της ΕΕ.

Το παράρτημα 8 του τόμου III για τη διαχείριση και τις επιδόσεις περιλαμβάνει περισσότερες πληροφορίες σχετικά με τις εργασίες και τα συμπεράσματα της επιτροπής.

3.4. Οι γνώμες του Ευρωπαϊκού Ελεγκτικού Συνεδρίου για τους λογαριασμούς του 2020 και τη νομιμότητα και την κανονικότητα των πράξεων

Η ετήσια έκθεση του Ευρωπαϊκού Ελεγκτικού Συνεδρίου σχετικά με την εκτέλεση του προϋπολογισμού της ΕΕ για το οικονομικό έτος 2020, η οποία δημοσιεύθηκε τον Οκτώβριο του 2021, **διατύπωσε εκ νέου ανεπιφύλακτη γνώμη σχετικά με τους λογαριασμούς της ΕΕ**, για 13η συνεχή χρονιά.

Ενώ τα έσοδα εξακολουθούν επίσης να **μη περιέχουν ουσιώδη σφάλματα**, το Ελεγκτικό Συνέδριο διατήρησε την αρνητική γνώμη **σχετικά με τη νομιμότητα και κανονικότητα των δαπανών του 2020**. Το συνολικό **επίπεδο σφάλματος** για τον προϋπολογισμό της ΕΕ (2,7 %) που εκτιμήθηκε από το Ελεγκτικό Συνέδριο παρέμεινε στο ίδιο επίπεδο με τις δαπάνες του 2019, συγκρίσιμο με εκείνο των ετών 2017 και 2018 (2,4 % και 2,6 % αντίστοιχα) και σημαντικά χαμηλότερο από ό,τι το 2016 και πριν από αυτό.

Η αρνητική γνώμη του Ελεγκτικού Συνεδρίου αιτιολογείται κυρίως από το μερίδιο των δαπανών τις οποίες θεωρεί υψηλού κινδύνου. Οι δαπάνες υψηλού κινδύνου, οι οποίες συχνά υπόκεινται σε πολύπλοκους κανόνες και βασίζονται κυρίως στην επιστροφή των δαπανών, καλύπτουν ειδικότερα τη συνοχή, τις δαπάνες έρευνας, την αγροτική ανάπτυξη, τα μέτρα στήριξης της αγοράς στο πλαίσιο του Ευρωπαϊκού Γεωργικού Ταμείου Εγγυήσεων και ορισμένα τμήματα των εξωτερικών δράσεων. Οι δαπάνες υψηλού κινδύνου αντιπροσώπευαν το 59 % του ελεγχθέντος πληθυσμού για το 2020, κάτι που είναι λογικό με την επιτάχυνση των πληρωμών στον τομέα της συνοχής στο παρόν στάδιο του κύκλου ζωής του πολυετούς δημοσιονομικού πλαισίου 2014-2020.

Όσον αφορά τους δύο μεγαλύτερους τομείς δαπανών της ΕΕ, το εκτιμώμενο από το Ελεγκτικό Συνέδριο επίπεδο σφάλματος παρέμεινε κοντά στο επίπεδο σημαντικότητας στην περίπτωση των φυσικών πόρων ⁽⁶⁰⁾, αντιπροσωπεύοντας το 40,8 % του ελεγχθέντος πληθυσμού. Στην περίπτωση της πολιτικής συνοχής, η οποία αντιστοιχεί στο 32,8 % του ελεγχθέντος πληθυσμού, το εκτιμώμενο από το Ελεγκτικό Συνέδριο επίπεδο σφάλματος μειώθηκε από 4,4 % το 2019 σε 3,5 % για το 2020. Οι διοικητικές δαπάνες συνέχισαν να μη περιέχουν ουσιώδη σφάλματα.

Η Επιτροπή δίνει συνέχεια στις συστάσεις του Ελεγκτικού Συνεδρίου, οι οποίες απορρέουν τόσο από τις ετήσιες εκθέσεις όσο και από τις ειδικές εκθέσεις. Αναφέρει τα μέτρα που λαμβάνονται στις ετήσιες εκθέσεις δραστηριοτήτων. Επιπλέον, υποβάλλει τακτικά εκθέσεις στην επιτροπή παρακολούθησης των ελέγχων της Επιτροπής σχετικά με την εφαρμογή των συστάσεων του Ελεγκτικού Συνεδρίου. Το τελευταίο ασκεί ορισμένες δραστηριότητες παρακολούθησης στο πλαίσιο της επικαιροποιημένης εντολής του ⁽⁶¹⁾.

Το Ευρωπαϊκό Ελεγκτικό Συνέδριο παρακολουθεί επίσης την **εφαρμογή των συστάσεων του** από την Επιτροπή και παρέχει παρατηρήσεις και σχόλια, τα οποία βοηθούν την Επιτροπή να ενισχύει τις δραστηριότητες παρακολούθησης. Στην *έκθεση του Ευρωπαϊκού Ελεγκτικού Συνεδρίου σχετικά με τις επιδόσεις του προϋπολογισμού της ΕΕ — Κατάσταση στο τέλος του 2020*, το Ελεγκτικό Συνέδριο εξέτασε τον βαθμό στον οποίο η Επιτροπή είχε επιδιώξει την εφαρμογή 149 συστάσεων ελέγχου, οι οποίες της είχαν απευθυνθεί σε 18 ειδικές εκθέσεις που δημοσιεύτηκαν το 2016. Το Ελεγκτικό Συνέδριο επισήμανε ότι η Επιτροπή είχε υλοποιήσει σχεδόν το 80 % των συστάσεων είτε πλήρως (67 %) είτε ως επί το πλείστον (12 %), ενώ ένα άλλο 9 % μερικώς. Από τις 16 συστάσεις που το Συνέδριο έκρινε ότι δεν είχαν υλοποιηθεί, η Επιτροπή αρχικά δεν είχε αποδεχθεί τις 11. Τα αποτελέσματα αυτά συνάδουν με τα προηγούμενα έτη.

3.5. Απαλλαγή για την εκτέλεση του προϋπολογισμού για το 2020

Το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο **χορήγησε απαλλαγή στην Επιτροπή** για το οικονομικό έτος 2020 με σαφή πλειοψηφία στις 4 Μαΐου 2022 αφού εξέτασε τις εκθέσεις του Ευρωπαϊκού Ελεγκτικού Συνεδρίου, την ενοποιημένη δέσμη δημοσιονομικών εκθέσεων της Επιτροπής και τη σύσταση περί απαλλαγής του Συμβουλίου. Επίσης, η Επιτροπή Ελέγχου του Προϋπολογισμού του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου κάλεσε επιλεγμένους επιτρόπους και γενικούς διευθυντές για ανταλλαγές απόψεων κατά τη διαδικασία απαλλαγής. Κατά τη διάρκεια της διαδικασίας, τα βασικά ενδιαφερόμενα μέρη —το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο, το Συμβούλιο της Ευρωπαϊκής Ένωσης και το Ευρωπαϊκό Ελεγκτικό Συνέδριο— επικεντρώθηκαν στην αναζήτηση τρόπων βελτίωσης των αποτελεσμάτων που επιτυγχάνονται από τον προϋπολογισμό της ΕΕ και στην αναζήτηση τρόπων περαιτέρω μείωσης του επιπέδου σφάλματος. Η συζήτηση έθιξε επίσης θέματα όπως το κράτος δικαίου και τα θεμελιώδη δικαιώματα, η ομαλότερη εφαρμογή και η απορρόφηση των κονδυλίων της ΕΕ, οι πληροφορίες σχετικά με τους δικαιούχους κονδυλίων της ΕΕ, μεταξύ άλλων, με την ευρύτερη χρήση διαλειτουργικών συστημάτων πληροφοριών, και οι παραδοσιακοί ίδιοι πόροι. Φέτος, η αρμόδια για την απαλλαγή αρχή ενδιαφέρθηκε ιδιαίτερα για τη διαβεβαίωση ότι εξακολούθησε να παρέχεται επαρκής προστασία στον προϋπολογισμό της ΕΕ κατά τη διάρκεια της πανδημίας. Ως είθισται, η Επιτροπή **λαμβάνει μέτρα για την εφαρμογή αυτών των συστάσεων** και θα δώσει συνέχεια σε αυτές στο πλαίσιο ειδικής έκθεσης.

⁽⁶⁰⁾ 2 % για το 2020 έναντι 1,9 % για το 2019.

⁽⁶¹⁾ Ανακοίνωση προς την Επιτροπή του επιτρόπου κ. Reynders σε συμφωνία με την πρόεδρο — Update of the charter of the Audit Progress Committee of the European Commission (Επικαιροποίηση του καταστατικού χάρτη της επιτροπής παρακολούθησης των ελέγχων της Επιτροπής) [[C\(2020\) 1165](#)].

4. Περαιτέρω εξελίξεις: προοπτικές για το 2022 και μετά

4.1. Πρόσθετα εργαλεία για την προστασία του προϋπολογισμού της ΕΕ

4.1.1. Αναθεώρηση του δημοσιονομικού κανονισμού

Μετά τη σημαντική αναθεώρηση το 2018, η Επιτροπή πρότεινε στοχευμένη τροποποίηση του δημοσιονομικού κανονισμού ⁽⁶²⁾. Δεδομένου ότι οι αλλαγές που επέφερε η αναθεώρηση του 2018 απαιτούν χρόνο για να παραγάγουν πλήρως τα αποτελέσματά τους, η αναθεώρηση θα επικεντρωθεί στην εναρμόνιση με τον νέο μακροπρόθεσμο προϋπολογισμό, σε ορισμένες βελτιώσεις στη διαχείριση κρίσεων μετά τα διδάγματα που αντλήθηκαν κατά τη διάρκεια της κρίσης λόγω της νόσου COVID-19 και στην ενίσχυση της προστασίας των οικονομικών συμφερόντων της ΕΕ.

4.1.2. Χρήση του ενιαίου εργαλείου εξόρυξης δεδομένων και βαθμολόγησης κινδύνου

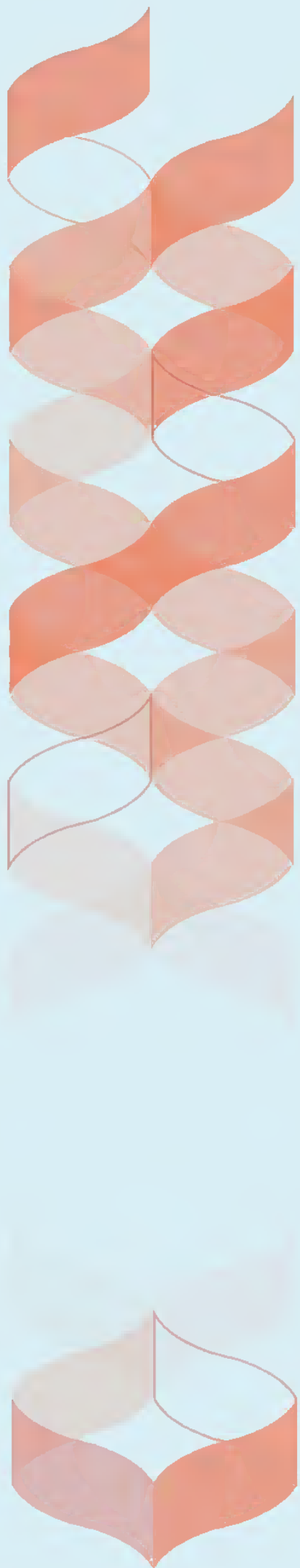
Στο πλαίσιο του νέου πολυετούς δημοσιονομικού πλαισίου, μαζί με τον μηχανισμό ανθεκτικότητας και ανάκαμψης και το αποθεματικό προσαρμογής στο Brexit, η Επιτροπή δεσμεύτηκε να θέσει στη διάθεση των κρατών μελών ένα ενιαίο εργαλείο εξόρυξης δεδομένων και βαθμολόγησης κινδύνου για τη βελτίωση των συστημάτων διαχείρισης και ελέγχου τους, με σκοπό τη γενικευμένη εφαρμογή του από τα κράτη μέλη. Η Επιτροπή προσαρμόζει το εργαλείο που τέθηκε στη διάθεση των κρατών μελών στο πλαίσιο του προηγούμενου πολυετούς δημοσιονομικού πλαισίου (εργαλείο Arachne) ώστε να ληφθούν υπόψη η νέα περίοδος του πολυετούς δημοσιονομικού πλαισίου και οι σχετικές απαιτήσεις, καθώς και ο μηχανισμός ανθεκτικότητας και ανάκαμψης. Η Επιτροπή θα συνεχίσει να παρέχει στήριξη στα κράτη μέλη, ώστε να καταστεί δυνατή η αποτελεσματική χρήση του. Αυτό περιλαμβάνει τη διεξαγωγή παρουσιάσεων, συνεδρίων κατάρτισης και εργαστηρίων και την παροχή τεχνικής στήριξης και συμβουλών στις ενδιαφερόμενες αρχές, μεταξύ άλλων, σχετικά με τον τρόπο ενσωμάτωσης του εργαλείου βαθμολόγησης κινδύνου στις καθημερινές διαδικασίες τους. Κατά την υπό εξέλιξη αναθεώρηση του δημοσιονομικού κανονισμού, η Επιτροπή πρότεινε να ενισχυθεί η χρήση αυτού του ενιαίου εργαλείου εξόρυξης δεδομένων και βαθμολόγησης κινδύνου.

4.1.3. Εφαρμογή του κανονισμού αιρεσιμότητας

Στις 16 Φεβρουαρίου 2022 το Δικαστήριο επικύρωσε την εγκυρότητα του κανονισμού (ΕΕ, Ευρατόμ) 2020/2092 περί γενικού καθεστώτος αιρεσιμότητας για την προστασία του προϋπολογισμού της Ένωσης, την οποία είχαν αμφισβητήσει δύο κράτη μέλη, η Ουγγαρία και η Πολωνία.

⁽⁶²⁾ Πρόταση κανονισμού του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου σχετικά με τους δημοσιονομικούς κανόνες που εφαρμόζονται στον γενικό προϋπολογισμό της Ένωσης (αναδιτύπωση) [COM(2022) 223].

Τον Μάρτιο του 2022 η Επιτροπή εξέδωσε κατευθυντήριες γραμμές σχετικά με την εφαρμογή του κανονισμού. Μετά τις εργασίες που πραγματοποιήθηκαν κατά τη διάρκεια του 2021, η Επιτροπή απέστειλε τον Απρίλιο μια πρώτη κοινοποίηση στην Ουγγαρία στο πλαίσιο του γενικού καθεστώτος αιρεσιμότητας. Έτσι ενεργοποιήθηκε η διαδικασία που μπορεί να οδηγήσει στην επιβολή μέτρων κατά κράτους μέλους για παραβιάσεις των αρχών του κράτους δικαίου που επηρεάζουν ή απειλούν σοβαρά να θίξουν τα οικονομικά συμφέροντα της ΕΕ με επαρκώς άμεσο τρόπο. Η Επιτροπή παρακολουθεί συνεχώς την κατάσταση που επικρατεί σε όλα τα κράτη μέλη. Θα ενεργοποιεί τη διαδικασία βάσει του κανονισμού αιρεσιμότητας, εάν πληρούνται οι προϋποθέσεις.

Παράρτημα 3 —
Ο μηχανισμός
ανάκαμψης και
ανθεκτικότητας ένα νέο
μέσο με βάση τις
επιδόσεις στην
υπηρεσία της
ανάκαμψης της ΕΕ

Ένα καινοτόμο μέσο με βάση τις επιδόσεις που θα συμβάλει στο να εξέλθουμε ισχυρότεροι από την κρίση λόγω της νόσου COVID-19

Ο μηχανισμός ανάκαμψης και ανθεκτικότητας αποτελεί ένα νέο μέσο που βασίζεται στις επιδόσεις στην υπηρεσία της ανάκαμψης της ΕΕ. Ο μηχανισμός έχει σχεδιαστεί με στόχο να μετριάσουν οι οικονομικές και κοινωνικές επιπτώσεις της πανδημίας COVID-19, να καταστούν οι ευρωπαϊκές οικονομίες και κοινωνίες περισσότερο βιώσιμες και πιο ανθεκτικές και να είναι καλύτερα προετοιμασμένες για την πράσινη και την ψηφιακή μετάβαση. Προτάθηκε τον Μάιο του 2020 από την Επιτροπή και άρχισε να εφαρμόζεται από τις αρχές του 2021 ⁽⁶³⁾, και διαθέτει 723,8 δισ. EUR (σε τρέχουσες τιμές) —385,8 δισ. EUR σε δάνεια και 338 δισ. EUR σε επιχορηγήσεις— για τον σκοπό αυτόν. Στηρίζει τα κράτη μέλη στην υλοποίηση φιλόδοξων μεταρρυθμίσεων και επενδύσεων που συνάδουν με τις προτεραιότητες της ΕΕ και αντιμετωπίζουν τις προκλήσεις που προσδιορίζονται στις ειδικές ανά χώρα συστάσεις στο πλαίσιο του Ευρωπαϊκού Εξαμήνου για τον συντονισμό της οικονομικής και κοινωνικής πολιτικής.

Ο μηχανισμός ανάκαμψης και ανθεκτικότητας είναι ένα μοναδικό μέσο που βασίζεται στη ζήτηση και στις επιδόσεις.

- **Δικαιούχοι του μηχανισμού είναι τα κράτη μέλη.** Λαμβάνουν στήριξη από αυτόν για την εφαρμογή των οικείων εθνικών σχεδίων ανάκαμψης και ανθεκτικότητας. Ως εκ τούτου, τα κονδύλια, αφού εκταμιευθούν, εγγράφονται στον εθνικό προϋπολογισμό.
- Τα κονδύλια **εκταμιεύονται με την επίτευξη προκαθορισμένων οροσήμων και στόχων** που μετρούν την υλοποίηση, έως το 2026, μεταρρυθμίσεων και επενδύσεων που έχουν σχεδιαστεί για να ανταποκριθούν στις προκλήσεις που αντιμετωπίζουν τα κράτη μέλη.
- Ο μηχανισμός, ο οποίος χρηματοδοτείται από το ευρωπαϊκό μέσο ανάκαμψης NextGenerationEU, αποτελεί έκτακτο και **προσωρινό μέσο**.
- **Χρηματοδοτείται από κεφάλαια που αντλούνται από τις κεφαλαιαγορές** από την Επιτροπή εξ ονόματος της Ευρωπαϊκής Ένωσης.

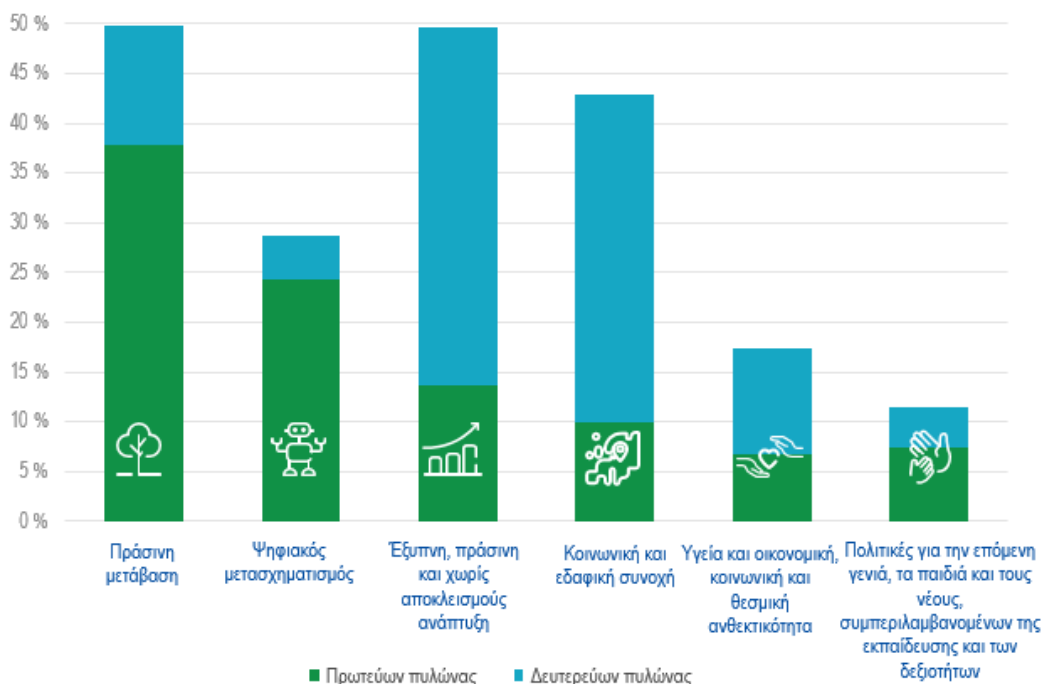
Προκειμένου να λάβουν στήριξη από τον μηχανισμό ανάκαμψης και ανθεκτικότητας, έως το τέλος του 2021, 26 ⁽⁶⁴⁾ **κράτη μέλη της ΕΕ υπέβαλαν στην Επιτροπή σχέδια ανάκαμψης και ανθεκτικότητας.** Τα σχέδια πρέπει να πληρούν 11 κριτήρια αξιολόγησης που καθορίζονται στον κανονισμό, συμπεριλαμβανομένου ότι κανένα μέτρο που περιλαμβάνεται στο σχέδιο δεν μπορεί να βλάψει σημαντικά τους περιβαλλοντικούς στόχους (αρχή της «μη πρόκλησης σημαντικής βλάβης») και ότι **τουλάχιστον το 37 % των συνολικών κονδυλίων του σχεδίου συμβάλλει στην επίτευξη των στόχων για το κλίμα και τουλάχιστον το 20 % στους ψηφιακούς στόχους.**

Οι μεταρρυθμίσεις και οι επενδύσεις που περιλαμβάνονται στα εν λόγω σχέδια θα πρέπει να συνεισφέρουν στους έξι πυλώνες πολιτικής που καθορίζουν το πεδίο εφαρμογής του μηχανισμού, λαμβάνοντας παράλληλα υπόψη την ιδιαίτερη κατάσταση και τις προκλήσεις του οικείου κράτους μέλους.

Το ποσοστό της χρηματοδότησης που συνεισφέρει σε κάθε πυλώνα παρουσιάζεται στο γράφημα κατωτέρω.

⁽⁶³⁾ Κανονισμός (ΕΕ) 2021/241 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 12ης Φεβρουαρίου 2021.

⁽⁶⁴⁾ Όλα τα κράτη μέλη με εξαίρεση τις Κάτω Χώρες.

Συνεισφορά των κονδυλίων του μηχανισμού ανάκαμψης και ανθεκτικότητας στους αντίστοιχους πυλώνες πολιτικής. Τα πράσινα τμήματα των στηλών αντιπροσωπεύουν τα μέτρα που έχουν χαρακτηριστεί στον πυλώνα πολιτικής ως πρωταρχικοί τομείς πολιτικής, ενώ τα γαλάζια τμήματα αντιπροσωπεύουν μέτρα που έχουν χαρακτηριστεί ως δευτερεύοντες τομείς πολιτικής. Οι εν λόγω χαρακτηρισμοί αντικατοπτρίζουν το ότι οι μεταρρυθμίσεις και οι επενδύσεις μπορούν να συμβάλουν σε πολλούς πυλώνες πολιτικής. Ως εκ τούτου, η συνολική συνεισφορά σε όλους τους πυλώνες είναι διπλάσια του εκτιμώμενου κόστους των συγκεκριμένων σχεδίων ανάκαμψης και ανθεκτικότητας.

Έχει σημειωθεί σημαντική πρόοδος όσον αφορά τη σύσταση του μηχανισμού ανάκαμψης και ανθεκτικότητας και η εφαρμογή του βρίσκεται σταθερά σε εξέλιξη

Το 2021 είκοσι δύο σχέδια ανάκαμψης και ανθεκτικότητας αξιολογήθηκαν θετικά από την Επιτροπή και εγκρίθηκαν από το Συμβούλιο. Το 2021 η Επιτροπή συνεργάστηκε στενά με όλα τα κράτη μέλη για να τα βοηθήσει να καταρτίσουν τα εθνικά τους σχέδια ανάκαμψης και ανθεκτικότητας, καθορίζοντας το εθνικό θεματολόγιο μεταρρυθμίσεων και επενδύσεων που θα υλοποιηθεί έως τις 31 Αυγούστου 2026, σύμφωνα με τις απαιτήσεις του κανονισμού. Για να στηρίξει τα κράτη μέλη στην κατάρτιση των σχεδίων τους, η Επιτροπή πραγματοποίησε άτυπες επαφές ήδη από τον Οκτώβριο του 2020 και δημοσίευσε επικαιροποιημένες κατευθυντήριες γραμμές ⁽⁶⁵⁾ τον Ιανουάριο του 2021 σχετικά με τις πληροφορίες που πρέπει να παρέχονται. Έως το τέλος Δεκεμβρίου 2021 η Επιτροπή είχε λάβει επισήμως 26 ⁽⁶⁶⁾ σχέδια ανάκαμψης και ανθεκτικότητας και είχε υποβάλει θετική αξιολόγηση για 22 από αυτά ⁽⁶⁷⁾.

⁽⁶⁵⁾ Έγγραφο εργασίας των υπηρεσιών της Επιτροπής — Καθοδήγηση για τα κράτη μέλη — Σχέδια ανάκαμψης και ανθεκτικότητας [SWD(2021) 12].

⁽⁶⁶⁾ Οι Κάτω Χώρες δεν έχουν υποβάλει ακόμη το σχέδιό τους.

⁽⁶⁷⁾ Τα περισσότερα από αυτά είχαν ήδη παραληφθεί έως το καλοκαίρι του 2021.

Η Επιτροπή εξασφάλισε αποτελεσματική διαδικασία για όλα τα στάδια της προετοιμασίας, της διαπραγματεύσεως και της αξιολόγησης των σχεδίων. Εκτός από τις εντατικές ανταλλαγές απόψεων με κάθε κράτος μέλος, η Επιτροπή παρείχε γραπτή καθοδήγηση σχετικά με την κατάρτιση των σχεδίων ανάκαμψης και ανθεκτικότητας, την τεχνική εφαρμογή της αρχής της «μη πρόκλησης σημαντικής βλάβης» και σχετικά με διάφορα ειδικά ζητήματα, όπως ένας κατάλογος ελέγχου όσον αφορά τα συστήματα ελέγχου. Η Επιτροπή στήριξε τα κράτη μέλη κατά την υποβολή φιλόδοξων σχεδίων με σαφή και ρεαλιστικά ορόσημα και στόχους για την παρακολούθηση της υλοποίησης, λαμβάνοντας παράλληλα υπόψη το εθνικό πλαίσιο και τη διαθέσιμη χρηματοδοτική συνεισφορά.

Συνολικά, για την αξιολόγηση και τελική έγκριση των πρώτων 22 σχεδίων ανάκαμψης και ανθεκτικότητας το 2021 ακολουθήθηκε ομαλή διαδικασία. Έπειτα από εντατικές συζητήσεις μεταξύ της Επιτροπής και των κρατών μελών κατά τη φάση κατάρτισης των σχεδίων, η Επιτροπή αξιολόγησε κάθε σχέδιο σε στενή συνεργασία με τα κράτη μέλη, διασφαλίζοντας συνεκτική και διαφανή προσέγγιση — η οποία εξηγείται μέσω εγγράφων εργασίας των υπηρεσιών της Επιτροπής που δημοσιεύονται για κάθε σχέδιο που έχει αξιολογηθεί θετικά. Έως το τέλος του 2021 η Επιτροπή είχε ολοκληρώσει θετικά την αξιολόγησή της για 22 σχέδια ⁽⁶⁸⁾, τα οποία εγκρίθηκαν όλα από το Συμβούλιο μέσω εκτελεστικών αποφάσεων ⁽⁶⁹⁾. Τα σχέδια αυτά αντιπροσωπεύουν συνολική χρηματοδότηση ύψους 291 δισ. EUR σε μη επιστρεπτέα χρηματοδότηση και 154 δισ. EUR σε δάνεια προς την Ελλάδα, την Ιταλία, την Κύπρο, την Πολωνία, την Πορτογαλία, τη Ρουμανία και τη Σλοβενία. Τα σχέδια περιλαμβάνουν συνολικά πάνω από 3 742 μέτρα (εκ των οποίων περίπου το ένα τρίτο αφορά μεταρρυθμίσεις και τα δύο τρίτα αφορούν επενδύσεις), και συνολικά 5 155 ορόσημα και στόχους που πρέπει να επιτευχθούν έως το 2026. Στο τέλος του 2021 η Επιτροπή αξιολόγησε τα σχέδια της Βουλγαρίας, της Ουγγαρίας, της Πολωνίας και της Σουηδίας.

Μετά την έγκριση των σχεδίων, η Επιτροπή σύναψε σύμβαση χρηματοδότησης (και, κατά περίπτωση, δανειακή σύμβαση) με το οικείο κράτος μέλος, η οποία καθορίζει τα δικαιώματα και τις υποχρεώσεις των μερών, μεταξύ άλλων, όσον αφορά την προστασία των οικονομικών συμφερόντων της ΕΕ και τις απαιτήσεις για τα συστήματα ελέγχου των κρατών μελών. Οι συμφωνίες χρηματοδότησης προβλέπουν επίσης το ποσό της προχρηματοδότησης που πρέπει να καταβληθεί αμέσως στα κράτη μέλη και τους όρους υποβολής αίτησης πληρωμής. Συνολικά, έως το τέλος του 2021 είχαν υπογραφεί 22 συμβάσεις χρηματοδότησης και τέσσερις δανειακές συμβάσεις.

Εκτός από την προχρηματοδότηση, η χρηματοδότηση θα εκταμιευθεί σε πολλές δόσεις, καθεμία από τις οποίες εξαρτάται από την επίτευξη συγκεκριμένου συνόλου οροσήμων και στόχων σχετικά με τις μεταρρυθμίσεις και τις επενδύσεις που έχουν δεσμευτεί να υλοποιήσουν τα κράτη μέλη. Το προφίλ εκταμίευσης και τα συγκεκριμένα ορόσημα και στόχοι που πρέπει να επιτευχθούν συμφωνήθηκαν σε κάθε περίπτωση μεταξύ της Επιτροπής και των οικείων κρατών μελών και τελικά εγκρίθηκαν από το Συμβούλιο. Το 2021 η Επιτροπή εκταμίευσε 54 δισ. EUR σε πληρωμές προχρηματοδότησης στα κράτη μέλη για τα οποία το σχέδιο είχε αξιολογηθεί θετικά από την Επιτροπή και είχε εγκριθεί από το Συμβούλιο. Ένα από τα 22 κράτη μέλη αυτής της ομάδας δεν ζήτησε προχρηματοδότηση και, ως εκ τούτου, 21 κράτη μέλη έλαβαν προχρηματοδότηση. Για αυτά, η προχρηματοδότηση συνέβαλε στη διασφάλιση της ταχείας εφαρμογής των επενδυτικών και μεταρρυθμιστικών μέτρων που περιγράφονται στα σχέδια ανάκαμψης και ανθεκτικότητας. Όλες οι πληρωμές προχρηματοδότησης εκτελέστηκαν εντός 5 εργάσιμων ημερών από την υπογραφή της σύμβασης χρηματοδότησης (και/ή των δανειακών συμβάσεων, κατά περίπτωση) μεταξύ της Επιτροπής και του κράτους μέλους, πολύ πριν από τη δίμηνη προθεσμία πληρωμής. Μια ρήτρα αναδρομικότητας, η οποία διασφάλιζε ότι τα μέτρα που ελήφθησαν από την έναρξη της πανδημίας COVID-19 (δηλαδή από τον Φεβρουάριο του 2020) ήταν επιλέξιμα ώστε να συμπεριληφθούν στα

⁽⁶⁸⁾ Στις περισσότερες περιπτώσεις, εντός προθεσμίας μικρότερης της περιόδου αξιολόγησης των 2 μηνών από την επίσημη υποβολή τους, όπως προβλέπεται στο άρθρο 19 παράγραφος 1 του κανονισμού.

⁽⁶⁹⁾ Στις περισσότερες περιπτώσεις, εντός διαστήματος μικρότερου του 1 μηνός από την απόφαση της Επιτροπής σχετικά με την αξιολόγησή της. Τα τρία τελευταία από τα 22 σχέδια εγκρίθηκαν από το Συμβούλιο στις 29 Οκτωβρίου 2021.

σχέδια, παρείχε περαιτέρω βεβαιότητα και διασφάλιζε ότι τα κράτη μέλη ήταν σε θέση να αρχίσουν την υλοποίησή τους ακόμη και πριν από την επίσημη έγκριση των σχεδίων τους.

Ο πίνακας αποτελεσμάτων για την ανάκαμψη και την ανθεκτικότητα ⁽⁷⁰⁾, μια δημόσια διαδικτυακή πλατφόρμα που δημιουργήθηκε από την Επιτροπή, απεικονίζει με εύκολα προσβάσιμο τρόπο την πρόοδο των κρατών μελών της ΕΕ όσον αφορά την εφαρμογή των σχεδίων ανάκαμψης και ανθεκτικότητάς τους —όπως αποδεικνύεται από τα ορόσημα και τους στόχους που αξιολογήθηκαν από την Επιτροπή ως προς την εκπλήρωση— και τις εκταμιεύσεις που πραγματοποιήθηκαν. Παρουσιάζει επίσης κοινούς δείκτες για την υποβολή εκθέσεων προόδου και την αξιολόγηση του μηχανισμού ανάκαμψης και ανθεκτικότητας και των εθνικών σχεδίων.

Ως μηχανισμός με βάση τις επιδόσεις, οι πληρωμές από την Επιτροπή στα κράτη μέλη, εκτός της προχρηματοδότησης, βασίζονται στην ικανοποιητική εκπλήρωση των οροσήμων και των στόχων που καθορίζονται στις εκτελεστικές αποφάσεις του Συμβουλίου για την έγκριση των σχεδίων ανάκαμψης και ανθεκτικότητας. Το συνολικό ποσό της χρηματοδοτικής συνεισφοράς πρέπει να καταβληθεί στο κράτος μέλος σε δόσεις, και αντιστοιχεί σε ένα σύνολο οροσήμων και στόχων, όπως ορίζονται στα παραρτήματα των εν λόγω αποφάσεων. Οι μηχανισμοί επαλήθευσης για κάθε ορόσημο και στόχο και οι μέθοδοι παρακολούθησης και κάλυψης των βασικών πτυχών της εφαρμογής των σχεδίων περιγράφονται στις επιχειρησιακές ρυθμίσεις, οι οποίες πρέπει να υπογράφονται μεταξύ της Επιτροπής και του κράτους μέλους προτού το κράτος μέλος υποβάλει την πρώτη του αίτηση πληρωμής. Στο τέλος του 2021 είχαν συναφθεί πέντε επιχειρησιακές ρυθμίσεις, με την Ελλάδα, την Ισπανία, τη Γαλλία, την Ιταλία και τη Σλοβακία, και τέσσερα κράτη μέλη είχαν υποβάλει τις πρώτες τακτικές αιτήσεις πληρωμής τους. Το 2022 αναμένονται περίπου 30 επιπλέον αιτήσεις.

Η Επιτροπή εκταμίευσε μια πρώτη πληρωμή ύψους 10 δισ. EUR στην Ισπανία πριν από το τέλος του 2021, αφού έλαβε το αίτημα πληρωμής τον Νοέμβριο του 2021. Δεδομένου του είδους και του χρόνου υλοποίησης των σχετικών οροσήμων, και δεδομένου ότι η Ισπανία είχε κοινοποιήσει τις περισσότερες πληροφορίες που απαιτούνταν για την αξιολόγηση πριν από την επίσημη υποβολή της αίτησης πληρωμής, η Επιτροπή ήταν σε θέση να ικανοποιήσει ταχέως την αίτηση πληρωμής.

Η συνολική κατάσταση όσον αφορά την εφαρμογή του μηχανισμού ανάκαμψης και ανθεκτικότητας, στις 31 Δεκεμβρίου 2021, συνοψίζεται κατωτέρω.

	Εγκεκριμ ένα σχέδια	Υπογεγραμ μένες συμβάσεις χρηματοδότησης	Υπογεγραμ μένες δανειακές συμβάσεις	Υπογεγραμ μένες επιχειρησια κές συμφωνίες	Πραγματοποίη ση εκταμιεύσεων προχρηματοδότησης	Παραληφθε ίσεις αιτήσεις πληρωμής	Εκταμίε υση πρώτης πληρωμ ής
 Βέλγιο	•	•			•		
 Τσεχία	•	•			•		
 Δανία	•	•			•		
 Γερμανία	•	•			•		

⁽⁷⁰⁾ [Πίνακας αποτελεσμάτων για την ανάκαμψη και την ανθεκτικότητα \(europa.eu\)](https://europa.eu).

	Εγκεκριμένα σχέδια	Υπογεγραμμένες συμβάσεις χρηματοδότησης	Υπογεγραμμένες δανειακές συμβάσεις	Υπογεγραμμένες επιχειρησιακές συμφωνίες	Πραγματοποίηση εκταμιεύσεων προχρηματοδότησης	Παραληφθείσες αιτήσεις πληρωμής	Εκταμίευση πρώτης πληρωμής
 Εσθονία	•	•			•		
 Ιρλανδία	•	•					
 Ελλάδα	•	•	•	•	•	•	
 Ισπανία	•	•		•	•	•	•
 Γαλλία	•	•		•	•	•	
 Κροατία	•	•			•		
 Ιταλία	•	•	•	•	•	•	
 Κύπρος	•	•	•		•		
 Λετονία	•	•			•		
 Λιθουανία	•	•			•		
 Λουξεμβούργο	•	•			•		
 Μάλτα	•	•			•		
 Αυστρία	•	•			•		
 Πορτογαλία	•	•	•		•		
 Ρουμανία	•	•			•		
 Σλοβενία	•	•			•		
 Σλοβακία	•	•		•	•		
 Φινλανδία	•	•					

Τα συστήματα ελέγχου είναι ειδικά προσαρμοσμένα στον χαρακτήρα του μηχανισμού ανάκαμψης και ανθεκτικότητας με βάση τις επιδόσεις

Το 2021, παράλληλα με την αξιολόγηση των σχεδίων, η Επιτροπή εργάστηκε για την εφαρμογή των σχετικών διαδικασιών εσωτερικού ελέγχου και στρατηγικών ελέγχου

προσαρμοσμένων στο ότι ο μηχανισμός αποτελεί ένα μέσο που βασίζεται στις επιδόσεις και ότι δικαιούχοι είναι τα κράτη μέλη. Επιπλέον, ο κανονισμός ορίζει ότι τα κράτη μέλη φέρουν την ευθύνη να διασφαλίζουν ότι ο μηχανισμός εφαρμόζεται σύμφωνα με τους ενωσιακούς και εθνικούς κανόνες και τις αρχές της χρηστής δημοσιονομικής διαχείρισης.

Σε επίπεδο κρατών μελών

Τα κράτη μέλη είναι πρωτίστως υπεύθυνα για τη διασφάλιση της εκτέλεσης των κονδυλίων που λαμβάνουν σύμφωνα με τη σχετική ενωσιακή και εθνική νομοθεσία, και ειδικότερα όσον αφορά την πρόληψη, τον εντοπισμό και τη διόρθωση της απάτης, της διαφθοράς και των συγκρούσεων συμφερόντων και την αποφυγή της διπλής χρηματοδότησης. Τα κράτη μέλη εφαρμόζουν κατάλληλα πλαίσια ελέγχου και παρακολούθησης σε εθνικό επίπεδο για να διασφαλίσουν την αποτελεσματική παρακολούθηση των σχεδίων ανάκαμψης και ανθεκτικότητας και τη συλλογή στοιχείων σχετικά με την επίτευξη των οροσήμων και των στόχων, και τελικά να διασφαλίσουν την προστασία των οικονομικών συμφερόντων της ΕΕ. Αυτό αντικατοπτρίζεται περαιτέρω στις συμβάσεις χρηματοδότησης και στις δανειακές συμβάσεις.

Κάθε κράτος μέλος περιέγραψε το εθνικό σύστημα ελέγχου για την εφαρμογή των προτεινόμενων μέτρων στο πλαίσιο του εθνικού του σχεδίου, και η Επιτροπή ανέλυσε τα συστήματα όπως ορίζονται στα σχέδια στο πλαίσιο της αξιολόγησής της. Εάν ένα σύστημα ελέγχου κριθεί ανεπαρκές, το σχέδιο δεν μπορεί να εγκριθεί. Στις περιπτώσεις στις οποίες η Επιτροπή έκρινε ότι τα συστήματα ελέγχου ήταν συνολικά επαρκή αλλά ότι απαιτούνταν περαιτέρω βελτιώσεις, ζήτησε να συμπεριληφθούν στις εκτελεστικές αποφάσεις του Συμβουλίου ορόσημα σχετικά με τους λογιστικούς και άλλους ελέγχους. Σε αυτές τις ελλείψεις στα συστήματα ελέγχου των κρατών μελών συγκαταλέγονται, για παράδειγμα: το σύστημα καταγραφής για τη συλλογή και την αποθήκευση δεδομένων, όπως απαιτείται από τον κανονισμό για τον μηχανισμό ανάκαμψης και ανθεκτικότητας, δεν λειτουργεί πλήρως κατά τον χρόνο της αξιολόγησής· η απουσία επίσημων νομικών εντολών για τους διάφορους φορείς που είναι επιφορτισμένοι με την εκτέλεση και τον έλεγχο των κονδυλίων· ανεπαρκής διοικητική ικανότητα των εκτελεστικών και ελεγκτικών φορέων που είναι επιφορτισμένοι με την εκτέλεση του σχεδίου· και η έλλειψη σαφούς στρατηγικής ελέγχου ή μέτρων για την καταπολέμηση της απάτης. Οι πληρωμές προς τα κράτη μέλη μπορούν να πραγματοποιηθούν μόνον αφού επιτευχθούν τα εν λόγω ορόσημα.

Σε επίπεδο Κοινότητας

Η Επιτροπή είναι αρμόδια για τη διασφάλιση της νομιμότητας και κανονικότητας των πληρωμών της προς τα κράτη μέλη. Δεδομένου ότι ο μηχανισμός είναι ένα μέσο που βασίζεται στις επιδόσεις, η νομιμότητα και η κανονικότητα των πληρωμών εξαρτώνται από την πραγματική επίτευξη των οροσήμων και των στόχων που ορίζονται στις εκτελεστικές αποφάσεις του Συμβουλίου. Κατά συνέπεια, **οι έλεγχοι της Επιτροπής επικεντρώνονται στην επίτευξη των οροσήμων και των στόχων, ενώ οι δαπάνες που όντως πραγματοποιήθηκαν από τον δικαιούχο δεν υπόκεινται σε ελέγχους της Επιτροπής.** Ωστόσο, σύμφωνα με τον κανονισμό για τον μηχανισμό ανάκαμψης και ανθεκτικότητας, η Επιτροπή έχει το δικαίωμα να διορθώσει σοβαρές παρατυπίες, δηλαδή απάτη, διαφθορά και συγκρούσεις συμφερόντων που δεν έχουν διορθωθεί από τα ίδια τα κράτη μέλη, καθώς και περιπτώσεις διπλής χρηματοδότησης ή σοβαρές παραβιάσεις των συμβάσεων χρηματοδότησης και των δανειακών συμβάσεων.

Συνολικά, η Επιτροπή για να στηρίξει τη διαβεβαίωσή της βασίζεται στους ελέγχους των κρατών μελών. Αυτό συνεπάγεται τη διασφάλιση ότι τα συστήματα ελέγχου των κρατών

μελών είναι αποτελεσματικά όσον αφορά την πρόληψη και τον εντοπισμό σοβαρών παρατυπιών ή παραβάσεων των υποχρεώσεων που απορρέουν από τις συμβάσεις χρηματοδότησης. Επίσης, όταν κρίνεται αναγκαίο, η Επιτροπή θα συμπληρώνει τους ελέγχους των κρατών μελών με δικούς της ελέγχους σε τρία στάδια.

Κατά την αξιολόγηση των σχεδίων ανάκαμψης και ανθεκτικότητας των κρατών μελών, η Επιτροπή ελέγχει αν τα συστήματα ελέγχου που περιγράφονται από τα κράτη μέλη στα σχέδια πληρούν τις απαιτήσεις που ορίζονται στον κανονισμό. Στο πλαίσιο αυτό, περιλαμβάνεται επεξήγηση του τρόπου με τον οποίο θα αποδεικνύουν στην Επιτροπή την ικανοποιητική επίτευξη των οροσήμων και των στόχων και του τρόπου με τον οποίο θα διασφαλίζουν ότι τα σχετικά δεδομένα είναι αξιόπιστα, συμπεριλαμβανομένων των μηχανισμών ελέγχου που διασφαλίζουν την εν λόγω αξιοπιστία. Επιπλέον, τα κράτη μέλη κλήθηκαν να περιγράψουν το σύστημα ελέγχου που θα χρησιμοποιήσουν για την πρόληψη, τον εντοπισμό και τη διόρθωση περιπτώσεων απάτης, διαφθοράς, συγκρούσεων συμφερόντων και διπλής χρηματοδότησης. Στις περιπτώσεις στις οποίες η Επιτροπή έκρινε ότι το σύστημα ελέγχου ενός κράτους μέλους ήταν συνολικά επαρκές, αλλά εξακολουθούσαν να υπάρχουν μικρά κενά που θα μπορούσαν να διορθωθούν, θεσπίστηκαν πρόσθετα ορόσημα και στόχοι για να διασφαλιστεί ότι τα κενά θα καλυφθούν πριν από την πρώτη τακτική εκταμίευση.

Κατά την υλοποίηση του μηχανισμού, μετά την υποβολή των αιτήσεων πληρωμών από τα κράτη μέλη, η Επιτροπή αξιολογεί αν έχουν επιτευχθεί σε ικανοποιητικό βαθμό τα ορόσημα και οι στόχοι και αν πληρούνται όλοι οι άλλοι όροι εκταμίευσης. Ειδικότερα, τα κράτη μέλη πρέπει να συνοδεύουν κάθε αίτηση πληρωμής με τα ακόλουθα:

- διαχειριστική δήλωση που επιβεβαιώνει ότι τα κονδύλια χρησιμοποιήθηκαν για τον σκοπό για τον οποίο προορίζονταν, ότι οι παρεχόμενες πληροφορίες είναι ορθές και ότι τα εφαρμοζόμενα συστήματα ελέγχου παρέχουν τις αναγκαίες εγγυήσεις αξιοπιστίας ότι τα κεφάλαια χρησιμοποιήθηκαν σύμφωνα με τους ισχύοντες κανόνες· και
- σύνοψη των ελέγχων που διενεργήθηκαν, συμπεριλαμβανομένων τυχόν αδυναμιών που εντοπίστηκαν και των διορθωτικών μέτρων που ελήφθησαν.

Η Επιτροπή δύναται να ζητήσει πρόσθετες πληροφορίες και μπορεί να αποφασίσει να διενεργήσει πρόσθετους ελέγχους προκειμένου να λάβει τις αναγκαίες συμπληρωματικές εγγυήσεις αξιοπιστίας όσον αφορά την επίτευξη των οροσήμων και των στόχων πριν από την καταβολή της πληρωμής. Εάν ένα ή περισσότερα ορόσημα ή στόχοι δεν έχουν επιτευχθεί σε ικανοποιητικό βαθμό, οι πληρωμές μπορούν να αναστέλλονται και, τελικά, να μειώνονται αναλογικά.

Η Επιτροπή θα διενεργεί επίσης ελέγχους συστημάτων σχετικά με την αξιοπιστία των υφιστάμενων συστημάτων για τη συλλογή, τη συγκέντρωση και την αποθήκευση αξιόπιστων δεδομένων σχετικά με τα ορόσημα και τους στόχους. Επιπλέον, τουλάχιστον μία φορά ανά κράτος μέλος, θα διενεργεί ελέγχους συστημάτων των μέτρων που εφαρμόζουν τα κράτη μέλη για τη διασφάλιση της προστασίας των οικονομικών συμφερόντων της Ένωσης, και ειδικότερα των μέτρων για την πρόληψη, τον εντοπισμό και τη διόρθωση περιπτώσεων απάτης, διαφθοράς, σύγκρουσης συμφερόντων και διπλής χρηματοδότησης, καθώς και για την αποφυγή σοβαρών παραβιάσεων της σύμβασης χρηματοδότησης. Στο πλαίσιο αυτό περιλαμβάνεται επίσης η λειτουργία των συστημάτων συλλογής και αποθήκευσης δεδομένων σύμφωνα με το άρθρο 22 παράγραφος 2 στοιχείο δ) του κανονισμού για τον μηχανισμό ανάκαμψης και ανθεκτικότητας, δηλαδή όσον αφορά τους τελικούς αποδέκτες και τους εργολάβους, τους υπεργολάβους και τους πραγματικούς δικαιούχους τους.

Μετά τις εκταμιεύσεις προς τα κράτη μέλη, η Επιτροπή μπορεί να διενεργεί εκ των υστέρων λογιστικούς και άλλους ελέγχους ⁽⁷¹⁾ για να ελέγξει την επίτευξη των οροσήμεων και των στόχων. Η Επιτροπή μπορεί επίσης να διενεργεί ad hoc ελέγχους σε περίπτωση υπόνοιας σοβαρών παρατυπιών. Εάν κρίνεται σκόπιμο, η Επιτροπή θα ανακτά αναλογικά ποσά ή θα απαιτεί την πρόωρη εξόφληση των δανείων. Σε περίπτωση σοβαρών παρατυπιών που δεν έχουν ήδη αποκατασταθεί από τα ίδια τα κράτη μέλη, η Επιτροπή θα ανακτά αναλογικά ποσά από τα κράτη μέλη.

Επιπλέον, οι επιχειρησιακές ρυθμίσεις προβλέπουν τακτικές ανταλλαγές πληροφοριών μεταξύ της Επιτροπής και των κρατών μελών, με τουλάχιστον τριμηνιαίες ανταλλαγές πληροφοριών για την καταγραφή της προόδου όσον αφορά την υλοποίηση των σχεδίων ανάκαμψης και ανθεκτικότητας.

Η Επιτροπή θα προβαίνει σε ποιοτική αξιολόγηση των αποτελεσμάτων των ελέγχων και του επιπέδου κινδύνου που συνδέεται με τις πράξεις. Σε αντίθεση με άλλα προγράμματα της ΕΕ (βλ. επίσης παράρτημα 5), η αξιολόγηση αυτή δεν θα ποσοτικοποιείται με ποσοστό σφάλματος. Τα ποσοστά σφάλματος αντικατοπτρίζουν μια ποσοτική εκτίμηση, η οποία είναι συναφής όταν οι δαπάνες μπορούν να αποδοθούν άμεσα σε ένα ποσοτικό κριτήριο ⁽⁷²⁾. Οι πληρωμές στο πλαίσιο του μηχανισμού βασίζονται σε ποιοτική αξιολόγηση της εκπλήρωσης οροσήμεων και στόχων, η οποία είναι δύσκολο να μεταφραστεί σε ποσοτικούς όρους. Ακόμη και όταν τα ορόσημα και οι στόχοι δεν έχουν εκπληρωθεί ικανοποιητικά και πραγματοποιηθεί μείωση, η μείωση αυτή δεν μπορεί να αντιστοιχεί σε ποσό μη επιλέξιμων δαπανών. Επιπλέον, οι επενδύσεις και οι μεταρρυθμίσεις που περιλαμβάνονται στα σχέδια ανάκαμψης και ανθεκτικότητας είναι πολύ διαφορετικές, τόσο εντός των κρατών μελών όσο και μεταξύ των κρατών μελών, πράγμα που εμποδίζει οποιαδήποτε στατιστική παρέκταση. Στο πλαίσιο αυτό, δεν μπορεί να προσδιοριστεί σημαντικό ποσοστό σφάλματος.

Η ποιοτική αξιολόγηση της Επιτροπής θα βασίζεται σε συνδυασμό των αποτελεσμάτων 1) των ελέγχων των κρατών μελών, που παρέχονται στη σύνοψη των ελέγχων που πρέπει να συνοδεύουν κάθε αίτηση πληρωμής· 2) των ελέγχων της Επιτροπής· 3) της αξιολόγησης των αιτήσεων πληρωμής και (4) άλλων ελέγχων που διενεργούνται από την Επιτροπή σε επίπεδο κρατών μελών στο πλαίσιο άλλων χρηματοδοτικών προγραμμάτων, όπως τα ταμεία της πολιτικής συνοχής.

Ο κύριος διατάκτης του μηχανισμού επιβεβαίωσε ότι είχε εύλογες εγγυήσεις αξιοπιστίας

Ο Γενικός Διευθυντής Οικονομικών και Χρηματοδοτικών Υποθέσεων έχει οριστεί κύριος διατάκτης για τον μηχανισμό. Τον Ιανουάριο του 2021 σύστησε μια νέα μονάδα ελέγχου και αξιολόγησης για την υποστήριξη της συνολικής αξιοπιστίας. Η στρατηγική ελέγχου εγκρίθηκε τον Δεκέμβριο του 2021. Στόχος είναι να αξιολογηθεί αν οι εθνικές αρχές έχουν θεσπίσει τα απαιτούμενα συστήματα διαχείρισης και ελέγχου για την υλοποίηση των οικείων σχεδίων ανάκαμψης και ανθεκτικότητας, ώστε να διασφαλίζεται η νομιμότητα και κανονικότητα των αιτήσεων πληρωμής που υποβάλλονται στην Επιτροπή, να διορθώνονται επαρκώς τυχόν περιπτώσεις απάτης, διαφθοράς, σύγκρουσης συμφερόντων και διπλής χρηματοδότησης που διαπιστώνονται και, όταν είναι αναγκαίο,

⁽⁷¹⁾ Σύμφωνα με τη συμφωνία χρηματοδότησης, οι εκ των υστέρων έλεγχοι μπορούν να διενεργηθούν για διάστημα έως 5 ετών, αρχής γενομένης από την ημερομηνία μετά την υποβολή της τελευταίας πληρωμής.

⁽⁷²⁾ Δηλαδή, σε περιπτώσεις επιστροφής δαπανών που όντως πραγματοποιήθηκαν ή δαπανών βάσει δικαιωμάτων, όταν προβλέπεται ακριβές ποσό στη νομική βάση για μια δεδομένη ποσότητα: ένα συγκεκριμένο ποσό ευρώ ανά επιλέξιμο εκτάριο στο πλαίσιο της κοινής γεωργικής πολιτικής, ένα συγκεκριμένο ποσό οικογενειακού επιδόματος ανά παιδί για διοικητικές δαπάνες ή οποιοδήποτε άλλο κατ' αποκοπή ή σταθερό ποσό ή μοναδιαίο κόστος που συνδέεται άμεσα με μια δεδομένη ποσότητα.

να λαμβάνονται διορθωτικά μέτρα για την αντιμετώπιση σημαντικών παραβιάσεων της σύμβασης χρηματοδότησης.

Το μεγαλύτερο μέρος του 2021 αφιερώθηκε στις προπαρασκευαστικές εργασίες για την υποβολή των σχεδίων από τα κράτη μέλη και την αξιολόγηση των σχεδίων από την Επιτροπή. Ενώ το μεγαλύτερο μέρος των εκταμιεύσεων για το 2021 συνίστατο σε προχρηματοδότηση, πραγματοποιήθηκε εφάπαξ πληρωμή ύψους 10 δισ. EUR στην Ισπανία. Η εν λόγω πληρωμή αφορούσε την εκπλήρωση 52 οροσήμων, που αφορούσαν κυρίως μεταρρυθμίσεις που είχαν ήδη υλοποιηθεί έως το δεύτερο τρίμηνο του 2021. Με βάση τη θετική αξιολόγηση των αποδεικτικών στοιχείων για την εκπλήρωση των οροσήμων της αίτησης πληρωμής, ο κύριος διατάκτης είχε εύλογες εγγυήσεις αξιοπιστίας για τη νομιμότητα και κανονικότητα της πληρωμής που πραγματοποιήθηκε το 2021 στο πλαίσιο του μηχανισμού ανάκαμψης και ανθεκτικότητας.

Getting in touch with the EU

In person

All over the European Union there are hundreds of Europe Direct centres. You can find the address of the centre nearest you online (european-union.europa.eu/contact-eu/meet-us_en).

On the phone or in writing

Europe Direct is a service that answers your questions about the European Union. You can contact this service:

- by freephone: 00 800 6 7 8 9 10 11 (certain operators may charge for these calls),
- at the following standard number: +32 22999696,
- via the following form: european-union.europa.eu/contact-eu/write-us_en.

Finding information about the EU

Online

Information about the European Union in all the official languages of the EU is available on the Europa website (european-union.europa.eu).

EU publications

You can view or order EU publications at op.europa.eu/en/publications. Multiple copies of free publications can be obtained by contacting Europe Direct or your local documentation centre (european-union.europa.eu/contact-eu/meet-us_en).

EU law and related documents

For access to legal information from the EU, including all EU law since 1951 in all the official language versions, go to EUR-Lex (eur-lex.europa.eu).

EU open data

The portal data.europa.eu provides access to open datasets from the EU institutions, bodies and agencies. These can be downloaded and reused for free, for both commercial and non-commercial purposes. The portal also provides access to a wealth of datasets from European countries.

